

**Stichting
Pensioenfonds TDV**

**Jaarverslag
2022**

Stichting Pensioenfonds TDV

Jaarverslag 2022

52^e Boekjaar

Stichting Pensioenfonds TDV
Zutphenseweg 51
Postbus 318
7400 AH Deventer
Telefoon: 0570 - 682116
Website: www.sptdv.nl
Handelsregister nr.: 41244237

Inhoud

1. Bestuursverslag	4
Karakteristieken van het pensioenfonds	4
Organisatie per 31 december 2022	4
Kenmerken pensioenregeling	5
Uitvoering	6
Kernpunten	7
Meerjarenoverzicht	8
1.1 Algemeen	9
1.2 Pensioenen	18
1.3 Financiële positie	20
1.4 Beleggingen	22
1.5 Risicobeheer	28
1.6 Vooruitzichten	34
1.7 Ontwikkelingen na balansdatum	34
1.8 Verslag van het Verantwoordingsorgaan	35
1.9 Verslag van de Visitatiecommissie	36
2. Jaarrekening 2022	40
2.1 Balans na bestemming van het saldo van baten en lasten	40
2.2 Staat van baten en lasten	41
2.3 Kasstroomoverzicht	42
2.4 Toelichting op de jaarrekening 2022	43
3. Overige gegevens	63
3.1 Resultaatbestemming	63
3.2 Actuariële verklaring	63
3.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	65
4. Bijlagen	70
4.1 Begrippenlijst	70

1. Bestuursverslag

Karakteristieken van het pensioenfonds

Missie

Stichting Pensioenfonds TDV (TDV) is belast met de uitvoering van de pensioenregelingen van Trivium Packaging Netherlands B.V. (Trivium) en haar rechtsvoorgangers.

De missie van TDV is om de pensioenregelingen van Trivium en haar rechtsvoorgangers uit te voeren. Deze uitvoering omvat:

- het inzichtelijk maken van pensioenzaken,
- het administreren en uitbetalen van pensioenen,
- het op solide wijze beleggen en beheren van de pensioenpremies, de beleggingsopbrengsten en het pensioenvermogen,
- helder en duidelijk communiceren met belanghebbenden.

TDV doet dit op een toekomstbestendige, betrouwbare en integere wijze.

Doelstellingen

Om deze missie te bereiken zijn de doelstellingen van TDV:

- Voor de deelnemer een pensioen bieden dat ten minste gelijkwaardig is aan het pensioen van de bedrijfstak (Metalelektro), maar bij voorkeur beter.
- Het tijdig en juist uitkeren van de pensioenbetalingen.
- Het hebben van tevreden betrokkenen (zowel intern als extern).
- Het nakomen van pensioentoezeggingen conform het pensioenreglement nu en in de toekomst. In de eerste plaats betreft dit de nominale pensioenen.
- Het streven naar een jaarlijkse, voorwaardelijke indexatie op basis van de consumentenprijsindex voor zowel de ingegane pensioenen als van de pensioenaanspraken van de gewezen deelnemers en van een indexatie van de pensioenaanspraken van de actieve deelnemers op basis van de loonindex (cao).
- Het tegen aanvaardbare kosten uitvoeren van de pensioenregeling.

In de documentatie over pensioenen worden veelvuldig vaktermen gebruikt. TDV probeert dit zoveel mogelijk te vermijden, maar er valt vaak niet aan te ontkomen. Dat geldt ook voor dit jaarverslag. Daarom is achterin als bijlage (pagina 71 en verder) een uitgebreide begrippenlijst opgenomen.

Organisatie per 31 december 2022

Bestuur

Voorgedragen door de directie van Trivium:

drs. H.J. Veld RA (1973), voorzitter

A.M.J. de Bekker AAG (1946)

drs. W.J. Morkin RA (1971)

drs. H.D. Panneman AAG (1968)

Voorgedragen door de Groepsondernemingsraad van Trivium:

mevrouw drs. M. Bankers (1977)

drs. B.R. van Doesburgh (1956) (aspirant lid, per 9 februari 2023 lid)

Voorgedragen door de pensioengerechtigden:

mevrouw mr. M.J.E.T. van der Marck (1949), secretaris

mevrouw drs. W.J. Lugtenburg-Sanders (1951)

Commissies

De beleidsvoorbereiding vindt voor een belangrijk deel plaats binnen drie commissies: de beleggingsadviescommissie, de pensioencommissie en de risicocommissie. De commissies zijn samengesteld uit leden van het bestuur en externe deskundigen en hebben elk hun eigen taak.

De taak van de beleggingsadviescommissie is om het bestuur gevraagd en ongevraagd van advies te voorzien ten aanzien van het te voeren beleggingsbeleid. Tevens dient de commissie toe te zien op de uitvoering van het beleggingsbeleid van TDV.

De taak van de pensioencommissie is om het bestuur gevraagd en ongevraagd van advies te voorzien ten aanzien van de communicatie naar deelnemers en het onderhouden van de documentatie van TDV.

De taak van de risicocommissie is om het bestuur gevraagd en ongevraagd van advies te voorzien ten aanzien van het risicomanagement. Tevens dient de commissie toe te zien op de uitvoering van de risicocontrole van TDV.

Commissieleden	Beleggingsadviescommissie	Pensioencommissie	Risicocommissie
drs. M. Bankers		X	
drs. E.J. Bannet*	X		
A.M.J. de Bekker AAG	X		
H.A.G. Castillion*			X
drs. Th.W.F. Hillen RBA*	X**	X**	X**
drs. W.J. Lugtenburg			X
mr. M.J.E.T. van der Marck		X	
drs. W.M. Morkin RA	X		
drs. H.D. Panneman AAG			X
drs. H.J. Veld RA		X	

* Geen bestuurslid

** Niet stemgerechtigd

Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan (VO) heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur. Daarnaast heeft het VO een aantal adviesbevoegdheden. Het VO is als volgt samengesteld: Th.A. Tysma (1945), voorzitter, namens de pensioengerechtigden
 drs. K. Hopma (1950), namens de pensioengerechtigden
 A.J. van Oortmarssen (1958), namens de pensioengerechtigden
 mevrouw A. Dauphin (1965), secretaris, namens de werknemers
 drs. E.E.W. Vriens (1966), namens de werkgever

Pensioenbureau

Het bestuur heeft het dagelijks beleid opgedragen aan een van de werkgever onafhankelijk pensioenbureau. Dit betreft de administratieve uitvoering van de pensioenregelingen, de financiële administratie en het beheer van het vermogen van TDV. De medewerkers van het pensioenbureau zijn formeel wel in dienst van Trivium, maar leggen louter verantwoording af aan het bestuur van TDV.

Personele bezetting

Directeur	drs. Th.W.F. Hillen RBA
Pensioenadministratie	M.C. Kuik en mevrouw P.J. Wallin-Bos
Financiële administratie	D.G. Schimmel
Secretariaat	mevrouw E. Peeters-Bolink en mevrouw J.G. Rauwerdink-Wamelink

Sleutelfunctiehouders

Actuarieel	drs. J.J.M. Tol RBA, Triple A – Risk Finance Certification B.V., Amsterdam
Audit	drs. R. Verweij, InAudit B.V.
Risicobeheer	drs. H.D. Panneman AAG

Externe ondersteuning

Certificerend actuaaris	Triple A – Risk Finance Certification B.V., Amsterdam (Triple A)
Adviserend actuaaris	Sprenkels & Verschuren B.V., Amsterdam (inmiddels Sprenkels)
Onafhankelijke accountant	Mazars Accountants N.V., Rotterdam
Compliance dienstverlener	Nederlands Compliance Instituut B.V., Capelle aan den IJssel
Risicomanager	C-Risk Support, Almere
Functionaris gegevensbescherming	H.A.G. Castillion

Kenmerken pensioenregeling

De pensioenregeling van TDV is een middelloonregeling en voorziet in een ouderdomspensioen vanaf 67 jaar en een partnerpensioen van 70% van het ouderdomspensioen op opbouwbasis. Er geldt geen minimum toetredingsleeftijd. Het opbouwpercentage van het ouderdomspensioen bedraagt 1,76% van de pensioengrondslag. De pensioengrondslag is het vaste jaarsalaris vermeerderd met de vakantietoelage met een maximum van € 114.866 vanaf 1 januari 2022 en € 128.810 vanaf 1 januari 2023 en verminderd met de franchise (vanaf 1 januari 2022 € 14.802 en vanaf 1 januari 2023 € 16.322).

Voor de deelnemer die geheel arbeidsongeschikt raakt, wordt het deelnemerschap voor maximaal 70% voortgezet zonder dat de deelnemer daarvoor nog premie verschuldigd is. Voor gedeeltelijk arbeidsongeschikte deelnemers geldt een gedeeltelijk premievrije voortzetting van het deelnemerschap.

De pensioenregeling kent verscheidene flexibiliseringsmogelijkheden. Werknemers in regelmatige ploegdienst kunnen vrijwillig deelnemen aan een regeling die voorziet in een tijdelijke aanvulling op het nabestaandenpensioen. Dit tijdelijke nabestaandenpensioen wordt aan de partner uitgekeerd tot en met de maand waarin de deelnemer de AOW-leeftijd zou hebben bereikt.

Uitvoering

Trivium heeft TDV verzocht om de pensioenregeling voor haar personeel en voormalige personeelsleden uit te voeren. Hiertoe is een uitvoeringsovereenkomst tussen Trivium en TDV afgesloten. In deze overeenkomst zijn de afspraken tussen Trivium en TDV vastgelegd. Dit betreft onder andere de uitwisseling van informatie en de financiering van de pensioenregeling. TDV berekent jaarlijks de minimaal vereiste premie. Trivium is verplicht om ieder kalenderjaar deze premie aan TDV af te dragen. TDV brengt de maandelijkse premie per kwartaal in rekening bij Trivium. Trivium dient de premie binnen 10 dagen na afloop van ieder kwartaal te betalen.

Door de betaling van de jaarlijkse pensioenpremie voldoet Trivium volledig en definitief aan al zijn financieringsverplichtingen. Trivium is niet gehouden tot het storten van extra premies, bijdragen of herstelbetalingen.

Kernpunten

In 2022 was de oorlog in Oekraïne het overheersende thema. De inval van Rusland in Oekraïne kwam voor velen onverwacht en schokte de wereld. De inval zette de Westerse landen aan tot het instellen van zware handelsrestricties tegen Rusland. Mede als gevolg hiervan explodeerden energieprijzen, met name die van gas, wat leidde tot een uitzonderlijk snelle stijging van de inflatie. Hierdoor zagen de centrale banken in veel landen zich genoodzaakt om de rente fors en in een snel tempo te verhogen.

In 2022 steeg de dekkingsgraad van 129,0% naar 135,0%. De stijging is veroorzaakt door de stijging van de rente. De beleidsdekkingsgraad steeg van 123,6% naar 138,9%. De beleidsdekkingsgraad is de graadmeter voor de financiële positie van het fonds. Aangezien de beleidsdekkingsgraad ultimo 2022 boven de vereiste dekkingsgraad (122,8%) lag, had TDV eind 2022 geen reservetekort.

Per 1 januari 2022 zijn de pensioenaanspraken van de werknemers met 1,8% verhoogd. De pensioenen van de pensioengerechtigden en de pensioenaanspraken van de gewezen deelnemers zijn met 2,5% verhoogd.

Per 1 juli 2022 was er tot het einde van het jaar een Algemene Maatregel van Bestuur van kracht die pensioenfondsen de mogelijkheid bood om de per 1 januari 2022 verleende indexatie tussentijds te verhogen tot een volledige indexatie. Op basis hiervan zijn de pensioenen van de pensioengerechtigden en de pensioenaanspraken van de gewezen deelnemers per 1 oktober 2022 aangevuld tot de totale prijsinflatie over de periode juli 2020 – oktober 2021 van 3,21%. De pensioenaanspraken van de werknemers zijn per 1 oktober aangevuld tot de cao-loonstijging over 2021 van 2,30%.

Per 1 januari 2023 zijn de pensioenen en de pensioenaanspraken volledig geïndexeerd. Dat betekende dat de pensioenaanspraken van de werknemers met 8,67% (cao-loonstijging over 2022) zijn verhoogd en de pensioenen van pensioengerechtigden en de pensioenaanspraken van gewezen deelnemers met 14,33% (prijsstijging over de periode oktober 2022 ten opzichte van oktober 2021).

2022 was een slecht jaar voor de beleggingen. Er is een beleggingsresultaat van -16,2% behaald (2021: 8,6%).

Door de stijging van de rente werd op de matching-portefeuille een negatief resultaat van -27,5% (2021: -5,0%) behaald. De return-portefeuille behaalde een rendement van -11,5% (2021: 14%).

Het rendement van de portefeuille (-16,2%) was lager dan het rendement van de strategische normportefeuille (-15,5%). Zowel de matching-portefeuille als de return-portefeuille presteerden minder goed dan de normportefeuille.

Uit de jaarlijks uit te voeren haalbaarheidstoets kwam in 2022 een pensioenresultaat van 106,4% naar voren (2021: 103,8%). Dat betekent dat TDV over een 60-jaars periode naar verwachting gemiddeld volledig kan indexeren en ook een klein gedeelte van de in het verleden niet toegekende indexaties zou kunnen inhalen. Het pensioenresultaat van 106,4% is hoger dan de ondergrens van 90%. Er is daarom geen reden om de financiële opzet te veranderen.

Het bestuur heeft tijdens een studiedag uitgebreid gediscussieerd over de houdbaarheid van het bedrijfsmodel. Het bestuur bespreekt dit periodiek (ongeveer eens per 3 jaar). Tijdens deze studiedag zijn onder andere de sterke en zwakke punten van TDV besproken alsmede de bedreigingen. Het bestuur is tot de conclusie gekomen dat TDV deelnemers nog steeds toegevoegde waarde biedt en dat het bedrijfsmodel houdbaar is.

In 2021 is een onderzoek gestart naar de invulling van het beleggingsmodel. Het bestuur heeft in 2022 de uitkomsten van het onderzoek in overleg met de beleggingsadviescommissie besproken en besloten om een fiduciair manager aan te stellen. Naar verwachting zal de fiduciair manager per 1 juli 2023 aangesteld worden.

In 2022 is Sprenkels een Asset Liability Management-studie (ALM-studie) gestart. De uitkomsten van de studie zijn begin 2023 beschikbaar gekomen. Uit de studie kwam naar voren dat de huidige risicohouding en het bestaande beleggingsbeleid nog steeds de beste resultaten opleveren. Er is daarom geen aanleiding om deze te wijzigen.

Het bestuur

Meerjarenoverzicht

		2022	2021	2020	2019	2018
Aantal verzekerden per 31 december						
Deelnemers		949	937	939	949	940
Gewezen deelnemers ¹⁾		887	860	1.037	1.113	1.159
Pensioengerechtigden		2.365	2.447	2.519	2.609	2.696
		4.201	4.244	4.495	4.671	4.795
Pensioenen (x € 1.000)						
Premies en koopsommen ²⁾		10.520	10.031	27.628	10.011	10.154
Gedempte premie		9.685	9.581	9.414	8.885	8.526
Pensioenuitkeringen		18.081	17.697	17.931	18.068	18.129
Pensioenvermogen ³⁾		576.521	692.908	647.231	605.040	521.270
Technische voorzieningen ⁴⁾		426.933	537.117	571.542	519.568	465.069
Eigen vermogen		149.588	155.791	75.688	85.472	56.202
Dekkingsgraad		135,0%	129,0%	113,2%	116,5%	112,1%
Vereiste dekkingsgraad		122,9%	121,8%	120,5%	122,0%	122,2%
Beleidsdekkingsgraad		138,9%	123,6%	106,6%	113,0%	118,6%
Beleggingen (x € 1.000)						
Belegd vermogen		580.720	677.997	622.379	589.616	501.816
Samenstelling belegd vermogen						
- Vastgoedbeleggingen		93.799	104.775	91.057	88.824	70.493
- Aandelen		206.525	262.055	229.133	216.870	182.110
- Vastrentende waarden		252.048	299.190	271.353	264.402	238.593
- Derivatens		-7.436	11.480	30.797	19.475	10.576
- Overige beleggingen		49	43	39	45	44
Totaal beleggingsresultaat (%)		-16,2%	8,6%	5,5%	18,1%	-3,1%
Vermogensbeheerkosten (% vermogen)		0,48%	0,43%	0,42%	0,43%	0,42%
	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Pensioenuitvoeringsgegevens (x € 1)						
Salarisgrens	128.810	114.866	112.189	110.111	107.593	105.075
Franchise	16.322	14.802	14.554	14.167	13.785	13.344
Pensioenpremie (% van pensioengrondslag)	31,3%	32,7%	32,7%	32,3%	32,4%	31,2%
Toeslagen per 1 januari ⁵⁾						
- Deelnemers	8,67%	2,30%	0,00%	0,71%	1,41%	0,50%
- Gewezen deelnemers	14,33%	3,21%	0,00%	0,50%	1,41%	0,50%
- Pensioengerechtigden	14,33%	3,21%	0,00%	0,50%	1,41%	0,50%
Pensioenuitvoeringskosten (x € 1.000)		664	654	646	650	565
Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer		198	191	184	181	153

1) De ex-partners van de deelnemers worden vanaf 31 december 2018 niet meer meegeteld bij de gewezen deelnemers. Eind september 2021 zijn een groot aantal kleine pensioenen overgedragen aan de huidige uitvoerder van de gewezen deelnemer.

2) De hoge premie in 2020 is veroorzaakt door de betaling van de koopsom voor de overgangsregeling TOP-SUM(O).

3) Pensioenvermogen is het totaal aan activa minus de schulden.

4) De technische voorzieningen zijn inclusief de voorziening voor herverzekerde rechten en zijn gebaseerd op de nominale marktrente per 31 december van het betreffende jaar.

5) Per 1 januari 2022 is deelnemers een toeslag van 1,80% toegekend en gewezen deelnemers en pensioengerechtigden 2,50%. Per 1 oktober is er een extra toeslag toegekend waardoor de totale toeslag voor deelnemers op 2,30% is uitgekomen en die voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden op 3,21%.

1.1 Algemeen

1.1.1 Het jaar 2022

In 2022 was de oorlog in Oekraïne het overheersende thema. De inval van Rusland in Oekraïne kwam voor velen onverwacht en schokte de wereld. De inval zette de Westerse landen aan tot instelling van zware handelsrestricties tegen Rusland. Mede als gevolg hiervan explodeerden energieprijzen, met name die van gas, met als gevolg een ongekende stijging van de inflatie.

1^e kwartaal

Op 24 februari 2022 viel Rusland Oekraïne binnen. De wereld reageerde geschokt. Westerse landen reageerden zeer snel en eensgezind door de instelling van veel handelsrestricties en embargo's tegen Rusland. Veel Westerse bedrijven besloten om hun activiteiten in Rusland te staken. De energielevering vanuit Rusland viel grotendeels weg, waardoor met name de gasprijzen omhoog schoten. Rusland en Oekraïne zijn belangrijke graanleveranciers. De levering van graan uit deze landen kwam vrijwel tot stilstand waardoor ook voedselprijzen scherp stegen.

Financiële markten startten het jaar in mineur. Al voor de invasie van Oekraïne waren de markten onrustig als gevolg van oplopende inflatie en de aankondiging van de Fed dat het opkoopprogramma van obligaties eerder beëindigd en dat de rente verhoogd zou gaan worden. Daar kwam de onrust in Oekraïne nog bovenop. De inval leidde tot een verdere daling van de aandelenbeurzen, maar in maart trad enig herstel op. De rente steeg fors vanwege de oplopende inflatie. In maart verhoogde de Fed de rente voor het eerst sinds lange tijd.

Dankzij de stijging van de rente, leidde de oorlog in Oekraïne niet tot een daling van de dekkingsgraad. Deze steeg zelfs van 129,0% ultimo 2021 naar 135,8% per einde van het eerste kwartaal.

Per 7 februari is de heer Diede Panneman benoemd als bestuurslid namens de werkgever. Voor meer informatie zie paragraaf 1.1.2.

Het bestuur heeft het communicatieplan en het Beleid inzake uitbesteding vastgesteld en het verslag van de vertrouwenspersoon behandeld.

2^e kwartaal

In de vergadering van april is de heer Enrico Veld formeel benoemd als voorzitter van het bestuur, nadat DNB hierin had toegestemd. Verder zijn, zoals gebruikelijk, het klachtenboek, het verslag van de compliance dienstverlener en de vertrouwenspersoon en de Systematische Integriteit Risico Analyse (SIRA) behandeld. Er waren geen bijzonderheden. In de vergadering van april heeft de visitatiecommissie het bestuur bezocht. Bij dit overleg was ook het VO aanwezig. Nadat in de voorgaande jaren vanwege corona deze besprekingen digitaal hebben plaatsgevonden, kon deze bespreking in 2022 weer fysiek gehouden worden.

De reguliere vergadering in juni staat altijd in het teken van de jaarrekening en jaarverslag en van (her)benoeringen van bestuursleden of leden van de commissies. De heer Anton de Bekker is herbenoemd voor een termijn van maximaal 4 jaar.

Eind juni is er een studiedag gehouden. Sprenkels heeft daar een presentatie over het nieuwe pensioenstelsel gegeven. Hierbij waren ook het VO en een afvaardiging van sociale partners aanwezig. Daarnaast heeft het bestuur op die dag uitgebreid gediscussieerd over de houdbaarheid van het bedrijfsmodel. Het bestuur bespreekt dit periodiek (ongeveer eens per 3 jaar). Onder andere zijn de sterke en zwakke punten van TDV besproken alsmede de bedreigingen. Het bestuur is tot de conclusie gekomen dat TDV deelnemers nog steeds toegevoegde waarde biedt en dat het bedrijfsmodel houdbaar is. De regering heeft het pensioenfondsen mogelijk gemaakt om de per 1 januari 2022 verleende toeslag te verhogen tot de volledige maatstaf voor de indexatie, door gebruik te maken van een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) "Toeslag in bijzondere omstandigheden". Omdat TDV al per 1 januari 2022 gedeeltelijk geïndexeerd had, ging het bij TDV om een relatief kleine verhoging. Een extra verhoging brengt wel additionele kosten met zich mee. Het bestuur is van mening dat we als pensioenfonds het doel hebben om deelnemers een zo goed mogelijk pensioen te bieden. Door deze AMvB werd de mogelijkheid geboden om iets extra voor de deelnemers te doen. De extra indexatie is per 1 oktober 2022 toegekend. Zie paragraaf 1.2.2. voor meer informatie.

In 2021 is een onderzoek gestart naar de invulling van het beleggingsmodel. Het bestuur heeft dit onderwerp in de vergadering van april en op de studiedag besproken en besloten om een fiduciairmanager aan te stellen.

Het tweede kwartaal was een slecht kwartaal op de financiële markten. Daarmee werd de trend van het eerste kwartaal voortgezet. De rente steeg fors, wat alle beleggingen onder druk zette. De stijging van de rente was gunstig voor de dekkingsgraad en compenseerde het verlies op de beleggingen ruimschoots. De dekkingsgraad steeg naar 140,8%.

3^e kwartaal

In de vergadering van 22 september zijn Theo Tysma, Kees Hopma en Agnes Dauphin herbenoemd als lid van het VO voor een nieuwe termijn tot juni 2026.

In deze vergadering is definitief besloten tot de extra indexatie per 1 oktober 2022.

De vervuller van de interne audit functie (InAudit) heeft een rapport uitgebracht over de actuariële functie. Het bestuur heeft het rapport besproken en op de aanbevelingen gereageerd.

Verder is in de vergadering van september een procuratieregeling opgesteld en zijn het geschiktheidsplan, de taakbeschrijvingen en organisatie van het bestuur en het directiestatuut geactualiseerd. Daarnaast zijn er een paar kleine wijzigingen in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) aangebracht.

Financiële markten veerden in juli op omdat de markten ervan uitgingen dat een recessie aanstaande was en dat de centrale banken daardoor een minder verkrappend monetair beleid zouden gaan voeren. De rente daalde fors. Halverwege augustus sloeg de stemming weer om na uitspraken van centrale bankiers dat inflatiebestrijding de hoogste prioriteit heeft en dat renteverhogingen voorlopig door zouden gaan. De rente steeg weer en risicovolle beleggingen daalden. De dekkingsgraad steeg licht verder tot 143,2%.

4^e kwartaal

Nadat DNB instemming had verleend, is de heer Diede Panneman als sleutelfunctiehouder risicobeheer benoemd.

Wederom lag er een rapport van de interne auditor voor. Dit keer betrof het rapport de kwartaalrapportages aan DNB. Het bestuur heeft het rapport besproken en op de aanbevelingen gereageerd.

Het bestuur heeft besloten om een nieuwe Asset Liability Management-studie (ALM-studie) uit te laten voeren. In de vergadering van 2 november zijn de uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de studie vastgesteld. In de vergadering van 15 december zijn de eerste uitkomsten besproken.

Een groot gedeelte van de vergadering van 2 november is besteed aan de (jaarlijkse) interne evaluatie van het functioneren van het bestuur (zie paragraaf 1.1.3).

Het bestuur heeft een Business Continuity Plan (BCP) opgesteld. In het BCP wordt beschreven hoe te handelen indien door wat voor een oorzaak dan ook de bedrijfsvoering onderbroken wordt of dreigt te worden. Een dergelijk plan bestond uiteraard al (calamiteitenplan), maar is nu uitgebreider en formeler opgezet.

Verder zijn er een informatiebeveiligingsplan, informatietechnologieplan en een auditplan opgesteld en zijn het informatiebeveiligingsbeleid, het compliance programma en compliance handvest geactualiseerd.

In de laatste vergadering van het jaar worden de premie en de indexatie voor het volgende jaar vastgesteld. Omdat een studie naar de grondslagen voor het vaststellen van de technische voorzieningen (TV) nog niet was afgerond, heeft het bestuur besloten om de premie vast te stellen in de eerste vergadering van 2023. Het ging om de premiebijdrage van de werkgever. De werknemerspremie bleef onveranderd 10,89% van de pensioengrondslag. De werkgever betaalt de premie per kwartaal achteraf. Daardoor kon de beslissing over de premie uitgesteld worden naar begin 2023.

Op basis van de beleidsdekkingsgraad (gemiddelde dekkingsgraad over de afgelopen 12 maanden) per eind november (uitgangspunt voor de vaststelling van de indexatie) kon het bestuur besluiten om de pensioenuitkeringen en de pensioenaanspraken per 1 januari 2023 volledig te indexeren. Zie voor verdere informatie paragraaf 1.2.1.

In de laatste vergadering van het jaar worden normaalgesproken de ABTN en de nota beleggingsbeleid (voor 2023) vastgesteld. Echter, omdat de ALM-studie nog niet was afgerond, is besloten om deze documenten op te stellen nadat de ALM-studie is afgerond. Verder speelt hierbij een rol dat TDV naar verwachting in de loop van 2023 een fiduciair manager (FM) voor de beleggingen zal aanstellen. Het beleggingsbeleid voor 2023 zal in overleg met deze FM worden vastgesteld.

1.1.2 Bestuur en organisatie

Bestuur en VO

Per 7 februari is de heer Diede Panneman benoemd als bestuurslid namens de werkgever. De heer Diede Panneman is niet in dienst van Trivium. De heer Panneman is van huis uit actuaire en heeft vele jaren als medewerker en later als partner bij een actuarisbureau gewerkt. Van 2016 tot 2018 was hij adviserend actuaire van TDV. De heer Panneman beschikt over zeer ruime kennis en ervaring inzake pensioenen. De benoeming van de heer Panneman vergroot de expertise binnen het bestuur. In november is de heer Panneman tevens benoemd tot sleutelfunctiehouder risicobeheer.

Visie

In de visie van het bestuur staat de deelnemer bij TDV centraal. TDV biedt deelnemers:

- een pensioen dat ten minste gelijkwaardig is aan het pensioen van de bedrijfstak (Pensioenfonds van de Metalektro, PME), maar bij voorkeur beter;
- een tijdige, juiste, gedegen en (kosten)efficiënte uitvoering van de pensioenovereenkomst;
- een goede, adequate, persoonlijke en snelle service.

Zolang TDV aan bovenstaande ambities kan voldoen, biedt TDV meerwaarde aan de deelnemers en werkgever en is dit meer dan voldoende grond om op middellange termijn als zelfstandig pensioenfonds voort te bestaan met een eigen uitvoeringsorganisatie.

TDV houdt interne ontwikkelingen en ontwikkelingen in de markt voor pensioenfonds nauwlettend in de gaten. Als blijkt dat omstandigheden veranderen en dat TDV haar ambitie niet meer waar kan maken, zal het bestuur zich tijdig beraden over alternatieven voor de toekomst.

Op de studiedag van 23 juni 2022 heeft het bestuur uitvoerig stilgestaan bij de houdbaarheid van het bedrijfsmodel. Het bestuur is tot de conclusie gekomen dat TDV genoemde ambitie nog steeds waar weet te maken. Daarnaast is de financiële positie gezond, zijn de kosten (hoewel deze wel oplopen) aanvaardbaar en is het bestuur de komende jaren goed bemand.

Vrijstelling PME

Trivium Packaging Netherlands B.V. is vrijgesteld van verplichte deelname in en premiebetaling aan de pensioenregeling van PME. De vrijstelling is verleend onder de voorwaarde dat de eigen regeling tenminste gelijkwaardig is en blijft aan de pensioenregeling van PME. PME heeft getoetst of dit per 1 januari 2021 nog steeds het geval is. Op basis van dit onderzoek concludeert PME dat de pensioenvoorziening van Trivium Packaging Netherlands B.V. tenminste gelijkwaardig is aan de pensioenregeling van PME. Hierdoor voldoet Trivium Packaging Netherlands B.V. nog steeds aan het voorschrift dat aan de vrijstelling is verbonden. De vrijstelling blijft daarom in stand.

De eerstvolgende gelijkwaardigheidstoets zal normaliter plaatsvinden per 1 januari 2026.

Evaluatie actuariële grondslagen

In artikel 126 van de Pensioenwet en artikel 2 van het Besluit financieel toetsingskader is vastgelegd dat pensioenfonds de technische voorzieningen en premies dienen te baseren op prudente beginselen. De basis voor de vaststelling van de technische voorzieningen en premies zijn de actuariële grondslagen. Deze grondslagen dienen met enige regelmaat geëvalueerd te worden, zodat wordt gewaarborgd dat deze aannames actueel blijven. In 2022 heeft de adviserend actuaire, Sprenkels, een dergelijke evaluatie uitgevoerd. Dit heeft geleid tot een aantal aanpassingen. De belangrijkste aanpassing is dat de sterftekans nu gebaseerd wordt op inkomen in plaats van opleiding.

Sleutelfuncties

Op grond van Europese regels voor pensioenfonds (IORP II) dienen pensioenfonds over 3 sleutelfuncties te beschikken. Met een houder van een sleutelfunctie wordt degene bedoeld die eindverantwoordelijk is voor de uitoefening van de taken die behoren tot de desbetreffende sleutelfunctie. Dit heeft geleid tot de volgende opzet:

- Binnen het bestuur is de heer Panneman aangesteld als houder van de risicobeheerfunctie. De risicobeheerfunctie beoordeelt, monitort en rapporteert over het risicobeheersysteem.
- Binnen het bestuur was de heer Veld aangesteld als houder van de interne auditfunctie. De interne auditfunctie betreft het uitvoeren van (interne) audits binnen de bedrijfsvoering van het pensioenfonds. Begin 2022 heeft de heer Veld deze functie overgedragen aan de heer R. Verweij. De heer Verweij is in dienst van InAudit B.V., maar vervult deze functie op persoonlijke titel.
- De actuariële functie wordt niet binnen het bestuur belegd, maar uitbesteed aan Triple A – Risk Finance B.V. De actuariële functie is belast met de actuariële activiteiten.

De sleutelfunctiehouders zien toe op de werkzaamheden die onder hun functie vallen, maar voeren die niet uit. Dat gebeurt door de zogenaamde vervullers. TDV heeft de werkzaamheden van deze vervullers grotendeels uitbesteed.

- Het risicobeheer wordt voor een groot gedeelte uitgevoerd door de externe risicomanager (op parttimebasis).
- De uitvoering van interne audits heeft TDV uitbesteed aan InAudit B.V., een bedrijf dat gespecialiseerd is op dit gebied. In 2022 heeft InAudit twee audits uitgevoerd. De aanbevelingen worden door het bestuur besproken en op een actielijst vastgelegd. In principe worden de aanbevelingen overgenomen. Mocht dit niet het geval zijn, dan moet het bestuur dit met goede redenen beargumenteren.
- De uitvoering van de actuariële functie heeft TDV uitbesteed aan Triple A – Risk Finance B.V. Triple A is ook sleutelfunctiehouder en de certificerend actuaire van TDV. Triple A stelt op kwartaalbasis een rapport op. Ook voor de actuariële functie geldt dat de aanbevelingen door het bestuur worden besproken en op een actielijst worden vastgelegd. In principe worden de

aanbevelingen overgenomen. Mocht dit niet het geval zijn, dan moet het bestuur dit met goede redenen beargumenteren.

Asset Liability Management

In 2022 is Sprenkels een ALM-studie gestart. In deze studie is onderzocht tot welke pensioenuitkomsten het huidige beleggingsbeleid naar verwachting zal leiden, wat de risico's zijn dat dit niet gehaald wordt en wat de kans is dat pensioenen zelfs verlaagd moeten worden. Vervolgens is hetzelfde gedaan voor een aantal alternatieve beleggingsstrategieën.

De uitkomsten van de studie zijn begin 2023 beschikbaar gekomen. Uit de studie kwam naar voren dat de huidige risicohouding en het bestaande beleggingsbeleid nog steeds de beste resultaten opleveren. Er is daarom geen aanleiding om deze te veranderen.

Risicohouding

De risicohouding is in 2019 voor het laatst aangepast en luidt als volgt:

- De kans op korting van totaal maximaal 22,5% (was 15%) mag niet groter zijn dan 5% (95% zekerheid).
Dat wil zeggen dat de kans dat pensioenen en pensioenaanspraken met gemiddeld 1,5% (was 1%) per jaar verlaagd moeten worden over een periode van 15 jaar maximaal 5% mag bedragen.
- Het pensioenresultaat (zie paragraaf over de haalbaarheidstoets) voor actieve deelnemers dient met een zekerheid van 80% minimaal 85% (was 85%, niet aangepast) te bedragen.
Dat wil zeggen dat de kans dat pensioenen van actieve deelnemers over een periode van 15 jaar met gemiddeld meer dan 1% per jaar achterblijven bij de inflatie, maximaal 20% mag bedragen.
- Het pensioenresultaat van niet-actieve deelnemers dient met een zekerheid van 75% minimaal 87% (was 88%) te bedragen. Dat wil zeggen dat de kans dat pensioenen van niet-actieve deelnemers over een periode van 15 jaar met gemiddeld meer dan 0,9% per jaar achterblijven bij de inflatie, maximaal 25% mag bedragen.

Actuariële en bedrijfstechnische nota

In de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) worden naast de actuariële aspecten van de reglementaire pensioenen ook de hoofdlijnen van het interne beheersingssysteem, de uitvoeringsovereenkomst, de opzet van de administratieve organisatie en interne controle en het beleggingsbeleid beschreven.

In 2022 is de ABTN twee keer aangepast, in juni en september. Het betrof kleine wijzigingen.

Haalbaarheidstoets

Pensioenfondsen dienen jaarlijks een haalbaarheidstoets (HBT) uit te voeren. De HBT geeft inzicht in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden. In de HBT worden berekeningen gemaakt op basis van het deelnemersbestand over een periode van 60 jaar. Per geboortegroep wordt het verwachte pensioenresultaat uitgerekend. Het pensioenresultaat is gedefinieerd als het totaal aan verwachte pensioenuitkeringen bij volledige pensioenopbouw conform de pensioenregeling en volledige prijsindexatie ten opzichte van de som van de verwachte pensioenuitkeringen. Dat wil zeggen dat bij een score van 100%, een deelnemer een volledig geïndexeerd pensioen mag verwachten. Let wel: die 100% is het gemiddelde over de hele periode. Het wil niet zeggen dat het pensioen elk jaar geïndexeerd wordt. Er kunnen jaren tussen zitten waarin dat niet zo is, maar die worden dan later weer ingehaald.

De uitkomst van het pensioenresultaat van de in 2022 uitgevoerde HBT is 106,4% (2021: 103,8%). Het pensioenresultaat is daarmee beduidend hoger dan in 2021. Belangrijkste oorzaak is de hogere dekkingsgraad van het fonds.

Het pensioenresultaat van 106,4% is hoger dan de ondergrens van 90%. Er is dus geen reden om de financiële opzet te veranderen.

Inrichting van het nieuwe pensioenstelsel

Eind 2022 heeft de Tweede Kamer de Wet toekomst pensioenen (WTP) aangenomen. Deze wet ligt tijdens het schrijven van dit verslag ter behandeling bij de Eerste Kamer. Het is de bedoeling dat de NPW per 1 juli 2023 in werking treedt. Pensioenfondsen krijgen tot uiterlijk 1 januari 2027 de tijd om de NPW in te voeren. De implementatie is voor pensioenfondsen een ingrijpend proces waarbij veel partijen betrokken zijn. TDV heeft het proces in verschillende fases ingedeeld. Ter voorbereiding van dit proces heeft TDV een projectgroep ingericht. In eerste instantie bestaat deze groep uit vertegenwoordigers van sociale partners (vakbonden, groepsondernemingsraad en de werkgever), een aantal bestuursleden en medewerkers van het pensioenbureau. Afhankelijk van de fase van het inrichtingsproces zal de groep van samenstelling wisselen.

Wat houdt de Wet toekomst pensioenen (WTP) in?

Het kabinet heeft samen met werknemer- en werkgeversorganisaties in 2019 een pensioenakkoord gesloten. Dit wetsvoorstel komt daaruit voort en regelt de herziening van de tweede pijler van het pensioenstelsel. De tweede pensioenpijler bevat de aanvullende pensioenen die mensen opbouwen in het kader van hun loopbaan als werknemer of zelfstandige.

De pensioenopbouw wordt anders. Iedere deelnemer in een pensioenfonds gaat via een premiereregeling pensioen opbouwen voor een persoonlijk pensioenvermogen. De pensioenpremie staat centraal en wordt voor alle leeftijden gelijk. In de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel moeten de bestaande afspraken aangepast worden naar de nieuwe regelingen. Daarvoor staan in het wetsvoorstel transitie-regels. Ook staan in het wetsvoorstel regels over het overdragen van de pensioenrechten en pensioen-aanspraken die zijn opgebouwd onder de huidige wetgeving ('invaren').

Verder geldt er in de transitieperiode een afwijkend financieel toetsingskader (transitie-FTK). Het financieel toetsingskader is het stelsel van financiële normen voor pensioenfondsen dat ervoor moet zorgen dat fondsen het afgesproken pensioen ook daadwerkelijk kunnen uitkeren aan alle generaties. Tot slot worden ook de fiscale regels aangepast aan het nieuwe stelsel en de transitie. Dit onder andere om de fiscale regels over pensioenen minder afhankelijk te laten zijn van de vorm waarin arbeid wordt verricht, zoals loondienst of arbeid als ondernemer.

Naast de herziening van het pensioenstelsel regelt het wetsvoorstel ook standaardisering van het nabestaandenpensioen, experimenten voor pensioenopbouw door zelfstandigen in de tweede pijler en verkorting van de wachttijd voor pensioenopbouw voor uitzendwerknemers.

Bron: website Tweede Kamer.

1.1.3 Goed pensioenfondsbestuur

Code Pensioenfondsen (Code)

De Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid hebben een Code Pensioenfondsen opgesteld. Doel van de Code is om de kwaliteit van het functioneren van het pensioenfondsbestuur te verbeteren en daarbij het vertrouwen van alle direct belanghebbenden, maar ook van de maatschappij in het algemeen, te behouden en te versterken. De Code is wettelijk verankerd. De normen in de Code zijn een aanvulling op wet- en regelgeving. De normen in de Code zijn leidend, maar de Code laat ruimte voor de eigen verantwoordelijkheid van het pensioenfondsbestuur in de keuzes die het maakt. De pensioenfondsen mogen de Code daarom naleven volgens het "pas-toe-of-leg-uit"-beginsel. Dit betekent dat een pensioenfonds de normen van de Code toepast of in het jaarverslag motiveert waarom het een norm niet (volledig) toepast. Er is een monitoringcommissie ingesteld, die jaarlijks onderzoekt hoe de pensioenfondsen de Code naleven.

In het najaar van 2018 is de Code aangepast. De normen zijn nu gegroepeerd aan de hand van acht thema's en het aantal normen is handzamer gemaakt. De acht thema's waar goed pensioenfondsbestuur om draait zijn: 'Vertrouwen waarmaken', 'Verantwoordelijkheid nemen', 'Integer handelen', 'Kwaliteit nastreven', 'Zorgvuldig benoemen', 'Gepast belonen', 'Toezicht houden en inspraak waarborgen' en 'Transparantie bevorderen'.

De normen waar TDV niet aan voldoet worden hierna uitgelegd.

In niet alle contracten met dienstverleners worden afspraken over het beloningsbeleid vastgelegd (norm 13). Wel vraagt TDV elk jaar het beloningsbeleid van haar vermogensbeheerders op. Mocht hieruit naar voren komen dat dit beleid niet strookt met de uitgangspunten die TDV stelt, dan zal in overleg getreden worden. In 2022 was daar geen aanleiding toe.

TDV heeft een cyclus waarin dienstverleners periodiek geëvalueerd worden. Niet alle dienstverleners worden, zoals de Code aanbeveelt (norm 14), jaarlijks geëvalueerd. Een evaluatie vindt minstens één keer per drie jaar plaats of vaker indien het bestuur dat noodzakelijk acht.

Er is geen bestuurslid meer met een leeftijd van jonger dan 40 jaar (norm 33). Er zijn wel bestuursleden die bij benoeming jonger dan 40 jaar waren. Ook in het VO zit geen lid meer met een leeftijd van onder de 40 jaar. Dat was jarenlang wel het geval, maar het desbetreffende lid (de heer Soenveld) is in 2021 uit het VO teruggetreden.

In de statuten is niet vastgelegd dat een bestuurslid maximaal twee keer kan worden herbenoemd (norm 34). Het bestuur wil de mogelijkheid hebben om in voorkomende gevallen, in het belang van de continuïteit van het fonds, hiervan af te wijken. Momenteel is dit het geval bij de heer Veld.

Rapportagenorm	Voldoet het fonds aan de norm?	Vindplaats toelichting jaarverslag
Norm 5 Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.	Ja	Zie diverse plaatsen in dit jaarverslag.
Norm 31 De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.	Ja	Zie hoofdstuk 1.1.2 Bestuur en organisatie.
Norm 33 In zowel het bestuur als in het VO is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.	Nee	Zie hoofdstuk 1.1.2 Bestuur en Organisatie. Het bestuur bestaat uit 3 vrouwen en 5 mannen. In het bestuur en VO zitten inmiddels geen leden meer met een leeftijd van onder de 40 jaar. Zie pagina 10.
Norm 47 Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak.	Ja	Zie hoofdstuk 1.9 Verslag van de Visitatiecommissie.
Norm 58 Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.	Ja	Zie hoofdstuk 1, paragraaf Karakteristieken van het pensioenfonds.
Norm 62 Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.	Ja	Zie hoofdstuk 1.4.3 Maatschappelijk Verantwoord Beleggen.
Norm 64 Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.	Ja	Zie hoofdstuk 1.1.3, paragrafen Evaluatie bestuur en educatie en Gedragscode.
Norm 65 Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.	Ja	Zie hoofdstuk 1.1.3, paragraaf Klachten.

Visitatie

De visitatie is uitgevoerd door de Visitatie Commissie Holland (VCH). Tot 2021 zijn alle visitaties uitgevoerd door de Visitatie Commissie Pensioenfonds (VCP). Het bestuur en het VO waren van mening dat het goed was om, na een lange periode met één en dezelfde partij gewerkt te hebben, van visitatiecommissie te veranderen. In hoofdstuk 1.9 is een samenvatting van het verslag van de Visitatiecommissie en het commentaar van het bestuur hierop opgenomen.

Het bestuur zet alle aanbevelingen van de Visitatiecommissie op een actielijst. De actielijst wordt regelmatig door de commissies, het bestuur en het VO besproken om de opvolging van de aanbevelingen te monitoren.

Niet alle aanbevelingen worden opgevolgd. Het bestuur beargumenteert waarom sommige aanbevelingen niet opgevolgd worden.

Evaluatie bestuur en educatie

Op 2 november 2022 heeft het bestuur een interne zelfevaluatie gehouden. Dit is gedaan aan de hand van een uitgebreide vragenlijst. In het algemeen kwam het beeld naar voren dat de bestuurders tevreden zijn over het functioneren van het bestuur. Bij sommige vragen waren wat kritische kanttekeningen geplaatst. Deze vragen heeft het bestuur uitgebreider besproken dan de andere vragen. Er is uitdrukkelijk stilgestaan bij de efficiëntie van het functioneren van het bestuur. De conclusie is dat het bestuur zeer efficiënt te werk gaat. Het werken met voorleggers bij de vergaderingen functioneert goed. Nieuwe bestuurders volgen een cursus met betrekking tot het besturen van een pensioenfonds. De heer Ben van Doesburgh heeft deze cursus gevolgd en met goed gevolg afgerond. Daarnaast worden studiedagen en studiebijeenkomsten georganiseerd van maximaal 2 uur in combinatie met een bestuursvergadering die (in principe) toegesneden zijn op TDV. In 2022 is er één studiedag gehouden.

Klachten

De Pensioenfederatie heeft in 2022 een gedragslijn 'Goed omgaan met klachten' uitgebracht. De gedragslijn beschrijft het basisniveau hoe pensioenfondsen op een deelnemersvriendelijke, transparante en eenduidige manier met een klacht dienen om te gaan. In de gedragslijn staan verschillende aanbevelingen. Zo wordt een klacht gedefinieerd als elke uiting van ontevredenheid van een persoon. Een klacht hoeft dus niet per se een formele schriftelijke klacht te zijn. Verder wordt aangegeven dat pensioenfondsen in het jaarverslag uitgebreider over de op deze manier gedefinieerde klachten moeten rapporteren, bijvoorbeeld over de aard van de klacht.

2022 heeft TDV van 6 deelnemers zulke klachten ontvangen. 3 hiervan hadden betrekking op communicatie, één over een termijn van aanlevering en één over de pensioenberekening. TDV heeft deze klachten afgehandeld door de betreffende deelnemers de nodige uitleg te geven. Van één deelnemer is een aantal klachten ontvangen. Deze klachten zijn van diverse aard en zijn de voorgaande jaren al eerder geuit. Deze deelnemer heeft in 2022 zelfs een rechtszaak tegen TDV aangespannen. De rechter heeft de klager in het ongelijk gesteld.

Integriteitsbeleid

Doelstelling van het integriteitsbeleid is de aan TDV verbonden personen te stimuleren op alle niveaus in overeenstemming met maatschappelijk geaccepteerde waarden en normen te handelen. Dit betreft waarden en normen in het algemeen, maar ook de specifieke waarden en normen die gelden voor TDV in het bijzonder. Standaarden zoals de gedragscode van TDV maken deel uit van die regels. Het integriteitsbeleid is gericht op het beperken van compliancerisico's. Compliancerisico wordt omschreven als het risico van aantasting van de integriteit en daarmee van de reputatie van TDV als gevolg van het niet naleven van die ethische standaarden en (toezicht)wet- en regelgeving, die van toepassing zijn op relaties met de deelnemers, markten en/of toezichthoudende instanties.

Belangrijke aandachtspunten zijn onder andere fraude, corruptie, belangenverstremming, beloningsbeleid, incidentenregeling en bescherming van persoonsgegevens.

Er zijn in 2022 geen integriteitsincidenten geweest.

Privacybeleid

De documentatie en procedures van TDV inzake privacy zijn in lijn met de gedragslijn "Verwerking persoonsgegevens pensioenfondsen" zoals opgeteld door de Pensioenfederatie. Verder heeft TDV een functionaris gegevensbescherming aangesteld.

In 2022 is het privacybeleid geactualiseerd. Er zijn in 2022 geen overtredingen gemeld.

Gedragscode

De gedragscode van TDV is gebaseerd op de modelgedragscode van de Pensioenfederatie.

Ieder jaar verklaren bestuurders, medewerkers van het pensioenbureau en leden van het VO en de beleggingsadviescommissie dat zij de gedragsregels hebben nageleefd. De controle hierop wordt uitgevoerd door de compliance dienstverlener.

Compliance

De compliance dienstverlener stelt jaarlijks een rapport op over de naleving van de gedragscode en het integriteitsbeleid. In het rapport wordt geconcludeerd dat TDV de gedragscode heeft nageleefd.

Uitvoerders

Het bestuur vraagt aan haar uitvoerders diverse documenten en verklaringen op. Dit betreft onder andere het bekend zijn met fraude, fraudepreventie, het beloningsbeleid (norm 13 van de Code), de klokkenluidersregeling (norm 21 van de Code), risicobeheersing en, voor zover van toepassing, het beleid inzake Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB). Het bestuur neemt kennis van deze documenten en stelt, indien daar aanleiding voor is, verdere vragen. TDV verlangt van haar vermogensbeheerders dat zij minimaal voldoen aan de principes zoals verwoord in het handvest van de Verenigde Naties ten aanzien van MVB (UN Principles for Responsible Investment, (UNPRI)). Mocht blijken dat het beleid van een uitvoerder niet in overeenstemming is met het beleid van TDV, dan zal de uitvoerder verzocht worden om het beleid aan te passen. Indien de uitvoerder hier niet aan wil of kan voldoen,

dan zal de relatie heroverwogen of beëindigd worden. Bij de huidige uitvoerders is daar vooralsnog geen aanleiding toe. TDV kijkt daarnaast kritisch naar de kosten van de uitvoerders.

1.1.4 Communicatie

Reguliere communicatie

TDV hecht veel waarde aan duidelijke en tijdige informatieverstrekking over pensioenzaken aan de deelnemers, de gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden. Het communicatiebeleid is vastgelegd in een communicatieplan. De communicatie is een belangrijk punt van aandacht en het bestuur heeft zich als doel gesteld om de communicatie voortdurend te verbeteren.

Veel informatie is te verkrijgen via de website www.sptdv.nl. Periodiek wordt een pensioeninformatiebulletin (Pensioenblik) gemaakt. Door middel van de Pensioenblik worden deelnemers op de hoogte gebracht van actuele zaken. In de zomer wordt een verkort jaarverslag gepubliceerd. Op de schermen in de fabrieken wordt op kwartaalbasis informatie verstrekt. Jaarlijks ontvangen deelnemers een opgave van hun pensioenaanspraken (Uniform Pensioenoverzicht, UPO). De pensioengerechtigden ontvangen jaarlijks een opgave van hun pensioenaanspraken (UPO voor pensioengerechtigden) en een opgave van het in het voorafgaande jaar uitgekeerde pensioen (jaaropgave).

Mijnpensioenoverzicht.nl

Het Nationaal Pensioenregister (NPR) speelt bij de communicatie een belangrijke rol. Het NPR is bereikbaar via de website Mijnpensioenoverzicht.nl. Op de website kunnen (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden in één overzicht de AOW en het pensioen in netto maandbedragen zien. Vanuit dit overzicht kunnen deelnemers zich stap-voor-stap verdiepen in het pensioen. Er wordt inzicht geboden in welke veranderingen in de privé- en werksituatie (zoals een scheiding of het wisselen van baan) van invloed kunnen zijn op de hoogte van het pensioen. Bovendien kan een vergelijking gemaakt worden tussen het huidige inkomen en het inkomen van later. Ook kan het gezamenlijk pensioen met de partner bekeken worden.

Pensioen 1-2-3

Pensioen 1-2-3 is een gelaagd communicatiemiddel ontwikkeld door de Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars dat de deelnemer in drie stappen, van hoofdlijn tot in detail, wegwijs maakt in de eigen pensioenregeling. Pensioen 1-2-3 wordt digitaal aangeboden. In laag 1 worden op twee pagina's toegankelijk en beknopt de belangrijkste elementen van de pensioenregeling aan de deelnemer uitgelegd. Indien de deelnemer geïnteresseerd is, kan in laag 2 meer informatie worden gevonden. In laag 3 zijn de fondsdocumenten te vinden, hierbij valt te denken aan het pensioenreglement, de ABTN, de statuten, het jaarverslag, het klachtenreglement en een kostenoverzicht.

1.1.5 Informatie vanuit toezicht van De Nederlandsche Bank (DNB), Autoriteit Financiële Markten (AFM) en Autoriteit Persoonsgegevens (AP)

Onderzoeken

DNB heeft bij alle pensioenfondsen ook in 2022 een groot aantal uitvragen gedaan. Dit betrof uitvragen over prudentiële risico's (Marktrisico, Tegenpartijrisico, Renterisico en Verzekeringstechnisch risico), gedrag & cultuur, informatiebeveiliging, integriteit, operationele risico's en de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.

De AFM stuurt jaarlijks een informatieverzoek. Met dit verzoek vraagt AFM om een toezichtrapportage, oftewel informatie over de geadmistreerde pensioenen. Daarnaast is een informatieverzoek ontvangen over de tijdelijke toeslagverlening.

Overig

Het afgelopen jaar zijn aan TDV door toezichthouders geen dwangsommen of boetes opgelegd. Er zijn door de toezichthouder geen aanwijzingen aan TDV gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van TDV gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

1.1.6 Uitvoeringskosten

De uitvoering van een pensioenregeling brengt kosten met zich mee. Pensioenfondsen moeten de premies innen, administratie bijhouden, het vermogen beleggen en de pensioenen uitkeren. Daarnaast moeten ze de deelnemers goed informeren.

In onderstaande tabel zijn de kosten over de afgelopen 2 jaar weergegeven.

	x € 1.000		Per deelnemer in euro per jaar	
	2022	2021	2022	2021
Pensioenuitvoeringskosten	664	654	198	191
Vermogensbeheerkosten ¹⁾	2.948	2.786	In % gemiddeld vermogen	
Totaal	3.612	3.440	0,48%	0,43%
Transactiekosten ²⁾	621	548	0,10%	0,08%

1) In de vermogensbeheerkosten zijn inbegrepen de interne kosten van de beleggingsfondsen waarin TDV belegt. Deze kosten zijn niet opgenomen in de jaarrekening.

2) Hetzelfde geldt voor de interne transactiekosten van de beleggingsfondsen. Deze kosten zijn niet opgenomen in de jaarrekening.

TDV heeft de pensioenadministratie in eigen beheer. De pensioenuitvoeringskosten zijn een raming van het aandeel van de pensioenuitvoering in de totale kosten van het pensioenbureau. De pensioenuitvoeringskosten lagen in 2022 op vrijwel hetzelfde niveau als in 2021. Door de afname van het aantal deelnemers zijn de uitvoeringskosten per deelnemer wel licht gestegen.

De kosten van vermogensbeheer bestaan uit externe kosten van vermogensbeheerders en beleggingsfondsen plus interne kosten. De interne kosten zijn een raming van het aandeel van de kosten van vermogensbeheer in de totale kosten van het pensioenbureau.

De kosten van het vermogensbeheer zijn afhankelijk van de gekozen beleggingsstrategie. Bepaalde strategieën zijn duurder dan andere, maar zullen naar verwachting een hoger rendement opleveren. Zo zijn kosten van actief beheerde beleggingsfondsen hoger dan van passief beheerde beleggingsfondsen. Bij TDV wordt ongeveer 20% van het totale vermogen passief beheerd. De kosten van het vermogensbeheer moeten dan ook in samenhang gezien worden met de behaalde rendementen.

De vermogensbeheerkosten kunnen worden opgesplitst in algemene kosten en kosten die toegerekend kunnen worden aan bepaalde type beleggingen. De vermogensbeheerkosten waren hoger dan in 2021. De stijging komt door een vergoeding die gerelateerd is aan een goede prestatie van een fonds uit de portefeuille overige beleggingen. De totale kosten (exclusief transactiekosten) als percentage van het vermogen bedroegen 0,59% (2021: 0,53%).

Algemene vermogensbeheerkosten	x € 1.000	% vermogen
Bewaarloon	20	0,00%
Advieskosten	347	0,06%
Interne kosten	350	0,06%
Totaal	717	0,12%

In onderstaande tabel worden de rendementen vóór (Bruto) en na vermogensbeheerkosten (Netto) weergegeven. De vermogensbeheerkosten zijn exclusief transactiekosten.

Rendementen	Bruto	Kosten	Netto
Aandelen	-13,64%	0,31%	-13,95%
Private Equity	-28,63%	1,24%	-29,88%
Vastgoed	-7,51%	0,62%	-8,14%
Overige beleggingen	-9,21%	0,40%	-9,61%
Matching-portefeuille	-27,10%	0,37%	-27,46%
Totaal	-15,86%	0,36%	-16,23%

Bij het merendeel van de transacties betaalt TDV geen aparte commissie maar zijn de verdiensten van de tegenpartij besloten in de aan- of verkoopprijs van de belegging (zogenaamde netto prijzen). De transactiekosten worden dan geraamd op basis van de gerealiseerde volumes. In de transactiekosten worden ook de transactiekosten die beleggingsfondsen maken bij mutaties in hun portefeuille meege-nomen.

De vermogensbeheerkosten liggen op een vergelijkbaar niveau als vorig jaar. Als gevolg van de afname van het gemiddelde vermogen, zijn de vermogensbeheerkosten als percentage van het vermogen licht gestegen.

TDV heeft een abonnement op de IBI Benchmark. IBI onderzoekt gegevens op het gebied van beleggingsresultaten en kosten van vergelijkbare pensioenfondsen. Deze onderzoeken lopen vanwege de aanlevering van de data een jaar achter op het boekjaar waarover gerapporteerd wordt.

Het rapport van IBI bevestigt dat de pensioenuitvoeringskosten per deelnemer in 2021 beduidend onder die van het universum van IBI liggen (€ 352 per deelnemer). De vermogensbeheerkosten liggen met 0,43% iets lager dan die van het universum van IBI (0,46%).

1.2 Pensioenen

1.2.1 Pensioenregeling

De pensioenregeling is per 1 januari 2022 op een aantal punten gewijzigd. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- De vaste eindleeftijd voor nog in te gane wezenpensioenen wordt 25 jaar. Dit was 18 jaar of, als er een studie werd gevolgd, uiterlijk 27 jaar.
- Tijdens onbetaald verlof kan de pensioenopbouw alleen volledig of niet worden voortgezet en niet meer gedeeltelijk.

Op pagina 5 staat een korte beschrijving van de kenmerken van de pensioenregeling.

1.2.2 Verhoging pensioenaanspraken en -rechten (toeslagen)

Het toeslagenbeleid is bij TDV voorwaardelijk. Dit betekent dat het bestuur jaarlijks besluit of en in hoeverre pensioenaanspraken en pensioenrechten worden aangepast. Alleen indien het bestuur van mening is dat de financiële middelen van het fonds daarvoor toereikend zijn, zal er een toeslag worden toegekend. Er is dus geen recht op een toeslag. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen pensioenpremie betaald. De toeslagverlening wordt uit het beleggingsrendement gefinancierd.

Onder de huidige regelgeving is het niet toegestaan toeslagen toe te kennen indien de beleidsdekkingsgraad onder 110% ligt.

Per 1 januari 2022 zijn de pensioenaanspraken van de werknemers met 1,8% verhoogd. De pensioenen van de pensioengerechtigden en de pensioenaanspraken van de gewezen deelnemers zijn met 2,5% verhoogd.

Uitgangspunt voor de vaststelling van de indexatie per 1 januari 2022 was de financiële positie van TDV per eind november 2021. TDV had eind november 2021 een beleidsdekkingsgraad van 122,3%. Op basis daarvan kon het bestuur besluiten om de pensioenen en de pensioenaanspraken gedeeltelijk te verhogen (78,5%).

Voor werknemers is de indexatie van de pensioenaanspraken gekoppeld aan de cao-loonsverhoging. Over 2021 was deze verhoging 2,3%. 78,5% daarvan is afgerond 1,8%.

Voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers is de indexatie gekoppeld aan de prijsinflatie. In het pensioenreglement was bepaald dat de meetperiode van de inflatie de stijging van de prijzen in de periode juli van enig jaar ten opzichte van juli van het jaar daarvoor is. In 2021 heeft het bestuur besloten om het reglement aan te passen en voor het bepalen van de inflatie uit te gaan van de stijging van de prijzen in de periode oktober van enig jaar ten opzichte van oktober van het jaar daarvoor. De meetperiode ligt dan dicht bij het jaareinde.

Gevolg van dit besluit was dat de meetperiode voor de indexatie per 1 januari 2022 eenmalig 15 maanden bedroeg, namelijk oktober 2021 ten opzichte van juli 2020. Over deze periode bedroeg de inflatie 3,21%. 78,5% daarvan is afgerond 2,5%.

Per 1 juli 2022 was er tot het einde van het jaar een Algemene Maatregel van Bestuur van kracht die pensioenfondsen de mogelijkheid bood om de per 1 januari 2022 verleende indexatie tussentijds te verhogen tot een volledige indexatie. Hieraan waren wel een aantal voorwaarden verbonden. TDV voldeed aan deze voorwaarden en heeft daardoor kunnen besluiten om per 1 oktober een extra indexatie toe te kennen.

Als gevolg hiervan zijn de pensioenen van de pensioengerechtigden en de pensioenaanspraken van de gewezen deelnemers per 1 oktober 2022 aangevuld tot de totale prijsinflatie over de periode juli 2020 – oktober 2021 van 3,21%. De pensioenaanspraken van de werknemers zijn per 1 oktober aangevuld tot de cao-loonstijging over 2021 van 2,30%.

De verhogingen per 1 oktober waren een inhaalslag voor het gedeelte dat per 1 januari 2022 niet gegeven kon worden. Het was niet toegestaan om de pensioenen meer te verhogen. Het bestuur heeft bij het toekennen van deze tussentijdse extra indexatie zorgvuldig naar de belangen van alle groepen deelnemers gekeken. Het bestuur vindt het indexeren van pensioenen belangrijk en wil de pensioenen binnen de geldende (wettelijke) bepalingen zoveel mogelijk verhogen. Hierbij houdt het bestuur er wel rekening mee dat een extra indexatie geen grote nadelige gevolgen heeft voor een bepaald groep deelnemers of op langere termijn te veel nadelen voor het fonds met zich meebrengt. Omdat de per 1 oktober toegekende extra indexatie relatief klein was en de financiële positie van TDV gezond is, was de invloed van de extra indexatie zeer beperkt.

Per 1 januari 2023 zijn de pensioenaanspraken van de werknemers met 8,67% verhoogd. De pensioenen van deelnemers die pensioen ontvangen (pensioengerechtigden) en de pensioenaanspraken van deelnemers die in het verleden pensioen hebben opgebouwd (gewezen deelnemers) zijn met 14,33% verhoogd.

Uitgangspunt voor de vaststelling van de indexatie per 1 januari 2023 was de financiële positie van TDV per eind november 2022. TDV had eind november 2022 een beleidsdekkingsgraad van 138,7%. Op basis daarvan besloot het bestuur om de pensioenen en de pensioenaanspraken volledig te indexeren. Voor werknemers is de indexatie van de pensioenaanspraken gekoppeld aan de cao-loonstijging. Over 2022 was deze verhoging 8,67%, namelijk 3% per 1 februari 2022 en 5,5% per 1 december 2022. Voor pensioengerechtigden was de stijging van de prijzen in de periode oktober 2022 ten opzichte van oktober 2021 het uitgangspunt. In deze periode stegen de prijzen met 14,33%.

Doordat de laatste jaren geen of geen volledige toeslagen zijn toegekend, bedraagt het totaal van de gemiste verhogingen per 1 januari 2023 voor actieve deelnemers 29,25%-punt en voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers 20,26%-punt.

1.2.3 Deelnemers

In 2022 is het totaal aantal deelnemers licht afgenomen. Opvallend is dat voor het eerst sinds jaren het aantal (actieve) deelnemers is toegenomen. Er zijn meer werknemers bij Trivium in dienst gekomen.

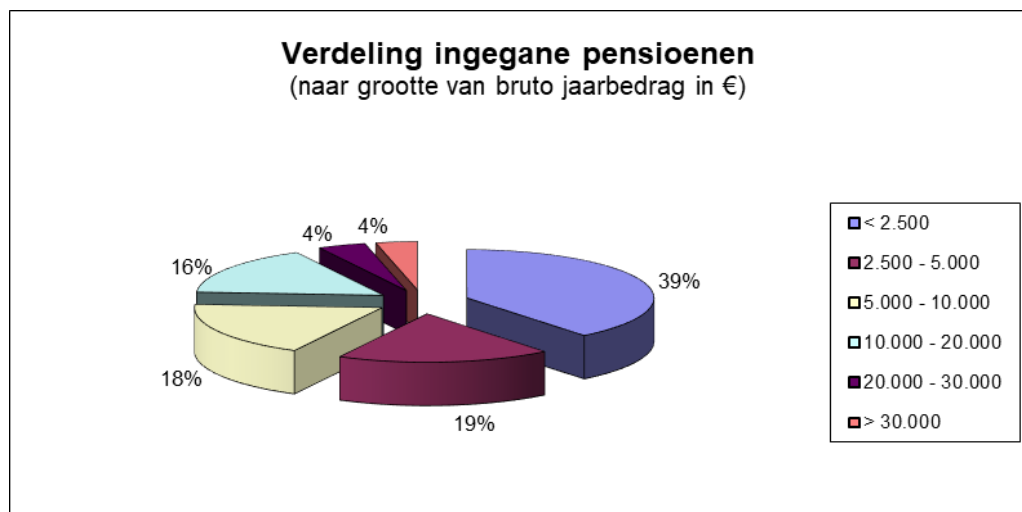
	Deelnemers 1)	Gewezen deelnemers	Ouderdoms- pensioen	Nabestaanden- Pensioen ²⁾	Totaal
Stand per 31-12-2021	937	860	1.476	971	4.244
Indiensttreding	127	0	0	0	127
Uitdiensttreding	-85	85	0	0	0
Waardeoverdracht	0	-19	0	0	-19
Ingang pensioen	-21	-37	58	55	55
Overlijden	-5	-2	-96	-78	-181
Afkoop	0	-6	0	-14	-20
Andere oorzaken	-4	6	-2	-5	-5
Saldo mutaties	12	27	-40	-42	-43
Stand per 31-12-2022	949	887	1.436	929	4.201

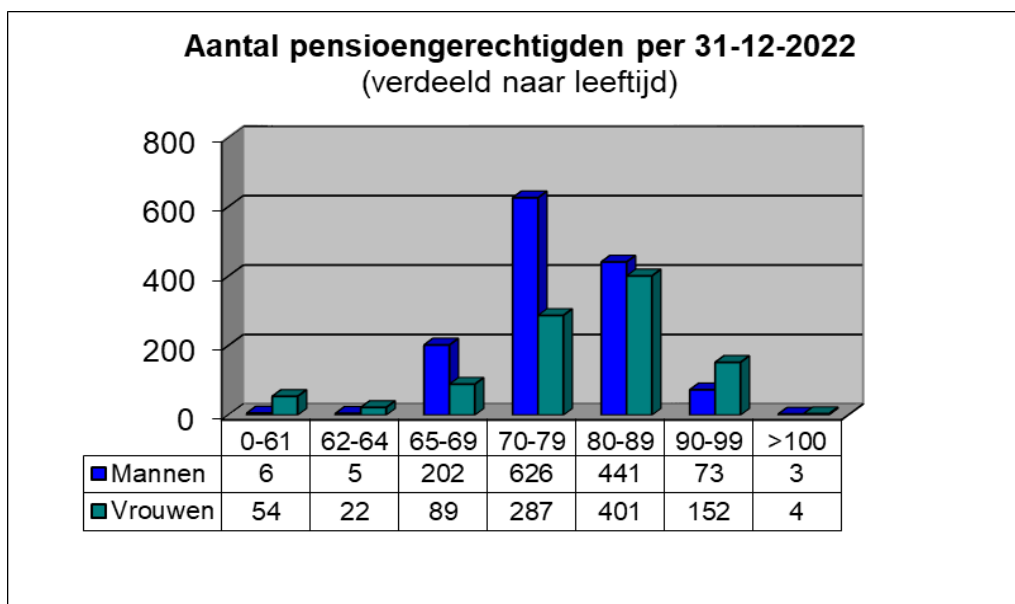
1) In de standen per 31 december 2021 en 31 december 2022 zijn respectievelijk 68 en 63 deelnemers begrepen met een (gedeeltelijke) premievrijstelling vanwege arbeidsongeschiktheid.

2) Vanaf 31 december 2018 zijn de wezenpensioenen meegenomen bij de nabestaandenpensioenen.

1.2.4 Pensioenuitkeringen

In 2022 is in totaal € 18,1 miljoen (2021: € 17,7 miljoen) aan pensioenen uitgekeerd. Zie pagina 57 voor een uitsplitsing naar de diverse pensioensoorten.

1.3 Financiële positie

1.3.1 Algemeen

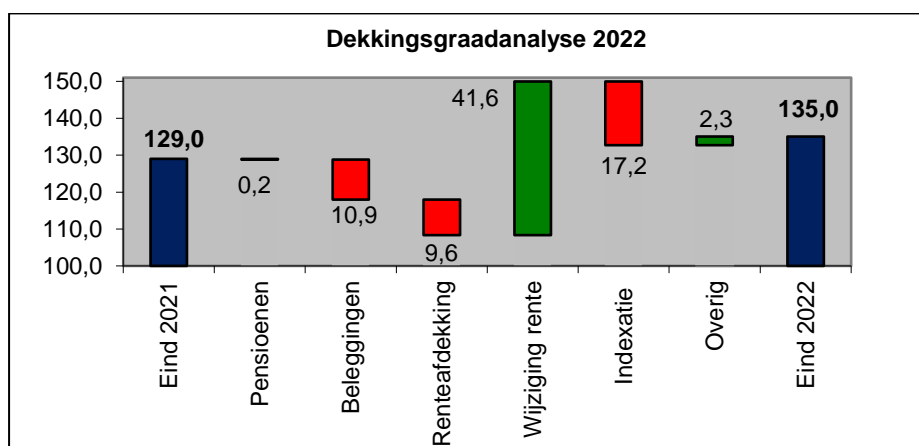
De financiële positie van een pensioenfonds wordt onder andere gemeten door de reservepositie en de dekkingsgraad. De ontwikkeling van de reservepositie en de dekkingsgraad wordt bepaald door de veranderingen in het vermogen en de verplichtingen (technische voorzieningen, verder afgekort als TV) van het pensioenfonds.

De verandering van het vermogen is sterk afhankelijk van het rendement dat behaald wordt op de beleggingen. 2022 was een slecht jaar voor de beleggingen, waardoor TDV een negatief beleggingsresultaat heeft behaald (zie paragraaf 1.4). Hierdoor is het vermogen fors geslonken.

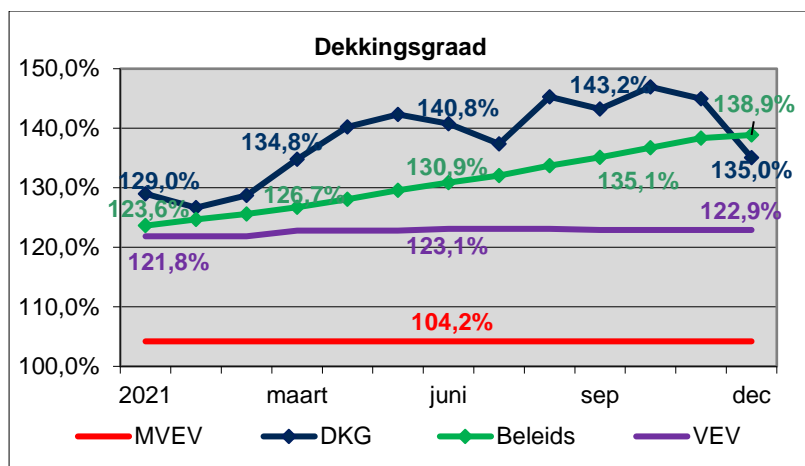
De verplichtingen die voortvloeien uit de toegezegde pensioenaanspraken en opgebouwde pensioenen, worden beïnvloed door actuariële ontwikkelingen en door de ontwikkeling van de rente. Deze rente betreft de door DNB voorgeschreven rente. Als deze rente daalt, stijgen de TV en als deze rente stijgt, dalen de TV. In 2022 is de rente sterk gestegen, waardoor de TV gedaald zijn.

1.3.2 Dekkingsgraad

In 2022 steeg de actuele dekkingsgraad van 129,0% naar 135,0%.

De beleidsdekkingsgraad steeg van 123,6% naar 138,9%. De beleidsdekkingsgraad is het voortschrijdend gemiddelde van de dekkingsgraden over de voorgaande 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad was ultimo 2022 hoger dan de vereiste dekkingsgraad (VDG, 122,9%). Dat betekent dat TDV geen reservetekort heeft. Op basis hiervan is het oordeel van de certificerende actuaaris dat de vermogenspositie van TDV voldoende is.

x € 1 mln	2022	2021
Pensioenvermogen	576,5	692,9
Technische voorzieningen	-426,9	-537,1
Eigen vermogen	149,6	155,8
Vereist eigen vermogen	-93,3	-117,3
Reserve positie	56,3	38,5
Dekkingsgraad	135,0%	129,0%
Beleidsdekkingsgraad	138,9%	123,6%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,2%	104,2%
Vereiste dekkingsgraad	122,9%	121,8%

1.3.3 Actuariële analyse

De actuariële analyse laat zien wat de invloed is van de diverse ontwikkelingen op de TV en op het pensioenvermogen. Indien de invloed op beide gelijk is, heeft dit geen effect op het eigen vermogen. Een verschil kan het eigen vermogen positief of negatief beïnvloeden.

De premie wordt vanaf 2020 vastgesteld op basis van een verwacht rendement. Omdat het verwachte rendement hoger was dan de actuele rente, was de premie lager dan benodigd en was het effect op het eigen vermogen negatief (M1). Zie ook paragraaf 1.3.4.

Doordat de dekkingsgraad boven de 100% lag, leverden de pensioenuitkeringen een positieve bijdrage (M2).

De toeslagverlening leidde tot een stijging van de TV met € 67,8 miljoen (M3).

De stijging van de rente leidde tot een daling van de TV met € 162,9 miljoen (M4). Ultimo 2021 bedroeg de gemiddelde rente voor de berekening van de TV van TDV 2,67% ten opzichte van 0,12% ultimo 2021.

Het beleggingsresultaat zorgde voor een negatieve bijdrage (€ 111,2 miljoen) aan de dekkingsgraad (M5).

De wijziging van de actuariële grondslagen droeg positief bij (M6).

In %	2022
Stand per 1 januari	129,0
Premies (M1)	-1,1
Pensioenuitkeringen (M2)	0,9
Toeslagen (M3)	-17,2
Renteverandering (M4)	41,6
Overrendement (M5)	-20,5
Wijziging sterftegrondslagen (M6)	2,4
Overig (M6)	-0,1
Stand per 31 december	135,0

M verwijst naar een indeling die DNB gebruikt voor de analyse van veranderingen in de dekkingsgraad. De indeling in de tabel wijkt iets af van de grafiek op pagina 20.

De TV zijn inclusief een voorziening voor herverzekerde rechten van € 0,7 miljoen (2021: € 0,9 miljoen).
De TV zijn als volgt opgebouwd:

bedragen x € 1.000	2022	2021
Voorziening voor actieve deelnemers	150.306	215.085
Voorziening voor gewezen deelnemers	58.265	69.072
Voorziening voor pensioengerechtigden	218.362	252.960
Totale TV	426.933	537.117

1.3.4 Premie

De huidige regelgeving biedt een aantal mogelijkheden om de premie vast te stellen waarbij de premie niet gebaseerd is op de actuele rentestanden. Dit om grote fluctuaties in de premie te vermijden. TDV hanteerde tot 2020 de methodiek van de 10-jaars gemiddelde rente, dat wil zeggen het gemiddelde van de rentetermijnstructuur (RTS) over de voorafgaande 120 maanden. Per 2020 is TDV overgestapt naar een gedempte premie op basis van een verwachte waarde van het toekomstige rendement voor een periode van 5 jaar. De op deze manier berekende premie is de minimaal te ontvangen premie.

De daadwerkelijke premie voor 2022 was gelijk aan het maximum dat de werkgever aan de premie heeft gesteld (drie keer de bijdrage van de deelnemers). Het door de werkgever gestelde maximum bedraagt 32,7%. Dit was hoger dan de minimaal te ontvangen premie, maar lager dan de zuiver kostendekkende premie.

In principe wordt de premie voor de helft door de werkgever betaald en voor de helft door de werknemer. Hierbij geldt dat de werknemersbijdrage niet hoger zal zijn dan de bijdrage die werknemers bij PME betalen. Als gevolg hiervan was de bijdrage van de werknemers in 2022 gemiddeld 10,89% (2021: 10,89%) van de pensioengrondslag en die van de werkgever 21,8% (2021: 21,8%).

De reguliere premiebijdragen bedroegen in 2022 € 10,5 miljoen (2021: € 10,0 miljoen)

De premiebijdragen waren hoger dan de minimaal te ontvangen premie van € 9,7 miljoen.

De minimaal te ontvangen premie (conform ABTN) is als volgt opgebouwd: actuariële kostprijs (€ 5.593) plus kostenopslag (€ 255) plus solvabiliteitsopslag VEV (€ 1.219) plus een opslag voor de voorwaardelijke onderdelen (€ 2.618).

De zuiver kostendekkende premie is als volgt opgebouwd: actuariële kostprijs RTS (€ 12.971) plus kostenopslag (€ 255) plus solvabiliteitsopslag VEV (€ 2.828).

bedragen x € 1.000	2022	2021
Basispensioenregeling	10.504	10.017
Ploegentoeslagregeling	9	10
Overige premies	5	4
Totale premiebijdragen	10.520	10.031
Te ontvangen premie conform ABTN (gedempte premie)	9.685	9.509
Zuiver kostendekkende premie	16.054	16.713

1.3.5 Herstelplan

Omdat TDV per eind 2021 geen reservetekort had, hoefde er in 2022 geen herstelplan ingediend te worden. Dit geldt ook voor 2023.

1.4 Beleggingen

1.4.1 Economische ontwikkelingen en financiële markten in 2022

Economische ontwikkelingen

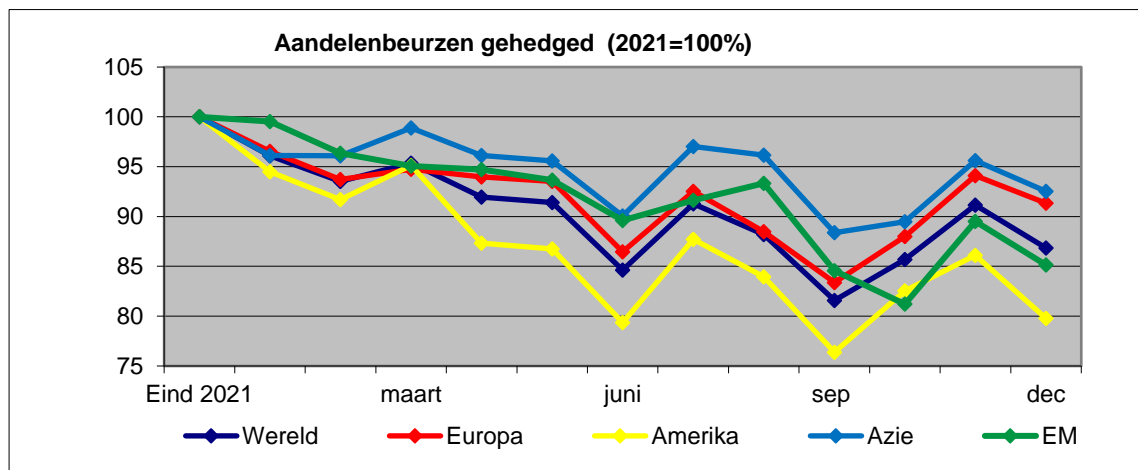
In de twee voorgaande jaren was het coronavirus het dominante maatschappelijke en economische thema. In 2022 veranderde dat naar de oorlog in Oekraïne. De meeste landen hebben het virus in 2022 dankzij vaccinatieprogramma's redelijk goed onder controle weten te krijgen.

Op 24 februari werd de wereld opgeschrikt door de inval van Rusland in Oekraïne. Voor de bevolking van Oekraïne heeft dit dramatische maatschappelijke en economische gevolgen, maar de inval heeft ook wereldwijd gevolgen. Dit niet in de laatste plaats doordat de Westerse landen vrijwel onmiddellijk handelsrestricties aan Rusland oplegden. In de loop van het jaar werden deze verder aangescherpt. Oekraïne en Rusland zijn grote exporteurs van allerlei soorten granen en ook van kunstmest. De uitvoer hiervan kwam abrupt vrijwel helemaal stil te liggen met als gevolg een enorme stijging van voedselprijzen. Later in het jaar wist Turkije een overeenkomst tussen Rusland en Oekraïne te sluiten, waardoor

deze export weer gedeeltelijk mogelijk werd. Rusland is een belangrijke leverancier van energie, met name voor Europa. Door het grotendeels wegvallen van leveranties van Russisch gas, schoten de gasprijzen omhoog naar ongekennde niveaus. Ook olieprijs stegen fors. Als gevolg hiervan liep de inflatie snel en sterk op. Aan het begin van het jaar liep de inflatie overigens ook al op. De hoge inflatie zorgde voor een forse daling van de koopkracht. Overheden probeerden de daling enigszins te verzachten door allerlei steunmaatregelen. Het effect van de koopkrachtdaling op de consumptie viel in 2022 mee, doordat de consumenten terug konden vallen op hun besparingen die zij tijdens de coronatijd hadden opgebouwd. De economische groei zwakte af, maar bleef over het algemeen nog wel positief. Voor de centrale banken was de stijging van de inflatie aanleiding om hard op de rem te trappen. De rentes werden meerdere malen in fors tempo verhoogd. In de tweede helft van het jaar werden de eerste effecten hiervan zichtbaar op de huizenmarkt.

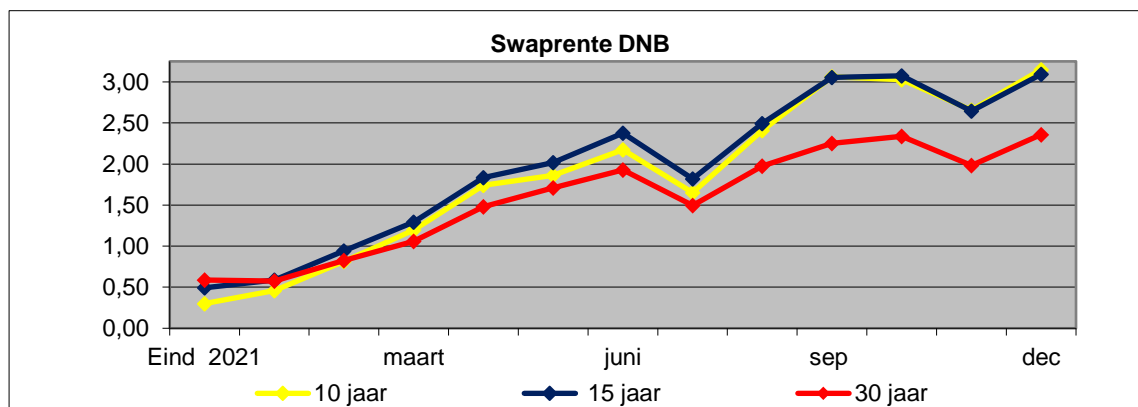
Financiële markten

2022 was geen goed jaar voor de beleggingen. De oorlog in Oekraïne en vooral de snelle en forse renteverhogingen misten hun uitwerking niet. De stemming op de financiële markten was vrijwel het hele jaar negatief. Er waren echter wel periodes waarin de markten opveerden. Dat was het geval in de zomermaanden en in oktober en november. Reden voor deze opleving was de verwachting dat de centrale banken bijna klaar zouden zijn met de renteverhogingen. Dat bleek echter voorbarig. Door de stijging van de rente steeg de disconteringsvoet waarmee beleggingen worden geprijsd. Dit leidde tot een forse daling van alle beleggingen. Opvallend was dat obligaties vrijwel evenveel daalden als aandelen. Op de aandelenmarkten werden Amerikaanse aandelen het meest geraakt, omdat de rente in de VS het meeste steeg en Amerikaanse aandelen het meest gevoelig zijn voor de rente. Aandelen in Europa en Azië presteerden het minst slecht.

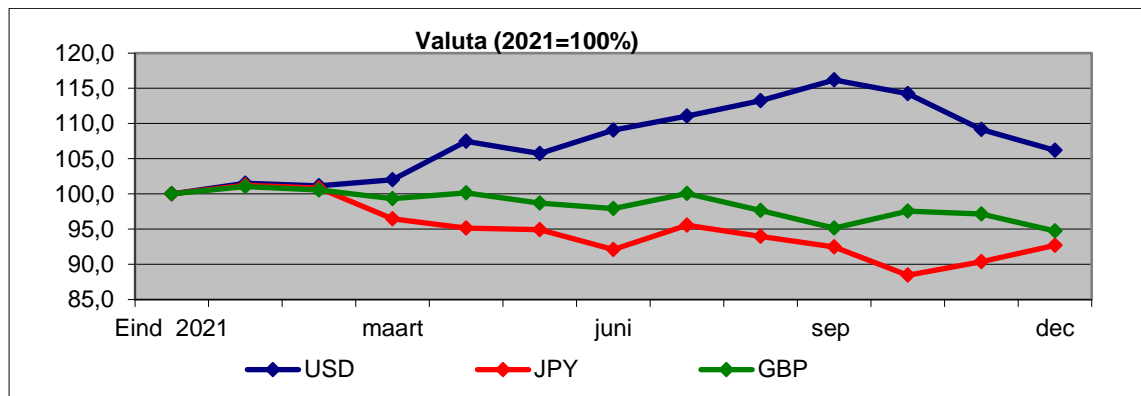

De snel de olopende inflatie en de renteverhogingen door centrale banken leidden in het eerste halfjaar 2022 tot een forse stijging van de rente. In de tweede helft van het jaar steeg de rente verder, maar wel minder en er waren twee periodes waarin de rente daalde, namelijk in de zomermaanden en in november.

De korte rentes stegen beduidend meer dan de langere rentes. Hierdoor is de lange rente onder de korte rente komen te liggen. Historisch gezien is dit een teken dat de markten verwachten dat economische groei negatief zal worden (recessie).

De Amerikaanse centrale bank verhoogde als eerste grote centrale bank de rente en verhoogde daarnaast de rente ook meer dan de Europese Centrale Bank (ECB). De dollar steeg hierdoor in de eerste negen maanden van het jaar, maar gaf in het laatste kwartaal een groot deel van de stijging prijs, omdat de ECB eindelijk ook het monetaire beleid begon te verkrappen. De Japanse centrale bank verhoogde de rente helemaal niet. Hierdoor daalde de Japanse yen.

1.4.2 Strategisch beleggingsbeleid

TDV heeft een scheiding aangebracht tussen de beleggingen die zorgen voor het afdekken van het renterisico (matching-portefeuille) en beleggingen die aangehouden worden om een positieve opbrengst te genereren (return-portefeuille).

De doelstelling van de matching-portefeuille is om een opbrengst te behalen die ten minste gelijk is aan de verandering in de TV (afgezien van éénmalige bijstellingen van de TV). Hiervoor worden verschillende rente-instrumenten ingezet zoals renteswaps, rente-futures en obligaties. Hierbij dient opgemerkt te worden dat, indien besloten is om het renterisico niet voor 100% af te dekken, deze doelstelling niet gehaald wordt. Ten aanzien van de renteafdekking wordt met een zogenaamde staffel gewerkt. Hoe lager de rente, hoe minder rente wordt afgedekt en vice versa. Daarnaast wordt ook rekening gehouden met de hoogte van de dekkingsgraad. De matching-portefeuille wordt beheerd door BNP Asset Management.

De doelstelling van de return-portefeuille is minimaal zoveel opbrengst te behalen als de jaarlijkse aangroei (interest) van de TV (naar rato van de grootte van de portefeuille) plus de kosten van eventuele toeslagverlening van de pensioenen en pensioenaanspraken. Indien TDV zich in een situatie van een reservetekort bevindt en/of niet volledig kan indexeren, wordt gestreefd naar een extra rendement, met inachtneming van het risico, ter versterking van het eigen vermogen. In de situatie dat TDV geen reservetekort meer heeft en volledig kan indexeren, is in 2022 in de ALM-studie onderzocht of de gewenste risicohouding in deze situatie nog passend is. Uit de ALM-studie kwam naar voren, dat de huidige beleggingsstrategie nog steeds de beste resultaten oplevert.

De beleggingen van de return-portefeuille zijn als volgt verdeeld:

	2022	
	Norm in procenten	Bandbreedten in procenten
Aandelen	45	30 - 50
Vastgoed	20	10 - 25
Overige beleggingen	35	25 - 50

1.4.3 Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB)

De Pensioenfederatie heeft een convenant op het gebied van MVB afgesloten. De pensioenfondsen die het convenant ondertekenen kiezen met dit convenant voor een aanpak waarbij de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights als basis worden genomen om dergelijke MVB-risico's te identificeren, prioriteren en adresseren. Ook kiezen zij voor samenwerking met non-gouvernementele organisaties, vakbonden en overheid. TDV heeft dit convenant ondertekend. Het bleek echter voor een relatief klein pensioenfonds, dat voornamelijk in beleggingsfondsen belegt, niet mogelijk om aan het convenant te voldoen. Het convenant is per 31 december 2022 verlopen en is niet verlengd.

TDV onderschrijft de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights. Daarbij gebruikt TDV het OESO richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad. TDV verwacht van haar vermogensbeheerders dat zij conform deze internationale standaarden handelen.

Het bestuur heeft naar aanleiding van een enquête 3 duurzame ontwikkelingsdoelen uit de door de Verenigde Naties opgestelde 17 duurzame ontwikkelingsdoelen geselecteerd, die naar mening van het bestuur het beste bij TDV en Trivium aansluiten. Dit zijn in volgorde van relevantie:

12. Duurzame consumptie en productie.
8. Inclusieve, economische groei, werkgelegenheid en fatsoenlijk werk voor iedereen.
7. Toegang tot betaalbare en duurzame energie voor iedereen.

Argumentatie:

- Trivium is een productiebedrijf dat duurzame verpakkingen produceert voor consumptiegoederen. Het is voor Trivium en haar werknemers op lange termijn van groot belang dat de productie duurzaam is.
- Trivium wil een goede werkgever zijn en vindt het belangrijk dat andere ondernemingen dat ook zijn.
- Trivium is voor haar productie afhankelijk van energie. Duurzame en betaalbare energie is zeer belangrijk.

De aandelenportefeuille van TDV is belegd door middel van beleggingsfondsen. Hierdoor neemt TDV niet direct deel in individuele ondernemingen. Dat betekent dat TDV niet rechtstreeks in contact staat met ondernemingen. TDV belegt in fondsen die een actief beleggingsbeleid voeren en in fondsen met een passief beleggingsbeleid. Bij de laatste categorie wordt in principe in alle ondernemingen belegd die in bepaalde marktindices zijn opgenomen en komen aspecten van maatschappelijk verantwoord beleggen minder aan de orde. TDV heeft er echter voor gekozen om te beleggen in passieve fondsen waarbij aspecten van maatschappelijk verantwoord beleggen een rol spelen. Uitgesloten worden kolenmijnen en bedrijven die niet voldoen aan de UN Guiding Principles.

TDV stelt aan vermogensbeheerders die actief beleggen op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen een aantal eisen waaraan deze vermogensbeheerders en hun beleggingsfondsen minimaal moeten voldoen. Ten eerste verlangt TDV van haar vermogensbeheerders dat zij ten minste voldoen aan de principes zoals verwoord in het handvest van de Verenigde Naties ten aanzien van MVB (UNPRI). Verder eist TDV onder andere dat haar vermogensbeheerders maatschappelijk verantwoorde criteria betrekken in hun beleggingsproces en proberen bedrijven ertoe aan te zetten om maatschappelijk verantwoord te ondernemen. Verder verlangt TDV van haar vermogensbeheerders dat zij in aandeelhoudersvergaderingen zoveel mogelijk hun stem uitbrengen en daarover rapporteren.

Ook bij beleggingsfondsen die beleggen in obligaties en/of leningen wordt in toenemende mate rekening gehouden met aspecten van maatschappelijk verantwoord beleggen. Ook van deze vermogensbeheerders verlangt TDV dat zij minimaal voldoen aan de principes zoals verwoord in het handvest van de Verenigde Naties ten aanzien van MVB (UNPRI). Het creditfonds waar TDV in belegt is een zogenaamd MVB-fonds. MVB is volledig geïntegreerd in de beleggingsstrategie. Er worden leningen van bepaalde bedrijven uitgesloten (onder andere tabak).

Niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen die in de portefeuille zitten streven ernaar om de gebouwen die zij bezitten milieuvriendelijker te maken. Er is een instantie (GRESB, de MVB-benchmark voor vastgoed) die dat beoordeelt. TDV belegt alleen in fondsen die minstens een score van 4 sterren (maximum is 5 sterren) van deze instantie hebben gekregen.

In 2023 zal in samenspraak met de nieuwe fiduciair manager het MVB in zijn geheel opnieuw bekeken worden.

Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)

In 2018 heeft de Europese Commissie het EU Actieplan voor Duurzame Financiering gepubliceerd. Hiermee wil de Europese Commissie de "vergroening" van de economie stimuleren, onder andere door nieuwe wet- en regelgeving te introduceren. Eén van de onderdelen betreft Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). Deze regels gelden voor financiële instellingen zoals vermogensbeheerders en verzekeringsmaatschappijen, maar ook pensioenfondsen worden gezien als aanbieders van een financieel product. Pensioenfondsen dienden voor 12 maart 2021 een aantal zaken openbaar te maken.

- Wat betreft de vermelding van ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen (artikel 4) kunnen financiële instellingen met minder dan 500 medewerkers ervoor kiezen dit niet te vermelden (opt-out). TDV heeft, onder andere vanwege het feit dat grotendeels via beleggingsfondsen wordt belegd, hiervoor gekozen. Wel zullen vermogensbeheerders die niet voor een opt-out hebben gekozen hierover aan TDV rapporteren.
- Het beloningsbeleid van TDV sluit aan bij het beloningsbeleid van Trivium Packaging Netherlands B.V. en dat van de aanbevelingen van de Pensioenfederatie. In het beloningsbeleid wordt geen rekening gehouden met de integratie van duurzaamheidsrisico's (artikel 5).
- TDV heeft duurzaam beleggen niet als doel (artikel 6). TDV is echter wel van mening dat duurzaam beleggen bijdraagt aan haar lange termijn doelstelling. TDV neemt daarom duurzaamheids- en ecologische of sociale criteria mee in haar beleggingsbeleid.

Bij de keuze voor artikel 6 dient informatie over duurzaamheidsrisico's gegeven te worden, maar kwalificeren de beleggingen van de instelling in zijn totaliteit niet als beleggingen met duurzamer kenmerken. Van instellingen die gekozen hebben voor artikel 8 hebben de beleggingen duurzame kenmerken.

Bij keuze voor artikel 9 hebben de beleggingen een duurzame doelstelling. Van de beleggingsfondsen waarin TDV belegt kwalificeren er 9 onder artikel 6 en 14 onder artikel 8.

1.4.4 Gevoerd beleggingsbeleid 2022

Matching-portefeuille

De hoogte van de renteafdekking wordt gebaseerd op de stand van de 15-jaars reële rente (nominale rente minus de verwachte inflatie) en de hoogte van de dekkingsgraad. Hiervoor is een dynamische rentestafel opgesteld. Door de stijging van de reële rente en de stijging van de dekkingsgraad is de renteafdekking gedurende het jaar diverse malen verhoogd. Per einde van het jaar bedroeg de afdekking 45% (2021: 29%). Hierbij is geen rekening gehouden met de per 31 december 2022 toegekende indexatie. Per einde van het jaar bestond de matching-portefeuille voor 26% uit renteswaps (2021: 13%), voor 51% uit staatsleningen (2021: 53%), voor 10% uit bedrijfsobligaties (2021: 15%), voor 13% uit Nederlandse hypothecaire leningen (2021: 17%) en voor 0% uit liquiditeiten en een geldmarktfonds (2021: 2%).

Als gevolg van de sterke stijging van de rente is de waarde van de matching-portefeuille fors gedaald.

Return-portefeuille

Tactische asset allocatie

Door de stijging van de rente daalden alle beleggingen in vastrentende waarden. Deze daling was opvallend genoeg in sommige kwartalen groter dan de daling van de aandelenmarkten. Als gevolg hiervan steeg het relatieve gewicht van aandelen in de portefeuille. In het laatste kwartaal stegen aandelenmarkten en was dit effect extra groot. Vanaf het tweede kwartaal is de aandelenpositie regelmatig verlaagd om de weging terug te brengen naar het gewenste niveau.

TDV belegt een gedeelte van haar portefeuille in niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen. Terwijl de waarde van aandelen en obligaties flink daalden, gebeurde dat in eerste instantie nog niet met vastgoedprijzen. Daar zette de daling pas vanaf september in. Als gevolg hiervan is het gewicht van vastgoed in de portefeuille gestegen.

De verdeling van de beleggingen naar beleggingscategorie per ultimo:¹⁾

	2022		2021	
	x € 1 mln	%	x € 1 mln	%
Matching-portefeuille²⁾				
Balanswaarde	121,6	21,1	162,8	23,5
Return-portefeuille				
Aandelen	206,5	35,8	262,1	37,8
Vastgoed	93,8	16,3	104,8	15,1
Overige beleggingen	121,4	21,1	148,8	21,5
Liquiditeiten³⁾	33,1	5,7	14,5	2,1
	576,3	100,0	692,9	100,0

1) In de tabel wordt de daadwerkelijke economische exposure (inclusief futures) weergegeven. Hierdoor sluit de tabel niet aan op de beleggingen uit de balans op pagina 41.

2) In de matching-portefeuille is voor € 131 miljoen in vastrentende waarden belegd.

3) Inclusief het ongerealiseerd resultaat op valutatermijncontracten.

Aandelen

Ten opzichte van de norm is er iets minder belegd in de VS en iets meer in Europa. Ten opzichte van 2021 zijn er geen grote veranderingen.

	Norm	Bandbreedte	2022		2021	
	%	%	x € 1 mln	%	x € 1 mln	%
Europa	45	35 - 55	92,0	46,4	114,2	45,5
Verenigde Staten (VS)	35	25 - 45	66,8	33,7	86,0	34,3
Azië	10	5 - 15	20,6	10,4	23,5	9,4
Opkomende markten	10	5 - 15	18,9	9,5	27,0	10,8
Totaal aandelen			198,2	100,0	250,8	100,0

Bovenstaande tabel is exclusief Private Equity. Private Equity maakt ook deel uit van de aandelenportefeuille. Het aandeel van Private Equity in de aandelenportefeuille bedroeg ultimo 2022 4,0% (2021: 4,3%).

Vastgoed

De vastgoedportefeuille bestaat uit beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen. De portefeuille is strategisch verdeeld naar de helft Nederlandse niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen, een kwart Europese niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen en een kwart beursgenoteerde vastgoedfondsen.

	2022		2021	
	(x € 1.000)	%	(x € 1.000)	%
Indirecte vastgoedbeleggingen				
niet beursgenoteerd Nederland	49.285	52,5	27.023	25,8
niet beursgenoteerd Europa	26.555	28,3	104.775	100,0
beursgenoteerd	17.959	19,1	0	0,0
Totaal	93.799	100,0	131.798	100,0

Overige beleggingen

De portefeuille overige beleggingen bestaat voor 100% uit obligaties (met uitzondering van een minieme restantpost in een hedgefonds). Dit betreft bedrijfsobligaties, zogenaamde High Yield obligaties, obligaties van opkomende landen of andere obligaties die niet voldoen aan de criteria om in aanmerking te komen voor de matching-portefeuille. In het vierde kwartaal is de portefeuille VRW verlaagd. De opbrengsten zijn voor een gedeelte gebruikt voor de verhoging van de rentafdekking in de matching-portefeuille. Daarnaast is de positie in High Yield beleggingsfondsen opgehoogd en is een deel in liquide middelen aangehouden.

	2022		2021	
	(x € 1.000)	%	(x € 1.000)	%
Portefeuille VRW	52.669	43,4	85.989	57,8
Beleggingsfondsen High Yield	53.531	44,1	47.275	31,8
Beleggingsfondsen EM obligaties	15.115	12,5	15.483	10,4
Overig	43	0,0	43	0,0
	121.358	100,0	148.791	100,0

1.4.5 Beleggingsresultaten

2022 was een slecht beleggingsjaar waarin een negatief beleggingsresultaat van 16,2% behaald werd (2021: 8,6%).

Door de stijging van de rente werd op de matching-portefeuille een uitzonderlijk negatief resultaat van 27,5 % (2021: -5,0%) behaald. De return-portefeuille behaalde een rendement van -11,5% (2021: 14%).

Het afdekken van de Amerikaanse dollar had in 2022 een negatief effect op het rendement, doordat de dollar in waarde is gestegen ten opzichte van de euro. Het afdekken van het Britse Pond leverde wel een positief resultaat op. Naar schatting heeft de afdekking van de valuta per saldo het totale rendement met 1,1% negatief beïnvloed.

Het rendement van de portefeuille (-16,2%) was lager dan het rendement van de strategische normportefeuille (-15,5%). Zowel de matching-portefeuille als de return-portefeuille presteerden slechter dan de normportefeuille.

- Op de **matching-portefeuille** is een negatief resultaat behaald van € 51,1 miljoen. Door de stijging van de rente daalden de TV met € 146 miljoen. Op basis van een renteafdekking zoals geformuleerd in de dynamische rentestafel, had de matching-portefeuille met € 46,5 miljoen moeten dalen. De matching-portefeuille daalde echter meer en heeft het dus slechter gedaan dan de doelstelling. Staatsobligaties en hypotheeklen presteerden niet goed, doordat de rente meer steeg dan de swap-rente.
- Op de **return-portefeuille** werd een negatief resultaat behaald van € 60,8 miljoen. Uitgedrukt als percentage van het vermogen van de return-portefeuille bedroeg het rendement -11,5%. Ter beoordeling van de beleggingsprestaties wordt dit percentage vergeleken met de strategische normportefeuille. Het rendement van de strategische normportefeuille bedroeg -11,1%.
- De **portefeuille overige beleggingen** behaalde een resultaat van -9,6%. Dat was beter dan het rendement van de norm-portefeuille. Het rendement van obligaties uit opkomende landen was het minst slecht (-2,3%). De portefeuille met obligaties met een minder hoge rating (High Yield) behaalde een rendement van -2,6%. De eigen obligatieportefeuille presteerde veruit het minst goed

(-14,6%). Ten opzichte van de norm-portefeuille presteerde obligaties uit opkomende landen en High Yield goed.

- De **aandelenportefeuille** behaalde een negatief rendement van 14,7%. Dat was 1,5%-punt lager dan het rendement van de normportefeuille. Private Equity had een slecht jaar met een rendement van -29,9%. Het achterblijven bij de normportefeuille is voornamelijk toe te schrijven aan een beleggingsfonds dat belegt in middelgrote en kleine Europese beursgenoteerde bedrijven en een fonds dat belegt in opkomende markten. Deze fondsen bleven zwaar achter bij de norm.
- De **vastgoedportefeuille** behaalde een rendement van -8,1%. Dit was in lijn met dat van de normportefeuille. Niet-beursgenoteerde Europese fondsen bleven achter bij de normportefeuille. De beide andere categorieën (Nederlands vastgoed en beursgenoteerd vastgoed) presteerden wel beter dan de norm. Met name het beursgenoteerd beleggingsfonds dat in Europa belegt presteerde aanzienlijk beter dan de norm.

Performance 2022 in %

Beleggingscategorie	Rendement 2022	Index	Rendement norm 2022
Matching-portefeuille¹⁾	-27,5	40% stijging van de TV	-26,5
Return-portefeuille	-11,5	TDV Strategische Benchmark	-11,1
Overige beleggingen	-9,6	TDV Benchmark	-10,5
TDV Aandelen	-14,7	TDV Aandelen Benchmark	-13,2
TDV Vastgoed	-8,1	TDV Vastgoed Benchmark	-8,1
TDV Portefeuille	-16,2	TDV Strategische Benchmark	-15,5

1) Het rendement is uitgedrukt als percentage van de nominale waarde van de matching-portefeuille.

Rendementen fluctueren sterk van jaar tot jaar. Over een periode van 5 jaar was het gemiddelde rendement van TDV 2,6% (inclusief renteafdekking) per jaar ten opzichte van 2,3% van de normportefeuille. In de afgelopen 5 jaar presteerde TDV in 2018, 2020 en 2022 minder goed dan de normportefeuille.

In het verleden is het beleggingsresultaat vergeleken met de beleggingsresultaten van andere pensioenfondsen. Door het verschillende beleid dat pensioenfondsen voeren ten aanzien van de renteafdekking is de vergelijkbaarheid van de rendementen van pensioenfondsen sterk afgenomen. Het bestuur bekijkt ter indicatie of het rendement van TDV niet te ver afwijkt van het rendement van vergelijkbare fondsen. Mocht dit het geval zijn, dan kan dat aanleiding vormen voor nader onderzoek. In 2022 was dit niet het geval.

1.5 Risicobeheer

Algemeen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het risicomanagement zoals dat door het bestuur gevoerd wordt ten aanzien van risicohouding, doelstelling ten aanzien van het risicomanagement en maatregelen om doelen te behalen.

Doelstelling risicomanagement

De doelstelling van het risicomanagementbeleid is het beheersen van de risico's die aanwezig zijn bij het behalen van de doelstellingen van het pensioenfonds. Beheersing van de risico's vindt plaats door inbedding in goede bestuurlijke processen en het navenant handelen van personen. Door dit samenspel van procedures, processen en bemensing wordt uitvoering gegeven aan een beheerste en integere bedrijfsvoering. Dit betekent dat zoveel mogelijk risico's en de daaruit voorkomende gevolgen op voorhand in beeld moeten zijn gebracht om de risicohouding van het fonds te kunnen vaststellen en hierover transparant te zijn. Hiermee zijn de risico's niet per definitie weggenomen, maar worden zij beter beheerst dan wel gereduceerd tot een aanvaardbaar niveau.

Beleidsuitgangspunten

De beleidsuitgangspunten van het risicomanagement zijn:

- Risicomanagement is integraal onderdeel van alle beleidsvorming, de uitvoering en het vermogensbeheer van het pensioenfonds;
- Het bestuur is verantwoordelijk voor de implementatie en uitvoering van een effectief en efficiënt risicomanagementproces;
- Het bestuur is verantwoordelijk voor de beheersing van risico's en de keuzes die daarin gemaakt worden;

- Risico's worden integraal geanalyseerd bij de totstandkoming van belangrijke bestuursbesluiten en vormen een vast onderdeel van uit te voeren evaluaties. Een analyse van de risico's maakt onderdeel uit van voorstellen voor belangrijke bestuursbesluiten;
- Voor alle risico's worden duidelijke tolerantiegrenzen vastgesteld en indien wenselijk en mogelijk worden beheersmaatregelen geïmplementeerd;
- Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de standaarden die door de toezichthouder(s) aangereikt zijn. Daar waar deze ontbreken of niet van toepassing zijn, zal zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van inzichten verkregen van andere, vergelijkbare fondsen;
- Bij de invulling van Integraal Risicomanagement (IRM) worden de verschillende risico's onderverdeeld naar categorieën aansluitend bij de risicocategorieën zoals die zijn opgenomen in FOCUS, het risicoraamwerk dat DNB hanteert.

Risicohouding (bereidheid)

De risicohouding geeft aan hoeveel risico TDV per doelstelling wil en kan accepteren. Het doel van het formuleren van de risicohouding is formaliseren in hoeverre de bedreiging van de hoofddoelstellingen acceptabel is. Voor zes middellange doelstellingen is de volgende risicobereidheid geformuleerd:

Doelstelling	Risico-bereidheid	Toelichting
1. Een pensioen bieden dat ten minste gelijkwaardig is aan het pensioen van de bedrijfstak	Beperkt	De risicobereidheid m.b.t. de continuïteit is in hoofdzaak gezien vanuit het hebben en houden van een pensioenregeling voor de deelnemers, waardoor een hogere risicobereidheid mogelijk is. Immers de pensioenregeling zou in principe ook aan een andere uitvoerder opgedragen kunnen worden.
2. Juist, tijdig uitkeren	Laag	Er zijn maxima vastgesteld aan het aantal fouten en het aantal correcties op uitbetaalde pensioenen.
3. Tevreden belanghebbenden	Laag	Er is een maximum gesteld aan het aantal klachten.
4. Nakomen pensioentoezeggingen	Laag	Dit is de primaire doelstelling. Hier is weinig tolerantie.
5. Nakomen indexatieambitie	Aanzienlijk	Sociale partners zijn bereid om wat meer risico te nemen om de kans op indexatie te vergroten.
6. Aanvaardbare uitvoeringskosten	Beperkt	I.v.m. de omvang van de pensioenaanspraken, die gemiddeld genomen laag zijn, hebben hogere uitvoeringskosten een merkbare impact op de hoogte van de pensioenaanspraken.

Ten aanzien van de vijfde doelstelling is een specifieke risicohouding geformuleerd:

TDV streeft er naar om de nominale pensioenaanspraken waardevast na te komen. Inflatie holt de waarde van de nominale uitkeringen uit en gezien het lange termijn karakter van pensioenen is het belangrijk dat de koopkracht van het pensioen via toeslagverlening behouden blijft. Beleggingsrisico is acceptabel in het streven naar dit koopkrachtbehoud, maar zal in de beoordeling worden gekoppeld aan de kans dat de nominale pensioenaanspraken niet kunnen worden nagekomen (korting van aanspraken en rechten). Hierbij accepteert het pensioenfonds tot op zekere hoogte een kans op korting zoals aangegeven in de risicorestricties van sociale partners:

- De kans op korting van in totaal maximaal 22,5% mag niet groter zijn dan 5% (95% zekerheid).
Dat wil zeggen dat de kans dat pensioenen en pensioenaanspraken met gemiddeld 1,5% (was 1%) per jaar verlaagd moeten worden over een periode van 15 jaar maximaal 5% mag bedragen.
- Het pensioenresultaat (zie hoofdstuk 1.1.2, paragraaf Haalbaarheidstoets) voor actieve deelnemers dient met een zekerheid van 80% minimaal 85% te bedragen.
Dat wil zeggen dat de kans dat pensioenen van actieve deelnemers over een periode van 15 jaar met gemiddeld meer dan 1% per jaar achterblijven bij de inflatie, maximaal 20% mag bedragen.
- Het pensioenresultaat van niet-actieve deelnemers dient met een zekerheid van 75% minimaal 87% te bedragen.
Dat wil zeggen dat de kans dat pensioenen van niet-actieve deelnemers over een periode van 15 jaar met gemiddeld meer dan 0,9% per jaar achterblijven bij de inflatie, maximaal 25% mag bedragen.

Risicomanagement

Het document "Beleid integraal risicomanagement" (Beleid IRM) vormt de basis voor het daadwerkelijke risicomanagement. Dit document wordt jaarlijkse geactualiseerd. In dit document worden onder andere

de doelstellingen en risicobereidheid van TDV beschreven. Er is een groot aantal risico's geïdentificeerd en vastgelegd. De risico's zijn ingedeeld in drie categorieën: strategische risico's, financiële risico's en niet-financiële risico's. Aan elk risico zijn beheersmaatregelen gekoppeld die ervoor moeten zorgen dat het risico beperkt wordt.

Risicocommissie

De risicocommissie houdt toezicht op het door het bestuur gevoerde risicobeleid en bereidt de besluitvorming op haar aandachtsgebieden voor. Dit betreft het integrale risicobeheer dat breder is dan het financieel risicobeheer. De risicocommissie geeft invulling aan het risicobeheer.

De commissie is verantwoordelijk voor het opstellen en actueel houden van documenten. Die worden vervolgens aan het bestuur voorgelegd. Dit betreft onder andere:

- Informatiebeveiligingsbeleid
- Privacybeleid
- IT-beleid
- Eigen Risico Beoordeling (ERB)
- Business Continuity Plan (BCP)
- Risicoregister
- Verwerkingsregister
- Incidentenregister

De risicocommissie controleert op kwartaalbasis aan de hand van een risicodashboard of er zich risico's hebben voorgedaan. De risicocommissie rapporteert hierover aan het bestuur. Het bestuur beslist of er actie ondernomen dient te worden.

In iedere vergadering van de risicocommissie wordt aan de hand van het risicoregister de werking van een aantal beheersmaatregelen gecontroleerd en besproken. De bevindingen en aanbevelingen van de risicocommissie worden aan het bestuur voorgelegd. Het bestuur beslist of de beheersmaatregelen afdoende zijn en of het risico na werking van de beheersmaatregelen acceptabel is.

Jaarlijks stelt de risicocommissie de Systematische Integriteits Risico Analyse (SIRA) op en ook jaarlijks bespreekt de commissie de rapportage van de risicomanager over de status en implementatie van het informatiebeveiligingsbeleid.

In 2020 heeft de risicocommissie alle risico's opnieuw grondig doorgenomen. Hierbij is bij elk risico een inschatting gemaakt wat de kans is dat het risico zich voordoet, wat de gevolgen voor TDV kunnen zijn, wat de risicobereidheid van TDV t.a.v. het desbetreffende risico is en welke beheersmaatregelen getroffen kunnen worden. Bij het treffen van beheersmaatregelen dient een afweging gemaakt te worden van de kosten van de beheersmaatregelen ten opzichte van het verlagen van het risico. Dit is vastgelegd in een risicoregister dat als bijlage dient van het document beleid integraal risicomanagement.

Eigen Risico Beoordeling (ERB)

Pensioenfondsen zijn wettelijk verplicht in het kader van het risicomanagement minimaal eens in de drie jaar een ERB uit te voeren. In 2021 heeft TDV zijn eerste ERB bij DNB ingediend. TDV ziet ERB als een proces dat doorlopen kan worden als aanvulling op de reguliere integrale risicomanagement (IRM)-cyclus. Bij het uitvoeren van de ERB wordt gebruik gemaakt van bestaande informatie die beschikbaar is vanuit andere onderdelen van het IRM-kader.

In de ERB zijn twee centrale vragen vastgesteld:

- Wat zijn de materiële risico's, die de strategische doelstellingen van TDV kunnen bedreigen?
- Wat zijn de eventuele verbeterpunten ten aanzien van de effectiviteit en doelmatigheid van het risicobeheer?

Vervolgens heeft het bestuur de volgende risicoscenario's vastgesteld:

1. Het pensioenfonds is niet in staat om bestuurders te vinden die voldoen aan de eisen van de toezichthouders.
2. Klimaatverandering heeft een negatieve impact op het fonds.
3. Tijdige implementatie van het nieuwe pensioencontract is niet mogelijk.
4. De werkgever zegt de uitvoeringsovereenkomst op.
5. De economische omgeving maakt het lastiger om de financiële doelstellingen te behalen.
6. De premiedekkingsgraad is voor langere tijd te laag.

In de ERB wordt bekeken wat de invloed van deze scenario's is op de doelstellingen van het fonds. Op basis hiervan zijn vervolgacties gespecificeerd. In eerste instantie betreft dit maar één vervolgactie.

In de ERB is geconcludeerd dat de bestuurscommissies voldoende aandacht hebben voor risicomanagement t.a.v. de hen betreffende aandachtsgebieden. De bestuurscommissies bewaken de risico's door onder meer het analyseren van rapportages van de uitbestedingspartijen en het structureel doorlopen van de risico-managementcyclus.

Een verbeterpunt dat naar voren kwam is dat het risicobewustzijn bij TDV nog verder versterkt kan worden door ook bij bespreking van de agendapunten het risicoaspect uitgebreider aan de orde te stellen en hier langer bij stil te staan. In 2022 heeft het bestuur dit gedaan.

Coronacrisis

De uitbraak van de coronapandemie en de daarmee gepaard gaande beperkende maatregelen die door de overheid werden opgelegd, vormden een goede test of de beheersmaatregelen beschreven in het Business Continuity Plan (BCP) goed werkten. Net als in 2021, was dit in 2022 het geval.

Risico's

Hieronder wordt ingegaan op een aantal belangrijke specifieke risico's. Met deze beschrijving wordt beoogd om de deelnemers inzicht te geven in de risico's binnen TDV en de wijze waarop het bestuur daarmee omgaat. Maatregelen om de risico's te beperken zijn beschreven in de ABTN. Kwantitatieve onderbouwing van een aantal van deze risico's is opgenomen in de jaarrekening.

Het bestuur ziet het marktrisico en het renterisico als de grootste risico's voor TDV.

Marktrisico's

Financiële markten kunnen heftig fluctueren. Als gevolg hiervan kunnen het vermogen en de dekkingsgraad hevig schommelen. Dit kan ertoe leiden dat TDV op enig moment onvoldoende vermogen beschikbaar heeft om alle pensioenverplichtingen volledig te dekken (dekkingsgraad onder de 100%). Door de uitbraak van het coronavirus in het eerste kwartaal van 2020 is TDV in maart 2020 daadwerkelijk in een dergelijke positie terechtgekomen. Ook in 2016 is de dekkingsgraad van TDV kortstondig (1 maand) onder de 100% gedaald.

Beheersmaatregel(en): Spreiding binnen de portefeuille (diversificatie) kan het marktrisico dempen. In maart van 2020 bleek dit maar in beperkte mate effectief. Ook in 2022 was de waarde van de spreiding beperkt. Vrijwel alle beleggingen daalden in waarde.

Door de introductie van de beleidsdekkingsgraad, worden schommelingen in de officiële dekkingsgraad overigens beperkt.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat pensioenfondsen lopen ten gevolge van de wijziging van de marktrente. Een daling van de marktrente betekent dat de pensioenverplichtingen hoger worden gewaardeerd en vice versa. Indien de beleggingen in dezelfde mate zouden bewegen als de verplichtingen, zou er geen renterisico bestaan. Echter, omdat de omvang van de verplichtingen groter is dan de omvang van de rentedragende bezittingen en veelal de looptijd van de verplichtingen langer is dan de looptijd van de rentedragende bezittingen, is dit meestal niet het geval en is er sprake van een mismatch tussen de rentegevoeligheid van de verplichtingen en bezittingen.

Beheersmaatregel(en): TDV dekt een gedeelte van het renterisico volgens een dynamische rentestafel af.

Beleggingsrisico's

Het vermogen van TDV wordt belegd op de financiële markten. Aan beleggen is per definitie een risico verbonden. Met name zakelijke waarden (aandelen en vastgoed) kunnen heftig in koers fluctueren. De koersdalingen in 2018 en het eerste kwartaal van 2020 en 2022 hebben dit aangetoond.

Beheersmaatregel(en): TDV probeert deze risico's te verkleinen onder andere door de strategische asset allocatie te spreiden over verschillende beleggingscategorieën (zie paragraaf 1.4.2). Verder is er een maximum (60%) gesteld aan zakelijke waarden (volgens de definitie van DNB) als percentage van het totale vermogen.

Valutarisico

Valuta vormen een potentieel risico omdat alle verplichtingen in euro's luiden en een deel van de beleggingen genomineerd is in vreemde valuta.

Beheersmaatregel(en): TDV dekt een groot gedeelte van het valutarisico af. Er is een maximum (20%) gesteld aan de valutaexposuur als percentage van het totale vermogen.

Kredietrisico

Dit betreft het risico van financiële verliezen voor TDV als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop TDV vorderingen heeft. De grootste kredietrisico's voor TDV schuilen in potentie in de portefeuille vastrentende waarden.

Beheersmaatregelen: Er zijn strikte criteria gesteld aan de kwaliteit van de leningnemers. Voor de leningnemers zijn criteria aangelegd ten aanzien van de rating, zoals vastgesteld door onafhankelijke ratingbureaus, en is er een maximum percentage van het vermogen dat geleend mag worden aan één geldnemer. Een overzicht van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille staat vermeld op pagina 51.

Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcent-

tratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

Beheersmaatregelen: TDV zorgt voor voldoende spreiding in de aard en kenmerken van beleggingen en/of tegenpartijen. Daarnaast heeft TDV limieten (als percentage van het vermogen) aan individuele beleggingen en aan het tegenpartijrisico gesteld.

ESG risico's

Ecologische en sociale ontwikkelingen kunnen gevolgen hebben voor het bedrijfsmodel van ondernemingen. TDV belegt via beleggingsfondsen in veel ondernemingen. Mogelijk wordt het bedrijfsmodel van sommige ondernemingen geraakt door deze ontwikkelingen. Dat zou tot een waardedaling van de belegging kunnen leiden. Samen met de nieuwe fiduciaire manager zal dit de komende tijd uitgezocht worden. TDV heeft wel al een aantal beheersmaatregelen ingesteld die het risico hierop verminderen. Beheersmaatregelen: TDV stelt aan vermogensbeheerders (die actief beleggen) op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen een aantal eisen waaraan vermogensbeheerders en de beleggingsfondsen minimaal moeten voldoen. Ten eerste verlangt TDV van haar vermogensbeheerders dat zij minimaal voldoen aan de principes zoals verwoord in het handvest van de Verenigde Naties t.a.v. maatschappelijk verantwoord beleggen (UNPRI). Verder eist TDV onder andere dat haar vermogensbeheerders maatschappelijk verantwoorde criteria betrekken in hun beleggingsproces en proberen bedrijven ertoe aan te zetten om maatschappelijk verantwoord te ondernemen.

Verzekeringstechnische risico's

De TV worden berekend op basis van een aantal actuariële veronderstellingen. Deze veronderstellingen kunnen niet juist blijken te zijn. Dit betreft met name de veronderstellingen ten aanzien van de levensverwachting van de deelnemers en hun partners en de overlijdensrisico's in verband met nabestaandenpensioenen.

Beheersmaatregelen: TDV hanteert voorzichtige grondslagen bij de bepaling van de voorziening voor pensioenverplichtingen. Er wordt gewerkt met de prognosetafel van het Koninklijk Actuarieel Genootschap (KAG), rekening houdend met de ervaringssterfte van TDV. De ervaringssterfte wordt periodiek getoetst. Dit is in 2022 opnieuw gedaan.

Liquiditeitsrisico

TDV keert pensioenen uit. Daarvoor zijn liquide middelen nodig. Er bestaat een risico dat TDV niet genoeg liquide middelen zou hebben om de pensioenen uit te kunnen betalen.

Beheersmaatregelen: In het beleggingsbeleid wordt hiermee rekening gehouden door ernaar te streven een constante stroom aan beleggingsinkomsten te genereren. Mochten de inkomsten niet toereikend zijn, dan kan een gedeelte van de beleggingsportefeuille verkocht worden. Het merendeel van de beleggingen wordt dagelijks op de financiële markten verhandeld en kan dus dagelijks te gelde gemaakt worden. Voor een aantal beleggingsfondsen waarin belegd wordt, bestaat één keer per maand de mogelijkheid om te verkopen. Daarnaast is er een maximum gesteld aan illiquide beleggingen.

Operationele risico's

Bij het maken van berekeningen, het doen van opgaven, de uitvoering van transacties, etc. kunnen fouten gemaakt worden.

Beheersmaatregelen: Om dit risico te minimaliseren zijn in een "Handboek administratieve organisatie" alle administratieve procedures vastgelegd. Bevoegdheden zijn neergelegd in een directiestatuut en in door het bestuur bepaalde volmachten. Intern worden alle transacties en berekeningen gecontroleerd op basis van het "vier-ogen principe". Met externe partijen worden overeenkomsten afgesloten met een duidelijke omschrijving van de taakafbakening en verdeling van verantwoordelijkheden.

Een externe compliance dienstverlener houdt (mede) toezicht op risico's ten aanzien van effectentypische gedragsregels.

Informatietechnologie risico's

TDV maakt gebruik van hardware en software om de pensioen-, financiële- en vermogensbeheeradministratie uit te voeren. Bewust van de risico's die hiermee gepaard gaan, besteedt TDV veel tijd en inspanning om deze IT-risico's tot een minimum te beperken.

Beheersmaatregelen: Er is een informatiebeveiligingsbeleid vastgesteld waarmee deze risico's adequaat beheerst kunnen worden. Het informatiebeveiligingsbeleid is gebaseerd op de internationale ISO 27002 norm. Er is periodiek contact met externe dienstverleners over de kwaliteit en effectiviteit van de dienstverlening, maar ook over de beveiliging van de gebruikte informatiesystemen. TDV volgt de ontwikkelingen op het gebied van informatiebeveiliging en neemt, indien nodig, passende maatregelen om het gewenste beveiligingsniveau te behouden. Het voorkomen van datalekken maakt onderdeel uit van het informatiebeveiligingsbeleid.

Uitbestedingsrisico's

Het uitbestedingsrisico is het risico dat de continuïteit/kwaliteit van de aan derden uitbestede werkzaamheden, dan wel aan deze derden beschikbaar gestelde apparatuur en ter beschikking gesteld personeel, wordt geschaad.

TDV heeft de uitvoering van de renteafdekking uitbesteed aan BNP Asset Management. Een gedeelte van de effecten is in bewaring gegeven bij Caceis. De beleggingsadministratie wordt door VEC uitgevoerd. Het opstellen van de FTK kwartaalrapportage voor DNB is (voor het grootste gedeelte) uitbesteed aan Asset Care B.V. De ICT ondersteuning is uitbesteed aan PQR.B.V. De pensioenadministratie wordt in eigen beheer uitgevoerd, maar draait op de software en servers van AxyWare (inmiddels Lumera).

Beheersmaatregelen: De risico's van uitbesteding worden beheerst door het opstellen van SLA's tussen het pensioenfonds en de uitbestedingsorganisaties, evaluaties, risicorapportages en ISAE-rapporten.

Risico's wet- en regelgeving

Het bestuur wenst vanzelfsprekend te werken binnen de wettelijke kaders en richtlijnen, inclusief die van de toezichthouders. De veelheid aan nieuwe regelgeving, de complexiteit, evenals de snelheid waarmee deze moet worden ingevoerd, brengen implementatierisico's met zich mee. Alle nieuwe wet- en regelgeving moet worden geïmplementeerd in het beleid en de documentatie van TDV. TDV wordt door diverse kanalen hierover geïnformeerd zoals de Pensioenfederatie en de adviserend actuaris.

Integriteitsrisico

DNB verstaat hieronder het risico dat de integriteit van het pensioenfonds dan wel het financiële stelsel wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van de organisatie, medewerkers dan wel van de leiding, één en ander in het kader van wet- en regelgeving en maatschappelijke en door het fonds opgestelde normen.

Beheersmaatregelen: TDV heeft een gedragscode en een integriteitsbeleid. Beide zijn een wettelijke verplichting en DNB ziet actief toe op naleving. Jaarlijks wordt een systematische integriteitsrisico analyse uitgevoerd, die door het bestuur besproken wordt. Voorts toetst DNB nieuwe bestuursleden op integriteit. De compliance dienstverlener ziet toe op naleving van de gedragscode.

Fraude

In elke organisatie is er een gevaar dat er gefraudeerd wordt. Bij TDV is fraude onderdeel van de integriteitsrisicoanalyse. In deze analyse worden de risico's op fraude beschreven, geanalyseerd en beheersmaatregelen benoemd. Deze risicoanalyse wordt jaarlijks opgesteld en in een bestuursvergadering besproken. De werking van de beheersmaatregelen wordt minimaal één keer per 3 jaar gecontroleerd.

Sponsorrisico

TDV heeft een directe economische en contractuele band met de werkgever als sponsor van TDV. Deze afhankelijkheid vertaalt zich in risico's voor TDV, de zogenaamde sponsorrisico's. Sponsorrisico's zijn onder meer: faillissementsrisico, betalingsonmacht van de sponsor veroorzaakt door negatieve ontwikkelingen bij de sponsor, financieringsrisico, beëindiging van de relatie met de sponsor en belangenverstrengeling tussen TDV en de sponsor. Het grootste risico voor TDV is dat de pensioenopbouw doorloopt, terwijl er geen premie binnenkomt.

Beheersmaatregelen: Indien een betalingstermijn van een uitstaande verplichting van de sponsor meer dan 2 weken overschreden is, wordt een aanmaning gestuurd. Indien de betalingstermijn meer dan een maand verstreken is, neemt de voorzitter van het bestuur contact op met de sponsor.

Juridische risico's

Een pensioenfonds loopt het risico in rechte aangesproken te worden. Ten einde dit risico te beperken kan het fonds maatregelen treffen. Het risico bestaat dat de fondsstukken niet voldoen aan de wettelijke bepalingen, dat een fondsbestuurder in persoon kan worden aangesproken, dat niet in voldoende mate vormgegeven wordt aan consistent beleid en niet of onduidelijk gecommuniceerd wordt naar partijen. Daarnaast is TDV aansprakelijk voor het niet of niet goed uitvoeren van werkzaamheden door partijen die het fonds heeft ingehuurd. Dit maakt TDV kwetsbaar indien het hierop wordt aangesproken.

Beheersmaatregelen:

1. TDV heeft een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering afgesloten.
2. TDV ziet erop toe dat besluitvorming consistent en goed gedocumenteerd plaatsvindt. Deze documentatie zorgt ervoor dat ook derden de inhoud en werking van dit beleid kunnen volgen.
3. TDV werkt volgens een communicatieplan. Dit plan vermeldt de wettelijk verplichte communicatiemomenten. Naast deze vereisten heeft het fonds eigen communicatiemiddelen (o.a. de Pensienblik).
4. Met alle ingehuurde partijen zijn contractuele afspraken gemaakt. Partijen dienen regelmatig te rapporteren over het wel of niet voldoen aan de gemaakte afspraken. Jaarlijks vinden er controles plaats door de actuaris en de onafhankelijke accountant op de betrouwbaarheid van de jaarrekening en de verslagstaten voor DNB. Materiële onvolkomenheden worden door hen gerapporteerd. In het

algemeen draagt het bestuur er zorg voor dat zij voldoende kennis en kunde bezit om haar verantwoordelijkheid te kunnen dragen.

1.6 Vooruitzichten

De oorlog tussen Rusland en Oekraïne is nog steeds gaande. Er lijkt weinig zicht op een spoedig einde. Dit brengt de nodige onzekerheid met zich mee. Een escalatie kan niet uitgesloten worden. Dit zou ernstige gevolgen voor de beleggingen kunnen hebben.

Per 1 juli 2023 treedt de nieuwe pensioenwet in werking. Dit zal van het bestuur de komende jaren de nodige tijd en aandacht vergen. Het bestuur heeft er vertrouwen in dat TDV binnen de daarvoor gestelde tijd de overgang in goede orde weet te bewerkstelligen.

1.7 Ontwikkelingen na balansdatum

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van DNB per 31 december 2022 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. DNB heeft toegelicht dat de rentetermijnstructuur vanaf 2021 in vier stappen wordt gewijzigd. Deze wijziging volgt uit het advies van de Commissie Parameters. Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars-voortschrijdende gemiddelde van de rente zal hierdoor een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad van ongeveer 1%-punt per jaar heeft. Per 1 januari 2023 bedroeg dit effect 0,2%-punt.

Het bestuur is de medewerkers en adviseurs van TDV erkentelijk voor de geleverde inspanningen.

Het bestuur van TDV heeft de jaarrekening 2022 vastgesteld op 23 juni 2023.

Het bestuur,

H.J. Veld, voorzitter

M. Bankers

A.M.J. de Bekker

W.J. Lugtenburg-Sanders

M.J.E.T. van der Marck, secretaris

W.J. Morkin

H.D. Panneman

1.8 Verslag van het Verantwoordingsorgaan

In het verslagjaar 2022 heeft het VO zeven maal vergaderd. De eerste interne vergadering over Sharepoint/iBabs hebben we via Teams gedaan. Ook de tweede reguliere vergadering hebben we nog via Teams afgewerkt.

De rest van de bijeenkomsten hebben we fysiek gehouden in één van de vergaderzalen van Trivium. In 2022 heeft het VO drie positieve adviezen uitgebracht over:

- Het communicatieplan
- Het geschiktheidsplan
- De premie voor 2023

De Studiedag, die in juni samen met het bestuur, de GOR, en het Pensioenbureau gehouden werd, stond voornamelijk in het teken van Het Nieuwe Pensioen Stelsel (NPS). Een belangrijke stap is de benoeming van de Projectgroep, die onder andere is samengesteld uit vertegenwoordigers van werkgever, werknemer en van de vakbonden. Een medewerker van de adviserend actuaris Sprenkels leidt het proces in goede banen. De Projectgroep heeft tot taak alle voorbereidingen te treffen voor een soepele overgang naar het NPS.

Het VO heeft in de voorbereidende fase geen actieve rol, maar dient in de loop van het proces diverse adviezen uit te brengen aan het bestuur en beleidsmatige keuzes te beoordelen. In 2022 was dit nog niet van toepassing.

Het verslagjaar 2022 wordt gekenmerkt door externe gebeurtenissen, waarbij twee van die gebeurtenissen direct invloed hebben gehad op de resultaten van SPTDV. De oorlog in Oekraïne, die de inflatie heeft aangewakkerd, en het besluit van zowel de ECB als de FED om de rente te verhogen. Door die hogere rente werd de dekkingsgraad behoorlijk opgestuwd. Deze hoge dekkingsgraad stelde het bestuur in staat om in december te besluiten dat er volledig geïndexeerd kon worden.

Het VO stelt met tevredenheid vast dat de vacatures in het bestuur opgevuld zijn, maar moet het in eigen gelederen nog steeds doen met een vacature voor de werkgeversvertegenwoordiger. Pogingen om de werknemersvertegenwoordiger te ondersteunen zijn tot nog toe ook niet geslaagd. Een positieve ontwikkeling is een lichte stijging van het aantal actieve deelnemers. Het VO stelt met genoegen vast dat, evenals vorige jaren, TDV heeft voldaan aan een evenwichtige belangenafweging, en een beheerste en integere bedrijfsvoering. Het VO dankt het bestuur, de directie en het pensioenbureau voor de goede samenwerking.

Th.Tysma, voorzitter

A.Dauphin, secretaris

Reactie bestuur

Het bestuur heeft kennisgenomen van de bevindingen en het oordeel van het Verantwoordingsorgaan. Het bestuur zal het VO zoveel mogelijk betrekken bij en informeren over de transitie naar het NPS onder andere door het VO uit te nodigen op studiedagen. Het bestuur onderkent dat de transitie naar het NPS komende jaren een grote inzet, ook van het VO, vergt. Het bestuur heeft er vertrouwen in dat het VO berekend is op deze taak de komende jaren. Het bestuur hoopt dat het VO er in slaagt de bezetting uit te breiden.

Het bestuur dankt het VO voor haar constructieve bijdrage en geleverde inspanningen.

1.9 Verslag van de Visitatiecommissie

1. Inleiding

Het bestuur Pensioenfonds TDV (hierna: Fonds) heeft VCHolland en daarmee de leden van de visitatiecommissie (hierna: VC), na advies van het Verantwoordingsorgaan (hierna: VO) van het Fonds, de opdracht gegeven tot de uitvoering van een visitatie bij het Fonds.

De visitatiecommissie (hierna: VC) heeft tot (wettelijke) taak toezicht te houden op (de totstandkoming van) het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het Fonds. Binnen dit kader vormt de VC zich een beeld van de wijze waarop het Fonds de Code Pensioenfonds naleeft.

De VC is ten minste belast met het toezien op een adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur en legt verantwoording af over de uitvoering van de taken aan het VO en de werkgever, en in het jaarverslag.

Het intern toezicht vervult zijn taak zodanig dat het bijdraagt aan het effectief en slagvaardig functioneren van het Fonds en aan een beheerste en integere bedrijfsvoering.

VCHolland heeft voor de uitvoering van visitaties een werkwijze ontwikkeld die uiteindelijk uitmondt in een rapportage over de bevindingen en het oordeel van de VC. De visitatie strekte zich uit tot de beschikbaar gestelde informatie over de periode januari tot en met 31 december 2022.

2. Oordeel/Bevindingen

Samenvattend oordeel:

De VC heeft kunnen vaststellen dat het Fonds heeft voldaan aan een adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging. Er is sprake van een effectief en slagvaardig optreden van het bestuur en een beheerste en integere bedrijfsvoering.

Samenvattend oordeel Code Pensioenfonds

De Code Pensioenfonds is ingedeeld in acht hoofdthema's. In de hierna opgenomen tabel wordt inzichtelijk gemaakt op welke wijze deze hoofdthema's zich verhouden tot de onderwerpen waarop de VC haar toezicht heeft gericht.

De VC heeft kennisgenomen van de eigen beoordeling van het Fonds met betrekking tot de naleving van de Code. Deze is naar het oordeel van de VC adequaat. De rapportage en uitleg van de uitzonderingen en de onderwerpen waarover het Fonds wettelijk of volgens de Code is gehouden te rapporteren, is op orde. De VC doet echter wel de suggestie om hiervoor een separaat basisdocument op te stellen. De VC merkt op dat beoordeling of goedkeuring van het jaarverslag 2021 niet tot haar mandaat heeft behoord.

	Functioneren VC	Algemeen, opvolging aanbevelingen	Governance	Geschiktheid	Beleggingen	Risico's	Communicatie
Vertrouwen waarmaken		2, 5	1, 3, 4, 5, 9		6, 7	8	
Verantwoordelijkheid nemen			10, 11, 12, 13, 14			12	
Integer handelen		22	15, 16, 17, 18, 19, 20, 21				
Kwaliteit nastreven	28		23, 24, 25	26, 27, 28, 29, 30			
Zorgvuldig benoemen			34, 39, 40	31, 32, 33, 35, 36, 37, 38			
Gepast belonen			41, 42, 43, 44, 45				
Toezicht houden en inspraak waarborgen	46, 48	47, 50	51, 52, 53, 54, 55, 56, 57				
Transparantie bevorderen		58, 59, 61, 62, 64	65		62		60, 61, 63

De gerapporteerde uitzonderingen zien op de hoofdthema's Verantwoordelijkheid nemen (normen 13 en 14) en Zorgvuldig benoemen (normen 33 en 34). Naar het oordeel van de VC zijn de gerapporteerde

uitzonderingen en de onderstaand gerapporteerde bevindingen niet van zodanige aard dat hiermee in materiële zin inbreuk wordt gemaakt op het naleven van genoemde hoofdthema's.

a. Opvolging bevindingen en aanbevelingen

Het Fonds beschikt over een register waarin – naast de aanbevelingen van de accountant en de certificerend actuaaris - de aanbevelingen van de VC zijn opgenomen, voorzien van het jaartal en de vindplaats. Daarnaast zijn ook de aanbevelingen van de SFH Interne Audit en de SFH Actuarieel opgenomen. De VC doet de suggestie om ook de aanbevelingen van de SFH Risicobeheer hierin op te nemen, zodat een compleet overzicht resulteert van (de opvolging van) alle aanbevelingen.

b. Algemene gang van zaken

Het bestuur houdt zich goed op de hoogte van de ontwikkelingen binnen en buiten het fonds. De actualiteit van de fondsdocumentatie wordt goed bewaakt. In de gevisiteerde periode was geen sprake van een nieuwe opdrachtaanvaarding; de haalbaarheidstoets gaf geen aanleiding tot overleg met de sociale partners.

De VC is van mening dat het Fonds een voldoende robuust proces heeft om wijzigingen in wet- en regelgeving en overeenkomsten tijdig te implementeren. Ook de financiële positie van het Fonds wordt adequaat gevolgd. De beleggingscommissie volgt de ontwikkelingen van de beleggingen, ook in relatie tot de verplichtingen. Op de website is voor deelnemers in één oogopslag de ontwikkeling te zien van de beleids- en de actuele dekkingsgraad. Ook de precieze hoogte is te zien in de tabel eronder.

In 2022 heeft het Fonds een extra indexatie toegepast, door gebruik te maken van de AMVB; daarmee is uiteindelijk sprake van een volledige indexatie over 2021.

De externe accountant heeft een goedkeurende verklaring afgegeven bij de jaarrekening 2021 en had geen materiële bevindingen. Het bestuursverslag voldeed aan de wettelijke vereisten.

Naar het oordeel van de VC heeft het bestuur in 2022 te weinig aandacht besteed aan de komst van het nieuwe stelsel. Dit beeld wordt bevestigd door de brief van DNB van 22 december 2022. Daarin oordeelt DNB dat het Fonds, op basis van aangeleverde informatie, één of meer aspecten van de benodigde voorbereiding onvoldoende invult. Inmiddels is hierop al enige aanvulling gedaan. Desondanks doet de VC de aanbeveling om de aandacht voor de transitie naar het nieuwe stelsel te intensiveren en daarvoor voldoende resources te betrekken, en daarbij de opmerkingen van DNB in acht te nemen. Daarnaast doet de VC de aanbeveling om een grondige analyse uit te voeren naar de mogelijkheden voor de onderbrenging van de opgebouwde en ingegane pensioenen, ook buiten het Fonds. Op deze wijze kunnen de voor- en nadelen van de verschillende mogelijkheden, in het belang van de deelnemers, optimaal worden afgewogen.

c. Governance

Het Fonds heeft de organisatie zodanig ingericht dat goed bestuur is gewaarborgd en er sprake is van een heldere taakverdeling. In 2022 hebben hierin geen belangrijke wijzigingen plaatsgevonden. De VC ziet echter wel risico's in de continuïteit van het eigen pensioenbureau dat ook operationele werkzaamheden uitvoert, waaronder de pensioenadministratie, en doet hieromtrent twee aanbevelingen.

Er is sprake van een heldere en gedocumenteerde beleids- en verantwoordingscyclus. Hierbij maakt het Fonds gebruik van een planning- en control-cyclus ondersteund met een gedetailleerde vastlegging. Gebruikt wordt gemaakt van jaarkalenders met vermelding van de geplande beleidsissues die periodiek worden getoetst op uitvoering door de risicocommissie.

De beleidsuitgangspunten en doelstellingen zijn afgestemd met het verantwoordingsorgaan en sociale partners. Het Fonds heeft haar missie, doelstellingen en beleidsuitgangspunten opgenomen in het jaarverslag en de ABTN. Het document Missie, Visie en Strategie is in 2022 geactualiseerd.

De fondsorganen handelen in overeenstemming met de statuten. De notulen van de vergaderingen van het bestuur zijn uitgebreid en bieden inzicht in de overwegingen die tot de besluiten hebben geleid. De overwegingen zijn deugdelijk vastgelegd en transparant.

De rapportage en verslaglegging van de compliance-dienstverlener over de verrichte werkzaamheden 2022 geven geen aanleiding tot zorg over non-compliance en de verklaringen inzake naleving gedragscode zijn door de leden van de fondsorganen ondertekend. De informatieverschaffing door het bestuur aan het VO is goed en volledig genoeg voor de advisering door het VO. In 2022 is conform de wettelijke voorschriften tijdig advies aan het VO gevraagd; het VO heeft adviezen uitgebracht met betrekking tot de pensioenpremie 2023 en het geschiktheidsplan.

Het beleid inzake uitbesteding van werkzaamheden is gebaseerd op de beleidsregel uitbesteding pensioenfondsen van DNB. Met alle genoemde partijen zijn overeenkomsten afgesloten en er is een korte risicoanalyse gemaakt. Periodiek vindt evaluatie en monitoring van de uitbestedingsrelaties plaats. Het Fonds waarborgt de onafhankelijkheid van de controle c.q. de certificering en anderzijds de advisering door de certificerend actuaaris en adviserend actuaaris door deze van verschillende kantoren te betrekken.

d. Geschiktheid

Het geschiktheidsplan is in september 2022 geactualiseerd en is gebaseerd op de normen van DNB en de Pensioenfederatie. Periodiek wordt de geschiktheid beoordeeld, ook in het kader van de jaarlijkse zelfevaluatie. Desondanks beveelt de VC aan om periodiek de geschiktheid ook extern te laten toetsen. Er zijn voldoende mogelijkheden voor het VO in het kader van de rolinvulling, zowel qua opleidingsmogelijkheden als qua informatievoorziening. Bestuurders hebben voldoende tijd om hun rol goed in te vullen; voor het VO is dit een aandachtspunt. Het Fonds besteedt aandacht aan de diversiteit in de fondsgremia, maar heeft geen expliciet uitgeschreven stappenplan ter bevordering van de diversiteit opgesteld. De jaarlijkse zelfevaluatie en permanente educatie worden ingezet om het functioneren van het bestuur, zowel collectief als individueel, te blijven verbeteren. In dit verband doet de VC de aanbeveling dat het VO in 2023 een zelfevaluatie uitvoert onder begeleiding van een externe deskundige.

e. Beleggingen

De beleggingsstrategie sluit aan op missie, visie en risicohouding van het Fonds, is gebaseerd op de ALM-studie uit 2019 en is in 2022 niet gewijzigd. Er is gekozen voor een matching- en rendementportefeuille, waarbij de mate van renteaftdekking afhankelijk is van de reële rente en de hoogte van de dekkingsgraad.

Het Fonds werkt met investment cases en heeft haar keuzes voor beleggingscategorieën uit het beleggingsuniversum onder meer gebaseerd op haar beleggingsoverwegingen. Het Fonds heeft in 2022 aandacht besteed aan de inrichting van het beleggingsgovernance. Na uitgebreide discussies in zowel het bestuur als de beleggingsadviescommissie heeft het Fonds besloten een fiduciair manager aan te stellen om een stevig beleggingsproces te waarborgen en de continuïteitsrisico's daarvan te verminderen.

Voorleggers voor belangrijke door het bestuur te nemen beleggingsbesluiten, bevatten een eerste lijns beoordeling van de risico's door de beleggingsadviescommissie. De risico-commissie geeft zijn onafhankelijke risico-opinie over het uitgevoerde beleggingsbeleid en voorstellen vanuit de beleggingsadviescommissie.

Het Fonds heeft een eigen MVB-beleid dat het afgelopen jaar niet is gewijzigd. Het beleid is mede gebaseerd op de input vanuit het VO, de ondernemingsraad en de Vereniging van pensioengerechtigden. Het bestuur is voornemens het MVB-beleid te evalueren en indien nodig bij te stellen. De VC beveelt het Fonds hierbij aan concrete doelstellingen en kpi's vast te leggen met betrekking tot de drie geselecteerde ontwikkelingsdoelen, zodat het behalen daarvan gemonitord kan worden en verantwoording daarover kan worden afgelegd. De VC herhaalt de eerder gegeven aanbeveling om klimaatrisico's, die het Fonds ziet als één van de strategische risico's, te kwantificeren, bijvoorbeeld aan de hand van DNB-scenario's, om eventuele beheersmaatregelen te kunnen nemen.

Het Fonds maakt bij de beheersing van uitbestedingsrisico's onder meer gebruik van uitgebreide operational due diligence rapportages van een externe beleggingsadviseur. De VC adviseert het Fonds de review van deze rapportages en de eventuele benodigde opvolging te documenteren en toe te voegen aan de standaard agenda van de beleggingsadviescommissie.

Het Fonds heeft gemeld dat de risicomanager de ISAE-verklaringen van dienstverleners beoordeelt en eventuele bevindingen ter opvolging aan het bestuur rapporteert. De VC adviseert het bestuur om bij deze beoordeling met name na te gaan in hoeverre de door het Fonds geanalyseerde uitbestedingsrisico's binnen de scope van de ISAE-verklaringen vallen en adequaat worden afgedekt. De directie, de beleggingsadviescommissie en de risicocommissie zien erop toe dat de vermogensbeheerders binnen de bevoegdheden blijven, dan wel dat afwijkingen daarvan op de voorgeschreven wijze worden besproken en geaccordeerd.

f. Risico's

Het bestuur voert een beleid gericht op binnen de kaders van de risicobereidheid het beheersen van de financiële en niet financiële risico's. Het beleidsdocument IRM is gestructureerd en beschrijft opzet en bestaan en omvat de belangrijke bouwstenen voor effectief risicomanagement. In 2022 heeft de risicomanager het IRM-beleid beoordeeld en geconcludeerd dat het beleid actueel is. De risicocommissie controleert op kwartaalbasis aan de hand van een risicodashboard of er zich risico's hebben voorgedaan en rapporteert hierover aan het bestuur. Het bestuur beslist of er actie ondernomen dient te worden. De sleutelfunctiehouders rapporteren aan het bestuur.

De VC is van mening dat het Fonds systematisch de uitbestedingsrisico's kritisch analyseert en deze daardoor in voldoende mate beheerst. De compliance-dienstverlener heeft over 2022 geen materiële opmerkingen bij de diverse onderwerpen die onderdeel uitmaken van de rapportage. De VC doet overigens de aanbeveling om extra alert te zijn op mogelijke belangenverstremming (in- en extern), mede met het oog op de inzet van externe professionals in het transitietraject naar het nieuwe pensioenstelsel.

Het pensioenfonds heeft een IT-beleid opgesteld, waarin de IT-principes zijn beschreven en waarin is uitgewerkt hoe het bestuur invulling geeft aan IT-risicobeheer en de IT-governance. In 2022 is dit geactualiseerd en in 2023 formeel vastgesteld. Het Fonds beschikt nog niet over datakwaliteitsbeleid;

de VC beveelt aan dit op korte termijn uit te werken, conform de richtlijnen van DNB en de Pensioenfederatie.

Met het oog op het nieuwe pensioenstelsel is het van belang dat de pensioenadministratie op deze veranderingen in kan spelen waarbij de ICT-systemen voldoende mogelijkheden dienen te bieden de conversie van aanspraken naar vermogen administratief te realiseren. AxyWare lijkt aan deze verwachtingen te voldoen. De VC beveelt aan om een risicoanalyse uit te voeren op de overname eind 2022 van AxyWare door Lumera, gezien het belang van de software voor het pensioenbeheer.

Er zijn in 2022 geen incidenten gemeld.

g. Communicatie

Het Fonds heeft een Pensioencommissie waar periodiek overlegd wordt over de invulling van de communicatie; het communicatieplan wordt jaarlijks geactualiseerd.

Er worden nieuwsberichten en periodiek een pensioenbulletin (Pensioenblik) op de website geplaatst, waarin onder meer wordt ingegaan op de ontwikkelingen in en om het Fonds, zoals de financiële situatie, toeslagverlening en actualiteiten.

De informatie wordt tijdig aan de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden verstrekt en vindt plaats conform het Pensioen 1-2-3 beginsel. De UPO's zijn in 2022 tijdig verzonden en de pensioengegevens zijn tijdig aan het pensioenregister verstrekt.

De volgens de Pensioenwet vereiste informatie, zoals jaarverslagen, pensioenregeling, uitvoeringsovereenkomst, verklaring beleggingsbeginselen en klachtenregeling, zijn toegankelijk op de website. Recentelijk is daaraan toegevoegd de verplicht gestelde informatie rondom maatschappelijk verantwoord beleggen ingevolge de SFDR. De op de website ontsloten informatie voldoet daarbij aan het communicatiebeleid van het Fonds.

De visitatiecommissie

Jacques Nieuwenhuizen
Frank Rijksen
Mariëtte Simons

Reactie bestuur

Het bestuur heeft kennisgenomen van het verslag van de Visitatiecommissie en dankt de Visitatiecommissie voor haar inspanningen en aanbevelingen. Het bestuur heeft de aanbevelingen in de bestuursvergadering van 23 juni 2023 besproken en neemt deze ter harte om daar haar voordeel mee te doen.

Alle aanbevelingen worden op een actielijst gezet. De actielijst wordt regelmatig door het bestuur en het VO besproken.

Het NPS heeft de aandacht van het bestuur. De voorbereidingen vinden grotendeels plaats in een aparte projectgroep. Dat functioneert naar tevredenheid. Het bestuur heeft er alle vertrouwen in dat de overgang naar het NPS op tijd gerealiseerd kan worden, zeker nu de uiterste datum één jaar naar achteren verschoven is. De suggesties van de VC zullen in de loop van het proces worden meegenomen.

Het VO zal in overweging nemen om de geschiktheid ook extern te laten toetsen.

Het MVB beleid zal met de overgang naar een fiduciair manager herijkt en aangescherpt worden.

2. Jaarrekening 2022

2.1 Balans na bestemming van het saldo van baten en lasten

(bedragen x € 1.000)

Balans (activa)

	2022	2021
Beleggingen voor risico van het fonds (1)		
Vastgoedbeleggingen (2)	93.799	104.775
Aandelen (3)	206.525	262.055
Vastrentende waarden (4)	252.048	299.190
Derivaten (5)	2.125	11.934
Overige Beleggingen	49	43
Totaal beleggingen	554.546	677.997
Vorderingen en overlopende activa (6)		
Vordering uit hoofde van herverzekeringen (7)	665	962
Rekening courant werkgever	2.690	2.398
Dividendbelasting	587	527
Overige vorderingen	267	1.063
	4.210	4.950
Overige activa		
Liquide middelen (8)	28.196	11.157
Totaal activa	586.952	694.103

Balans (passiva)

	2022	2021
Stichtingskapitaal en reserves (9)		
Algemene reserve	149.588	155.791
Technische voorzieningen (10)		
Voorziening voor pensioenverplichtingen voor risico van het fonds (VPV)	425.634	535.888
Overige technische voorzieningen	1.298	1.230
	426.933	537.117
	2022	2021
Belastingen en premies sociale verzekeringen	2	2
Nog te betalen pensioenuitkeringen	467	272
Verplichtingen uit hoofde van beleggingen (5)	9.598	454
Overige schulden	365	466
	10.432	1.195
Totaal passiva	586.952	694.103

De tussen haakjes vermelde cijfers zijn een verwijzing naar de toelichting in paragraaf 2.4.3.

2.2 Staat van baten en lasten

(bedragen x € 1.000)

	2022	2021
Baten		
Premiebijdragen van werkgever en werknemers (12)	10.520	10.031
Beleggingsresultaten voor risico van het fonds (13)	-111.203	55.213
Ontvangen waardeoverdrachten	4.717	1.545
Uitkeringen herverzekering	128	145
	-95.838	66.933
Lasten		
Beleggingskosten (14)	1.084	1.155
Pensioenuitkeringen (15)	18.081	17.727
Pensioenuitvoeringskosten (16)	664	654
Mutatie technische voorzieningen (TV)	-110.185	-34.424
- Pensioenopbouw	12.588	13.912
- Indexering en overige toeslagen	67.799	12.338
- Rentetoevoeging	-2.623	-3.029
- Onttrekking voor pensioenuitkering en pensioenuitvoeringskosten	-18.206	-18.104
- Wijziging marktrente	-162.904	-35.318
- Wijziging uit hoofde van waardeoverdrachten	4.090	144
- Wijziging actuariële grondslagen	-9.562	0
- Overige mutaties	-1.367	-4.367
Uitgekeerde waardeoverdrachten	424	1.482
Mutatie vordering uit hoofde van herverzekeringen	296	237
Overige lasten		
	-89.635	-13.169
Saldo van baten en lasten	-6.203	80.102
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	-6.203	80.102
Totaal saldo van baten en lasten	-6.203	80.102

De tussen haakjes vermelde cijfers zijn een verwijzing naar de toelichting in paragraaf 2.4.4.

2.3 Kasstroomoverzicht

(bedragen x € 1.000)

	2022	2021
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premies	10.227	9.936
Ontvangen waardeoverdrachten	4.717	482
Uitkeringen herv verzekeringen	128	145
Overig	683	185
	15.755	10.748
Betaalde pensioenuitkeringen	-17.818	-17.665
Betaalde waardeoverdrachten	-424	-1.482
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-1.209	-1.203
	-19.452	-20.349
Saldo kasstroom uit pensioenactiviteiten	-3.697	-9.601
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	4.229	9.043
Verkopen en aflossingen van beleggingen	73.996	85.055
Aankopen beleggingen	-56.951	-94.129
Betaalde kosten vermogensbeheer	-539	-593
Saldo kasstroom uit beleggingsactiviteiten	20.736	-624
Mutatie liquide middelen	17.039	-10.225
Liquide middelen primo	11.157	21.381
Liquide middelen ultimo	28.196	11.157
	17.039	-10.225

2.4 Toelichting op de jaarrekening 2022

2.4.1 Algemene toelichting

TDV is statutair gevestigd in Deventer. Het doel van TDV is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden; tevens voorziet het fonds in de voortzetting van de pensioenopbouw van arbeidsongeschikte deelnemers. TDV geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregelingen van Trivium Packaging Netherlands B.V. (Trivium) en haar rechtsvoorgangers.

Alle bedragen in de toelichting zijn opgesteld in euro's x 1.000.

Door afrondingsverschillen tellen in sommige tabellen van de toelichting op de jaarrekening de onderliggende onderdelen niet op tot de weergegeven som.

2.4.2 Waarderingsgrondslagen

2.4.2.1 Algemeen

De jaarrekening en de toelichting op de jaarrekening zijn opgesteld in euro's x 1.000. De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

De beleggingen worden gewaardeerd op reële waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen waarmee wordt verwezen naar de toelichting.

Baten en lasten worden genomen in het jaar waarop ze betrekking hebben.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar met uitzondering van de schattingswijziging die hieronder is vermeld.

Schattingswijzigingen

Ultimo jaar zijn de actuariële grondslagen aangepast op basis van een onderzoek van de adviserend actuaaris. De aanpassing van de ervaringssterfte zorgde voor een daling van de TV met 13.670 en de aanpassing van het leeftijdsverschil tussen man en vrouw voor een stijging van de TV van 911. De aanpassing van de partnerfrequenties had geen invloed op de TV. Daarnaast zijn in oktober de AG prognosetafels aangepast. Dit leidde tot een verhoging van de TV met 3.187.

Schattingen en veronderstellingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur van het pensioenfonds zich verschillende oordelen en maakt schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekening-posten.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De coronapandemie heeft geen impact gehad op de gemaakte schattingen en de gehanteerde waarderingsgrondslagen. De continuïteitsveronderstelling kan worden gehandhaafd.

Opname van actief, verplichting, bate of last

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overge-

dragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van activa en passiva

Activa en passiva worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Vreemde valuta

Functionele valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's, zijnde de functionele en presentatievaluta van het pensioenfonds.

Transacties, vorderingen en schulden

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum.

Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de staat van baten en lasten.

2.4.2.2 Beleggingen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Het begrip marktwaarde is te beschouwen als synoniem van reële waarde. Onder waardering op marktwaarde wordt verstaan: het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn.

De waardering van participaties in beleggingsinstellingen geschiedt tegen marktwaarde. Voor beursgenoteerde beleggingsinstellingen is dit de marktnotering per balansdatum. De waardering in niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen geschiedt tegen actuele waarde.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vastgoedbeleggingsfondsen

Beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen marktwaarde, zijnde de beurswaarde per balansdatum. De marktwaarde van niet-beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen is gebaseerd op het aandeel dat het pensioenfonds heeft in het eigen vermogen van de niet-beursgenoteerde vastgoedbelegging per balansdatum.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen marktwaarde, zijnde de beurswaarde per balansdatum. De actuele waarde van niet-beursgenoteerde aandelen en participaties in beleggingsfondsen is gebaseerd op het aandeel dat het pensioenfonds heeft in het eigen vermogen van het niet-beursgenoteerde aandeel per balansdatum.

Private Equity beleggingen worden gewaardeerd op marktwaarde, zijnde de intrinsieke waarde. Deze waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de fundmanagers, gecorrigeerd voor de kasstromen in de periode tot balansdatum. Daarnaast wordt bij de waardering rekening gehouden met eventuele negatieve gevolgen van materiele gebeurtenissen in het verslagjaar na ontvangst van deze rapportages. De managers bepalen de waarde op basis van lokale wet- en regelgeving.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen marktwaarde, zijnde de beurswaarde per balansdatum.

Indien vastrentende waarden of participaties in beleggingsinstellingen niet-beursgenoteerd zijn, vindt waardebeoordeling plaats op basis van de geschatte toekomstige netto kasstromen (rente en aflossingen) die uit de beleggingen zullen voortvloeien, contant gemaakt tegen de ultimo boekjaar geldende marktrente en rekening houdend met het risicoprofiel (kredietrisico; oninbaarheid) en de looptijden.

De lopende interest op vastrentende waarden wordt gepresenteerd als onderdeel van de marktwaarde van de vastrentende waarden.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, te weten de relevante marktnoteringen of, als die niet beschikbaar zijn, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingmodellen. Indien een derivatenpositie negatief is, wordt het bedrag onder de schulden verantwoord.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd op marktwaarde, zijnde de beurswaarde per balansdatum. Indien geen marktwaarde beschikbaar is, wordt de waarde bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingmodellen.

Securities lending

Het fonds neemt deel aan een securities lendingprogramma, waarbij bepaalde effecten voor een korte periode worden uitgeleend aan andere marktpartijen. Beleggingen die in het kader van een securities lendingcontract worden uitgeleend, blijven deel uitmaken van de balans en worden gewaardeerd conform de grondslag voor waardering en resultaatbepaling zoals die geldt voor deze beleggingen. Als onderpand ontvangen geldmiddelen worden opgenomen onder beleggingen. Indien als onderpand ontvangen geldmiddelen zijn herbelegd, worden deze beleggingen opgenomen onder de desbetreffende beleggingscategorie. De schuld uit hoofde van de ontvangen zekerheden is opgenomen onder de overige schulden. Indien uit hoofde van een securities lendingprogramma als zekerheid beleggingen zijn ontvangen worden deze beleggingen en de daarmee samenhangende verplichtingen niet in de balans van het pensioenfonds opgenomen. Alle uit het securities lendingprogramma voortvloeiende baten en lasten worden volgens het toerekenbeginsel over de looptijd van de desbetreffende transacties verantwoord in de rentebaten of -lasten in de staat van baten en lasten.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde, indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Liquide middelen

Liquide middelen worden tegen nominale waarde gewaardeerd. Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden.

Stichtingskapitaal en reserves

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening voor pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderinggrondslagen in de balans zijn opgenomen.

De statutaire reserves, blijken op grond van artikel 2:373 lid 1 BW afzonderlijk uit de balans.

2.4.2.3 Technische voorzieningen

Technische voorzieningen voor risico van het pensioenfonds

De TV voor risico van het pensioenfonds worden gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente, waarvoor de actuele rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB wordt gebruikt.

Bij de berekening van de voorziening voor pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aan-

spraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of de opgebouwde pensioenaanspraken worden geïndexeerd. Alle per balansdatum bestaande indexatiebesluiten (ook voor indexatiebesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante-condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen. Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de constante waarde van premies waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid. Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen. De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

Sterfte:	Volgens de AG Prognosetafel 2022 (startjaar 2023) van het Koninklijk Actuarieel Genootschap (KAG), rekening houdend met de ervaringssterfte van TDV (2021: AG Prognosetafel 2020 (startjaar 2022)).
Leeftijdsvaststelling:	De leeftijd van hoofdverzekerden wordt vastgesteld in maanden nauwkeurig. Voor de leeftijdsvaststelling van meeverzekerden wordt een man drie jaar ouder verondersteld dan een vrouw en een vrouw twee jaar jonger dan een man.
Partnerfrequentie:	CBS 2022, inclusief samenwonend, waarbij verondersteld wordt dat 100% van de deelnemers op pensioendatum een partner heeft. Na de 67-jarige leeftijd wordt het bepaalde partnersysteem toegepast.
Wezenopslag:	De voorziening van het latente partnerpensioen van de nog niet gepensioneerde deelnemers wordt verhoogd met 0,6% in verband met het wezenpensioen.
Ervaringssterfte:	Gebaseerd op het model van Sprenkels 2022.
Interest:	De gehanteerde marktrente die gebaseerd is op de Ultimate Forward Rate (UFR) per ultimo 2022 (2021: per ultimo 2021)
Kosten:	Kostenopslag ter grootte van 2,3% (2021: 2,3%) van de TV in verband met de toekomstige administratie- en excassokosten.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten). Kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan een jaar.

2.4.2.4 Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waardingsgrondslagen voor beleggingen en de TV. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen van werkgever en werknemers

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Eventuele opslagen op de premie zijn eveneens als premiebijdragen verantwoord.

2.4.2.5 Beleggingsresultaten voor risico van het fonds

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. (In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten worden in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden en soortgelijke opbrengsten. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden zowel de externe als de daaraan toegerekende interne kosten verstaan.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen e.d.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

2.4.2.6 Mutatie technische voorzieningen voor risico van het pensioenfonds

Pensioenopbouw

Bij de pensioenopbouw zijn aanspraken en rechten over het boekjaar gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben.

Indexering en overige toeslagen

Het pensioenfonds streeft ernaar de opgebouwde pensioenrechten van de actieve deelnemers jaarlijks aan te passen aan de loonontwikkeling volgens de cao. De toeslagverlening heeft een voorwaardelijk karakter. Dit betekent dat geen recht op toeslagen bestaat en dat het niet zeker is of en in hoeverre in de toekomst toeslagverlening kan plaatsvinden.

Het pensioenfonds streeft ernaar de ingegane pensioenen en de premievrije pensioenrechten (gewezen deelnemers) jaarlijks aan te passen aan de ontwikkeling van de prijsindex. Ook deze toeslagverlening heeft een voorwaardelijk karakter.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met -0,49% (2021: -0,54%), op basis van de éénjaarsrente van de DNB-rentecurve aan het begin van het verslagjaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Vooraf wordt een actuariële berekening gemaakt van de toekomstige pensioenuitvoeringskosten (met name excassokosten) en pensioenuitkeringen die in de TV worden opgenomen. Deze post betreft de vrijval ten behoeve van de financiering van de kosten en uitkeringen van het verslagjaar.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de TV herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd "Wijziging marktrente".

Wijzigingen actuariële uitgangspunten

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen, zowel voor de gehele bevolking als voor de populatie van het pensioenfonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de TV is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het pensioenfonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Wijziging uit hoofde van waardeoverdrachten

Een resultaat op overdrachten kan ontstaan doordat de vrijval van de voorziening plaatsvindt tegen fondstarieven, terwijl het bedrag dat wordt overgedragen gebaseerd is op de wettelijke factoren voor waardeoverdrachten. De tarieven van het pensioenfonds wijken af van de wettelijke tarieven.

Overige mutaties technische voorzieningen

De overige mutaties ontstaan door mutaties in de aanspraken door overlijden, arbeidsongeschiktheid en pensioneren.

Waardeoverdrachten

De uitgekeerde en de ontvangen waardeoverdrachten betreffen respectievelijk de overgedragen dan wel overgenomen pensioenverplichtingen. De individuele waardeoverdrachten worden berekend volgens de wettelijke rekenregels.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

2.4.2.7 Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is volgens de directe methode opgesteld. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten. De kasstromen uit directe beleggingsopbrengsten zijn inclusief de derivatentransacties.

2.4.3 Toelichting op de balans
(bedragen x € 1.000)

Beleggingen voor risico van het fonds (1)

	2022	2021
<i>Vastgoedbeleggingsfondsen, stand 1 januari</i>	104.775	91.057
Aankopen	0	6.176
Verkopen	0	-5.047
Waardemutaties	-10.975	12.588
Stand per 31 december	93.799	104.775
<i>Aandelen, stand per 1 januari</i>	262.054	229.132
Aankopen	203	13.370
Verkopen	-21.763	-35.442
Waardemutaties	-33.970	54.994
Stand per 31 december	206.525	262.054
<i>Vastrentende waarden inclusief fondsen stand, per 1 januari</i>	299.189	271.353
Aankopen	56.747	74.582
Verkopen	-52.233	-44.567
Waardemutaties	-51.834	-2.391
Mutatie opgelopen rente	178	211
Stand per 31 december	252.048	299.189
<i>Derivaten, stand per 1 januari</i>	11.480	30.797
Aankopen	0	0
Verkopen	6.269	-41
Waardemutaties	-25.222	-19.276
Saldo positie per 31 december	-7.473	11.480
<i>Overige beleggingen, stand per 1 januari</i>	43	39
Aankopen	0	0
Verkopen	0	0
Waardemutaties	6	4
Stand per 31 december	49	43

Beleggingen zijn gewaardeerd op reële waarde. Niet voor alle beleggingen zijn frequente marktnoteringen beschikbaar.

Beleggingen in vastgoedfondsen worden gewaardeerd tegen reële waarde, gebaseerd op taxaties verricht door onafhankelijke deskundigen.

Voor private equity wordt de waardering bepaald op basis van de laatst ontvangen fondsrapportage, gecorrigeerd voor kasstromen in de periode vanaf de balansdatum van de fondsrapportage tot de balansdatum van de jaarrekening.

Hypotheek betreft participaties in een niet-beursgenoteerd beleggingsfonds. Voor de waardering van onderliggende hypotheek worden de kasstromen contant gemaakt.

Voor de waardering van de derivaten wordt gebruik gemaakt van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen die worden gevuld met marktconforme parameters. De toekomstige kasstromen van de rentederivaten worden contant gemaakt tegen de EONIA-curve of ESTR-curve. De verwachte kasstromen van de valutaderivaten worden conform het contract afgezet tegen huidige marktprijzen van die kasstromen in de betrokken valuta.

	Genoteerde marktprijzen	Netto contante waarde	Niet genoteerde fondsen	Totaal
Vastgoedbeleggingsfondsen	17.959	0	75.840	93.799
Aandelen	87.856	0	118.669	206.525
Vastrentende waarden	228.508	0	23.540	252.048
Derivaten	0	-7.473	0	-7.473
Overige beleggingen	0	0	49	49
Totaal 2022	334.323	-7.473	218.099	544.948
Totaal 2021	411.878	11.480	254.184	677.542

Opgemerkt wordt dat schattingen naar hun aard subjectief zijn en dat de geschatte actuele waarden van financiële instrumenten derhalve inherent onderhevig zijn aan onzekerheden en waardeoordelen ten aanzien van volatiliteit, rentestand en kasstromen. Deze schattingen zijn momentopnames, gebaseerd op de marktomstandigheden en de op dat moment beschikbare informatie.

Vastgoedbeleggingen (2)

De beleggingen in vastgoed zijn als volgt onder te verdelen:

	2022		2021	
	(x € 1.000)	%	(x € 1.000)	%
Indirecte vastgoedbeleggingen				
niet beursgenoteerd Nederland	49.285	52,5	49.353	47,1
niet beursgenoteerd Europa	26.555	28,3	28.398	27,1
beursgenoteerd	17.959	19,1	27.023	25,8
Totaal	93.799	100,0	104.775	100,0

Aandelen (3)

De beleggingen in aandelen zijn als volgt onder te verdelen:

	2022		2021	
	(x € 1.000)	%	(x € 1.000)	%
Beleggingsfondsen (Actief)				
- Europa	60.876	29,5	76.812	29,3
- Emerging Markets	18.919	9,2	27.027	10,3
Beleggingsfondsen (Passief)				
- Europa	31.093	15,1	37.426	14,3
- Verenigde Staten (VS)	66.753	32,3	86.040	32,8
- Azië	20.577	10,0	23.519	9,0
Private Equity	8.308	4,0	11.231	4,3
Totaal	206.525	100,0	262.055	100,0

Beleggingen in aandelen betreffen beleggingsfondsen en Private Equity beleggingsfondsen. Er wordt niet rechtstreeks in beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde aandelen belegd.

Vastrentende waarden (inclusief fondsen) (4)

De beleggingen in obligaties inclusief lopende interest zijn als volgt onder te verdelen:

	2022		2021	
		%		%
Rating volgens S&P				
AAA	33.986	13,5	42.580	14,2
AA	81.107	32,2	78.119	26,1
A	44.631	17,7	65.251	21,8
BBB	44.578	17,7	62.400	20,9
Lager dan BBB	37.502	14,9	42.936	14,4
Geen rating	10.243	4,1	7.904	2,6
Totaal	252.048	100,0	299.190	100,0

	2022		2021	
		%		%
Staatsobligaties	89.204	35,4	91.624	30,6
Bedrijfsobligaties	56.730	22,5	95.469	31,9
Hypotheekfondsen	23.540	9,3	29.170	9,7
Beleggingsfondsen in vastrentende waarden	82.573	32,8	82.928	27,7
Totaal	252.048	100,0	299.190	100,0

T.o.v. 2022 is het aandeel van bedrijfsobligaties afgenomen en dat van beleggingsfondsen toegenomen. Het aandeel van leningen met een A rating is toegenomen terwijl het aandeel van leningen met een BBB en lager dan een BBB rating is afgenomen.

De duration van de obligatieportefeuille (exclusief beleggingsfondsen) ultimo 2022 bedroeg circa 10,65 jaar (2021: 9,9 jaar).

De positie in vastrentende waarden is inclusief de vordering uit opgelopen rente van 2.163.

Derivaten (5)

Rentefutures worden aangegaan om de duration van de portefeuille vastrentende waarden te verhogen of te verlagen. Aandelenfutures worden aangegaan in plaats van fysieke beleggingen of ter afdekking van het neerwaarts risico van fysieke beleggingen.

Renteswaps worden aangegaan ter vermindering van het verschil van de rentegevoeligheid van de bezittingen en verplichtingen (rentemismatch).

Het valutarisico van de Amerikaanse dollar (USD) en het Britse pond (GBP) wordt (gedeeltelijk) afgedekt door middel van valutatermijncontracten.

	2022		2021	
	Contract-positie	Resultaat	Contract-positie	Resultaat
Aandelenfutures	0	0	0	0
Rentefutures	0	0	0	0
Renteswaps	55.000	-9.598	10.500	11.934
Valutatermijncontracten	95.033	2.125	126.202	-454

Het resultaat is het ongerealiseerde resultaat per ultimo boekjaar. Ter zekerheidsstelling van het ongerealiseerde resultaat op de renteswaps heeft BNP Paribas in haar functie als collateral manager per 31 december 2022 zorggedragen voor een storting van effecten door de tegenpartijen met een waarde van € 8.263 op een gesepareerde rekening van TDV bij Caceis N.V., Amsterdam.

Valutatermijncontracten betroffen de verkoop van USD 72.500 (2021: USD 102.500) en GBP 24.000 (2021: GBP 30.000).

Beleggingen in bijdragende onderneming

Er wordt niet belegd in of er worden geen leningen verstrekt aan de bijdragende onderneming.

Vorderingen en overlopende activa (6)

Alle vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar, met uitzondering van de vordering op de herverzekeraar (€ 665). Naar schatting heeft 90% van deze vorderingen een looptijd van langer dan 1 jaar.

Vorderingen en overlopende activa (6)	2022	2021
Vordering uit hoofde van herverzekeringen (7)	665	962
Rekening courant werkgever	2.690	2.398
Dividendbelasting	587	527
Overige vorderingen	267	1.063
Totaal	4.210	4.950

Vordering uit hoofde van herverzekeringen (7)

	2022	2021
Stand per 1 januari	962	1.199
Uitkeringen	-161	-188
Overige mutaties	-136	-49
Stand per 31 december	665	962

Het gaat hierbij om pensioenaanspraken die herverzekerd zijn bij Nationale-Nederlanden, maar waarvan de uitkering door het fonds wordt verzorgd. De vordering uit hoofde van herverzekeringen wordt vastgesteld op basis van de actuariële grondslagen van het fonds. Er is geen sprake van resultaatdeling.

Liquide middelen (8)

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen, die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Zij worden onderscheiden van tegoeden die het karakter hebben van beleggingen (looptijd langer dan een jaar). Alle liquide middelen staan ter vrije beschikking aan het fonds.

Stichtingskapitaal en reserves (9)

	2022	2021
Stand per 1 januari	155.791	75.688
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-6.203	80.103
Stand per 31 december	149.588	155.791

In de bestuursvergadering van 23 juni 2023 heeft het bestuur besloten het resultaat over het boekjaar 2022 ad -€ 6.203 te verrekenen in de algemene reserve.

Solvabiliteit

	2022		2021	
Minimaal vereist eigen vermogen	17.743	4,2%	22.320	4,2%
Vereist eigen vermogen	97.713	22,9%	117.299	21,8%

Het vereist eigen vermogen wordt berekend met behulp van de standaardmethode. Van beleggingsfondsen waarvan geen cashflow beschikbaar is, wordt gerekend met de duration en niet met de cashflow. Voor de samenstelling van de beleggingen wordt uitgegaan van de strategische assetmix in de evenwichtssituatie.

De dekkingsgraad bedraagt 135,0% en is als volgt berekend: pensioenvermogen gedeeld door de technische voorzieningen. De beleidsdekkingsgraad bedraagt 138,9%.

De reële dekkingsgraad per ultimo 2021 bedraagt 92,7% (2021: 99,3%). In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat TDV voldoende vermogen heeft om aan de pensioenverplichtingen te voldoen én om de pensioenen volledig te verhogen met de verwachte stijging van de prijzen. Bij een dekkingsgraad van 149,8% (2021: 124,8%) zouden de pensioenen volledig kunnen worden gecompenseerd voor de verwachte stijging van de prijzen (de toekomstbestendige indexatie-dekkingsgraad). Dat is een enorme stijging t.o.v. 2021. Dit komt door sterke stijging van de inflatie. Als gevolg van de

sterke opgelopen inflatie, is de reële dekkingsgraad, ondanks de verbeterde financiële positie van het fonds, gedaald.

In %	2022	2021
Stand per 1 januari	129,0	113,2
Premies (M1)	-1,1	-0,9
Pensioenuitkeringen (M2)	0,9	0,4
Toeslagen (M3)	-17,2	-2,7
Renteverandering (M4)	41,6	7,5
Overrendement (M5)	-20,5	10,3
Wijziging sterftegrondslagen (M6)	2,4	0,0
Overig (M6)	-0,1	1,1
Stand per 31 december	135,0	129,0

M verwijst naar een indeling die DNB gebruikt voor de analyse van veranderingen in de dekkingsgraad.

Per ultimo 2022 heeft TDV geen reservetekort.

Technische voorzieningen (TV) (10)

De TV worden weergegeven inclusief de voorziening voor herverzekerde rechten.

	2022	2021
Stand per 1 januari	537.117	571.542
Bij:		
Toevoeging aan pensioenopbouw	12.588	13.912
Indexering en overige toeslagen	67.799	12.338
Rentetoevoeging	-2.623	-3.029
Wijziging rente	-162.904	-35.318
Mutatie overdracht van rechten	4.090	144
Overige mutaties	0	0
Af:		
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	17.797	17.697
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	409	407
Wijziging actuariële grondslagen	9.562	0
Overige mutaties	1.367	4.367
Stand per 31 december	426.933	537.118

Overige mutaties betreft hoofdzakelijk het resultaat op overlijden. Er zijn in 2022 meer deelnemers overleden dan verwacht.

Korte beschrijving van de aard van de pensioenregelingen

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling met een pensioenleeftijd van 67 jaar. Jaarlijks wordt een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 1,76% van de in dat jaar geldende pensioengrondslag. Tevens bestaat er recht op partner- en wezenpensioen. Jaarlijks beslist het bestuur over de mate waarin de opgebouwde aanspraken worden geïndexeerd. Overeenkomstig artikel 10 van de Pensioenwet kwalificeert de pensioenregeling als een uitkeringsovereenkomst.

Toeslagverlening

De indexatie van pensioenrechten en pensioenaanspraken wordt jaarlijks vastgesteld door het bestuur. De ambitie bestaat om jaarlijks de pensioenrechten en pensioenaanspraken aan te passen. De pensioenrechten en pensioenaanspraken zijn in het verslagjaar per 1 oktober extra geïndexeerd op grond van de Algemene Maatregel van Bestuur en per 31 december volledig geïndexeerd. Er is geen recht op toekomstige indexaties. Het is niet zeker of en in hoeverre in de toekomst wordt geïndexeerd. Het fonds heeft geen geld gereserveerd voor toekomstige indexaties en er wordt geen pensioenpremie voor betaald. Indexatie wordt uit toekomstig beleggingsrendement gefinancierd.

Inhaalindexaties

Indien in het verleden geen volledige indexatie heeft plaatsgevonden kunnen conform de wettelijke voorschriften inhaalindexaties worden toegekend. Er zijn in 2022 geen inhaalindexaties toegekend.

De technische voorzieningen zijn naar categorieën van deelnemers als volgt samengesteld:

	2022	2021
Voorziening voor actieve deelnemers	150.306	215.085
Voorziening voor gewezen deelnemers	58.265	69.072
Voorziening voor pensioengerechtigden	218.362	252.960
Totale TV	426.933	537.117

De TV zijn contant gemaakt tegen de rentetermijnstructuur per ultimo van het boekjaar zoals voorgescreven in het nieuw Financieel ToetsingsKader (nFTK). Voor het fonds bedroeg het gewogen gemiddelde van de rente op basis van deze rentetermijnstructuur 2,67% (2021: 0,53%).

De Overige TV betreffen de voorziening voor zieke deelnemers. Vanaf 2019 wordt door TDV 5% van de ontvangen premie toegevoegd aan deze voorziening. Na twee jaar valt de betreffende toevoeging vrij, waarna deze kan worden aangewend voor de verwachte schadelast die ontstaat door arbeidsongeschiktheid.

Kortlopende schulden en overlopende passiva (11)

	2022	2021
Belastingen en premies sociale verzekeringen	2	2
Nog te betalen pensioenuitkeringen	467	272
Verplichtingen uit hoofde van beleggingen (5)	9.598	454
Overige schulden	365	466
	10.432	1.195

Alle overige schulden hebben een looptijd korter dan 1 jaar met uitzondering van de post "Nog te betalen uitkeringen" (maximaal 5 jaar).

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

TDV had een doorlopende verbruikleenovereenkomst met Caceis N.V., Amsterdam. Deze overeenkomst is per november 2022 beëindigd.

TDV belegt in Private Equity. Hiertoe zijn verplichtingen aangegaan voor een maximumbedrag. Betalingen hierop vinden gespreid over een aantal jaren plaats. Ultimo 2022 staan er de facto geen verplichtingen open waarop mogelijk nog een betaling opgevraagd kan worden.

TDV heeft met een aantal partijen voor onbepaalde tijd overeenkomsten afgesloten waar mogelijk betalingsverplichtingen uit voort kunnen vloeien. De belangrijkste overeenkomsten zijn die met BNP Asset Management (€ 151, maandelijks opzegbaar), NNIP (Altis) (€ 151, maandelijks opzegbaar), VEC (€ 19, maandelijks opzegbaar), AxyWare (inmiddels Lumera) (€ 56, 3 maandelijks opzegbaar) en PQR (€ 27, 3 maandelijks opzegbaar). In totaal bedraagt de jaarlijkse verplichting met deze partijen € 405 (incl. BTW). Daarnaast loopt er een huurovereenkomst (5 jaar) met een jaarlijkse verplichting van € 42.

2.4.4 Toelichting op de staat van baten en lasten

Premiebijdragen van werkgever en werknemer (12)

	2022	2021
Basispensioenregeling	10.504	10.017
Ploegentoeslagregeling	9	10
Overige premies	5	4
Totale premiebijdragen	10.520	10.031
Te ontvangen premie conform ABTN (gedempte premie)	9.685	9.509
Zuiver kostendekkende premie	16.054	16.713

De minimaal te ontvangen premie (conform ABTN) is als volgt opgebouwd: actuariële kostprijs (€ 5.593) plus kostenopslag (€ 255) plus solvabiliteitsopslag VEV (€ 1.219) plus een opslag voor de voorwaardelijke onderdelen (€ 2.618).

De zuiver kostendeekkende premie is als volgt opgebouwd: actuariële kostprijs RTS (€ 12.971) plus kostenopslag (€ 255) plus solvabiliteitsopslag VEV (€ 2.828).

Op advies van de actuaris wordt bij de vaststelling van de premie ten aanzien van de dekking van de pensioenuitvoeringskosten eerst de vrijval van excassokosten meegenomen. Mocht deze vrijval onvoldoende zijn om de pensioenuitvoeringskosten te dekken, dan dient er een kostenopslag toegevoegd te worden. In 2022 was dit het geval.

Bovengenoemde premies dienen vergeleken te worden met de ontvangen reguliere premiebijdragen. De ontvangen premiebijdragen zijn lager dan de zuiver kostendeekkende premie. Dat komt doordat TDV de premie berekent op basis van een gedempte premie. Hierbij wordt uitgegaan van een verwacht rendement voor de komende 5 jaar. Dit gemiddelde was per ultimo 2021 hoger dan de door DNB vastgestelde rentetermijnstructuur per ultimo 2021. De rentestanden per ultimo 2021 zijn de uitgangspunten voor de premie over 2022.

De feitelijk ontvangen reguliere premie (€ 10.520) was hoger dan te ontvangen premie conform ABTN (€ 9.685).

Beleggingsresultaten voor risico van het fonds (13/14)

Beleggingsresultaten voor risico van het fonds (13/14)	Directe beleggingsopbrengsten	Indirecte beleggingsopbrengsten	Beleggingskosten	Totaal
2022				
Vastgoedbeleggingen	2.958	-10.970	-109	-8.120
Aandelen	920	-33.970	-572	-33.621
Vastrentende waarden	6.173	-51.834	-223	-45.884
Overige beleggingen	14	0	0	14
Derivaten	726	-25.221	-180	-24.675
	10.791	-121.994	-1.084	112.287
2021				
Vastgoedbeleggingen	2.319	12.588	-110	14.797
Aandelen	1.003	54.998	-630	55.371
Vastrentende waarden	5.030	-2.391	-245	2.394
Overige beleggingen	-53	0	0	-53
Derivaten	901	-19.182	-171	-18.453
	9.200	46.013	-1.155	54.057

Beleggingskosten (14)

	2022	2021
Bewaarloon en provisies	62	73
Vermogensbeheer	534	606
Salarissen / sociale lasten	310	273
Controle en advies	138	156
Overige	40	47
	1.084	1.155

Naast bovengenoemde kosten, worden er ook kosten gemaakt door beleggingsfondsen waarin TDV belegt. Bij veel fondsen worden deze kosten rechtstreeks ten laste gebracht van de beleggingsresultaten en komen daardoor niet tot uitdrukking in bovenstaande opsomming.

Pensioenuitkeringen (15)

	2022	2021
Ouderdomspensioen	13.281	12.994
Partnerpensioen	4.413	4.561
Wezenpensioen	12	12
Afkopen	375	159
	18.081	17.727

Pensioenuitvoeringskosten (16)

	2022	2021
Salarissen / sociale lasten	310	273
Pensioenadministratie	125	127
Controle en advies	138	156
Overige	91	98
	664	654

De kosten zijn verantwoord in het jaar waarop zij betrekking hebben.

Medewerkers

Bij TDV waren per 31 december 2022 6 personen werkzaam (2021: 6). Uitgedrukt in fte's bedroeg dit 5,2 (2021: 5,2). Deze medewerkers zijn in dienst van Trivium en gedetacheerd bij TDV. De loonkosten worden (voor 90%) aan TDV doorbelast. Alle werknemers zijn werkzaam in Nederland.

Kosten onafhankelijke accountants

In het boekjaar en voorgaand boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountants honoraria ten laste van het resultaat gebracht:

	Accountants	Overig netwerk	Totaal
2022			
Controle van de jaarrekening	69	0	69
Andere controlewerkzaamheden	0	0	0
Fiscale advisering	0	0	0
Andere niet-controlediensten	0	0	0
Totaal	69		69
2021			
Controle van de jaarrekening	61	0	61
Andere controlewerkzaamheden	0	0	0
Fiscale advisering	0	0	0
Andere niet-controlediensten	0	0	0
Totaal	61	0	61

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die bij de stichting zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in artikel 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort. Deze honoraria hebben betrekking op het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar 2022, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht.

Verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen het pensioenfonds, de aangesloten onderneming en hun bestuurders. Behoudens premiefacturatie en kostenverrekeningen vinden er geen andere transacties tussen de aangesloten partijen plaats.

Voor zover van toepassing zijn transacties met verbonden partijen tegen marktconforme voorwaarden gerealiseerd.

Inzake de vergoedingen van bestuurders wordt verwezen naar de toelichting onder "Vergoedingen". Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders.

Vergoedingen

Bestuursleden die niet in dienst zijn van Trivium ontvangen een vaste vergoeding. Voor 2022 bedroeg deze vergoeding in totaal € 8 (2021: € 12). Bestuursleden die in dienst zijn van Trivium ontvangen geen aparte vergoeding voor hun bestuurswerkzaamheden.

De vergoeding voor leden van het Verantwoordingsorgaan die niet in dienst zijn van Trivium bedroeg € 2 (2021: € 2) en die voor de leden van de beleggingsadviescommissie die niet in dienst zijn van Trivium € 31 (2021: € 52).

2.4.5 Risicoparaagraaf (bedragen x € 1.000)

Solvabiliteitsrisico

TDV is onderhevig aan vele risico's. De belangrijkste doelstelling van TDV is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor de realisering van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit.

Het belangrijkste risico voor TDV is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat TDV niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen.

Ter dekking van de verschillende risicofactoren dienen pensioenfondsen extra vermogen (buffers) aan te houden. Conform artikel 131 van de Pensioenwet, bestaan deze buffers uit het minimaal vereist eigen vermogen (MVEV) en het vereist eigen vermogen (VEV).

Het MVEV is afhankelijk van de risico's die het fonds loopt. Het gaat hierbij om risico's met betrekking tot sterfte en arbeidsongeschiktheid, maar ook financiële risico's die worden gelopen over de beleggingen. TDV heeft het MVEV per ultimo 2022 berekend op 4,2%.

Onder het nFTK worden pensioenfondsen tevens getoetst op het VEV. De toets op het VEV leidt via een aantal risicofactoren uiteindelijk tot het VEV. Deze risicofactoren betreffen het renterisico, het risico zakelijke waarden, het valutarisico, het grondstoffenrisico, het kredietrisico en het verzekeringstechnische risico. Het VEV is bepaald aan de hand van het zogenaamde standaardmodel. Hierbij wordt uitgegaan van het maximum zoals berekend onder de strategische beleggingsmix en zoals berekend onder de feitelijke mix. Het VEV voor TDV bedraagt per ultimo 2022 22,9%. De samenstelling van het VEV ziet er als volgt uit:

	2022	2021
S1: Renterisico	22.506	9.163
S2: Zakelijke waarden risico	70.369	82.341
S3: Valutarisico	17.858	24.530
S4: Grondstoffenrisico	0	0
S5: Kredietrisico	20.093	33.978
S6: Verzekeringstechnisch risico	13.712	17.377
S10: Risico actief beheer	11.668	12.220
Totaal volgens wortelformule A	97.713	112.792
Technische Voorzieningen (B)	426.933	537.117
Vereist Eigen Vermogen (A / B)	22,9%	21,0%

De stijging t.o.v. 2021 is grotendeels veroorzaakt door een hogere rente.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat pensioenfondsen lopen ten gevolge van de wijziging van de marktrente. Een daling van de marktrente betekent dat de pensioenverplichtingen hoger worden gewaardeerd en vice versa.

Indien de beleggingen in dezelfde mate zouden bewegen als de verplichtingen, zou er geen renterisico bestaan. Echter omdat de omvang van de verplichtingen groter is dan de omvang van de rentedragende bezittingen en veelal de looptijd van de verplichtingen langer is dan de looptijd van de rentedragende bezittingen, is dit meestal niet het geval en is er sprake van een mismatch tussen de rentegevoeligheid van de verplichtingen en bezittingen.

Het is gebruikelijk om de omvang van deze mismatch uit te drukken in duration. Bij TDV was de omvang van de mismatch per ultimo 2022 ongeveer 7,6 jaar. Dat betekent in concreto dat als de rente met 1%-punt daalt (stijgt) de verplichtingen met ongeveer 7,6% meer stijgen (dalen) dan de waarde van de totale bezittingen.

Marktrisico

Het marktrisico is het risico dat de waarde van de bezittingen daalt door veranderingen in de markten waarin belegd wordt. Door de beleggingen over meerdere markten te spreiden wordt voorkomen dat het fonds sterk afhankelijk is van één markt. Wel is het zo dat een aantal markten een bepaalde samenhang vertonen, waardoor een daling van een markt ook leidt tot een daling van andere markten. Er zijn echter ook markten die juist tegengesteld op elkaar reageren. In 2022 vertoonden de meeste markten een grote samenhang en was de demping van het marktrisico door spreiding over diverse markten zeer beperkt. TDV spreidt haar vermogen over een veelheid van markten en er zijn maxima gesteld aan het gewicht dat in één markt belegd mag worden.

Valutarisico

Valuta vormen een potentieel risico omdat alle verplichtingen in euro's luiden en een deel van de beleggingen genomineerd is in vreemde valuta. Bij TDV komt een groot gedeelte van het valutarisico voort uit posities in beleggingsfondsen. In veel van deze fondsen wordt geheel of gedeeltelijk in vreemde valuta belegd. Een aantal fondsen is genoteerd in buitenlandse valuta. TDV ontvangt regelmatig een opgave van de valutaire verdeling van deze fondsen. Het valutarisico van de dollar en het Britse pond was over 2022 voor het grootste gedeelte structureel afgedekt. Belangrijkste overblijvende valutarisico's betreffen valuta van Aziatische en opkomende landen. Per 31 december 2022 besloegen de in buitenlandse valuta genoteerde beleggingen ongeveer 17,3% (2021: 17,9%) van het totaal belegd vermogen (na valutaafdekking). Dit is als volgt opgebouwd:

	2022
Valutaexposure voor valutaafdekking	219.905
Valutaafdekking	119.890
Valutaexposure na valutaafdekking	100.016

Deze opstelling is gebaseerd o.b.v. de FTK-rapportage waarbij het zogenaamde volledige look through-principe wordt gehanteerd.

Kredietrisico

Dit betreft het risico van financiële verliezen voor TDV als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop TDV vorderingen heeft. De grootste kredietrisico's voor TDV schuilen in potentie in de portefeuille vastrentende waarden. Er zijn echter strikte criteria gesteld aan de kwaliteit van de leningnemers. Voor de leningnemers zijn criteria aangelegd ten aanzien van de rating zoals vastgesteld door onafhankelijke ratingbureaus en is er een maximumpercentage van het vermogen dat geleend mag worden aan één geldnemer. Een overzicht van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille staat vermeld op pagina 51.

Bij het afhandelen van beleggingstransacties wordt in principe gehandeld op basis van levering tegen betaling. Hierdoor is het tegenpartijrisico minimaal. Bij een beperkt aantal beleggingsfondsen is dit overigens niet mogelijk. Het kredietrisico op een beleggingsfonds is echter geringer dan dat op een gewone tegenpartij.

Het risico bij handel in futures is sterk ingeperkt door dagelijkse afrekening via een bankrekening van TDV.

Bij het afsluiten van renteswaps is het kredietrisico beperkt tot de eventuele winst op de transactie. Hiertegenover staat onderpand dat de tegenpartij moet storten op een rekening van TDV.

Concentratierisico

Grote posten kunnen leiden tot concentratierisico. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2,5% van het balanstotaal uitmaakt.

Per 31 december 2022 betreft dit de volgende posten:

	2022	
Blackrock US (Ex CW) Fund	66.753	11,6%
CBRE Dutch Residential Fund	39.580	6,9%
Blackrock Europa (Ex CW) Fund	31.093	5,4%
Wellington European Equity Fund	28.871	5,0%
ASR Hypothekenfonds	23.540	4,1%
Fasanara Gl.Div.Alt.Debt	18.481	3,2%
Kempen European High Dividend Fonds	17.740	3,2%
Robeco High Yield Fund	16.850	2,9%
Barings Global Loan Fund	14.462	2,5%
BNPP European Small Cap Fund	14.265	2,5%

Verzekeringstechnische risico's

TDV hanteert voorzichtige grondslagen bij de bepaling van de TV. Er wordt gewerkt met de overlevingstafels van het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG Prognosetafel 2022) rekening houdend met de ervaringssterfte van TDV. Echter, deze tafels kunnen niet actueel genoeg blijken te zijn. Dit is in 2009 en 2010 gebleken met de bekendmaking van nieuwe overlevingskansen door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en de nieuwe AG Prognosetafels. Hierdoor heeft TDV moeten besluiten om de TV met in totaal € 27.600 te verhogen. De nieuwe prognosetafels houden rekening met een verdere

stijging van de levensverwachting. Hierdoor zouden in de toekomst zulke grote correcties zoals zich in 2009 en 2010 hebben voorgedaan, niet meer voor moeten komen. Het kan echter goed zijn dat ook deze tafels te conservatief blijken te zijn. Dat bleek wederom in 2012 toen TDV opnieuw € 4.800 aan de TV moest toevoegen voor de hogere levensverwachting. Ontwikkelingen in de medische wetenschap spelen hierbij een belangrijke rol en deze zijn moeilijk te voorspellen.

Actief beheer

Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles die worden ingenomen ten opzichte van de strategische portefeuilles verstaan. De mate van actief beheer wordt doorgaans bepaald aan de hand van de tracking error. De tracking error meet de mate van afwijking tussen het rendement van een beleggingsportefeuille en het rendement op een normportefeuille. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen norm ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van een norm afwijkt. Een hogere tracking error impliceert daarmee een hogere mate van actief risico.

Het VEV voor actief beheer wordt bepaald als het maximale verlies door actief beheer dat met een waarschijnlijkheid van 2,5% zal optreden. Dit verlies wordt bepaald met behulp van de (ex-ante) tracking error.

Liquiditeitsrisico

TDV keert pensioenen uit. Daarvoor zijn liquide middelen nodig. In het beleggingsbeleid wordt hiermee rekening gehouden door te streven naar een constante stroom aan beleggingsinkomsten. Mochten de inkomsten niet toereikend zijn, dan kan een gedeelte van de beleggingsportefeuille verkocht worden. Het merendeel van de beleggingen wordt dagelijks op de financiële markten verhandeld en kan dus dagelijks te gelde gemaakt worden. Voor een aantal beleggingsfondsen waarin belegd wordt, bestaat één keer per maand de mogelijkheid om te verkopen.

Bij een aantal niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen vergt liquidatie een langere periode. Bijzondere omstandigheden daargelaten kan minstens 70% van het belegd vermogen binnen één maand liquide gemaakt worden.

2.4.6 Actuariële analyse

	2022	2021
Resultaat op premies en koopsommen (17)		
Benodigde premies en koopsommen	-13.652	-13.654
Feitelijke premies en koopsommen	10.520	10.031
	-3.132	-3.623
Resultaat op toeslagen (18)		
Benodigd voor toeslagen	-67.799	-12.338
Resultaat op kosten (19)		
Beschikbaar door excasso-opslag en premie	664	654
Pensioenuitvoeringskosten	-664	-654
	0	0
Resultaat op levenskansen (20)		
Verzekeringen met langlevensrisico	1.903	4.069
Verzekeringen met kortlevensrisico	183	-44
	2.086	4.025
Resultaat op interest (21)		
Benodigde interest	2.623	3.029
Wijziging marktrente	162.904	35.318
Directe en indirecte beleggingsopbrengsten	-111.203	55.213
Beleggingskosten	-1.084	-1.155
	53.240	92.405
Resultaat op arbeidsongeschiktheid (22)	364	228
Overige resultaten (23)	9.038	-594
Totaal resultaat	-6.204	80.102

Toelichting op de actuariële analyse

(bedragen x € 1.000)

Resultaat op premies en koopsommen (17)

Het resultaat op premies en koopsommen is het verschil tussen aan de ene kant de van werkgevers en werknemers in het boekjaar ontvangen nettobijdragen en aan de andere kant het voor de tijdsevenredige opbouw van de pensioenaanspraken benodigde bedrag.

Het resultaat op de reguliere premie was € 3.132 negatief. Dit verlies is veroorzaakt doordat de rente waarmee de kostprijs van de inkoop van de pensioenaanspraken wordt berekend lager lag dan het rendement waarmee de daadwerkelijke premie is vastgesteld.

Resultaat op toeslagen (18)

In 2022 zijn de opgebouwde pensioenaanspraken van actieve deelnemers en gewezen deelnemers en de pensioenuitkeringen van pensioengerechtigden fors verhoogd.

Resultaat op kosten (19)

De vrijval van de excasso-opslag uit de TV was onvoldoende om de werkelijke pensioen-uitvoeringskosten te dekken. Het verschil (€ 255) is als opslag aan de premie toegevoegd.

Resultaat op levenskansen (20)

Dit resultaat wordt verklaard doordat de werkelijke sterfte afwijkt van de verwachte sterfte. Het resultaat bestaat uit een positief resultaat op langlevens (ouderdomspensioen en ingegaan partnerpensioen) van € 1.903 en een licht positief resultaat op kortlevens (nieuwe ingang van partnerpensioen) van € 183. Uit het positieve resultaat op langlevens kan worden geconcludeerd dat er bij het fonds meer verzekerden zijn overleden (dit betreft zowel gepensioneerden als partners van (oud) deelnemers) dan op grond van de gehanteerde overlevingstafels werd verwacht. Het positieve resultaat op kort leven betekent dat er een lager bedrag aan partnerpensioenen is ingegaan dan verondersteld.

T.o.v. 2021 is het positieve resultaat op het langlevensrisico afgenomen.

Dit zou verband kunnen houden met de coronapandemie (in 2021 meer overlijdensgevallen vanwege corona), maar daar is (nog) geen bewijs voor.

Resultaat op interest (21)

Het resultaat op interest is gelijk aan de behaalde netto beleggingsopbrengsten plus mutatie in de TV vanwege de verandering van de marktrente gedurende het boekjaar (van 0,53% naar 2,67%) plus de technisch benodigde interest voor één jaar. De benodigde interest voor één jaar was net als vorig jaar negatief, waardoor de bijdrage aan het resultaat positief was. De stijging van de rente zorgde voor een grote daling van de TV die groter was dan de daling van het vermogen als gevolg van de negatieve beleggingsopbrengsten.

Resultaat op arbeidsongeschiktheid (22)

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid wordt verklaard door invaliderings- en revalideringsgevallen, de wijziging van arbeidsongeschiktheidspercentages, het vrijvallen van een deel van de voorziening voor zieke deelnemers en de correctie voor de loonindex voor inactieve deelnemers. In 2022 is er een positief resultaat op arbeidsongeschiktheid behaald.

Overige resultaten (23)

In 2022 was er een groot positief overig resultaat door de aanpassing van de fondsspecifieke ervaringssterfte. Deze aanpassing is gebaseerd op een door Sprenkels uitgevoerd onderzoek naar de ervaringssterfte bij TDV. De tweejaarlijkse aanpassing van de AG Prognosetafels is ook in deze post verwerkt.

2.4.7 Gebeurtenissen na balansdatum

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van DNB per 31 december 2022 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. DNB heeft toegelicht dat de rentetermijnstructuur de komende jaren in vier stappen wordt gewijzigd. Een wijziging die volgt uit het advies van de Commissie Parameters. Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars-voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan, wat een drukkend effect op de dekkingsgraad van ongeveer 1% per jaar zal hebben. Per 1 januari 2023 bedroeg dit effect 0,2%.

Het bestuur van TDV heeft de jaarrekening 2022 vastgesteld op 23 juni 2023 te Deventer.

Het bestuur,

H.J. Veld, voorzitter

M. Bankers

A.M.J. de Bekker

W.J. Lugtenburg-Sanders

M.J.E.T. van der Marck, secretaris

W.J. Morkin

H.D. Panneman

3. Overige gegevens

3.1 Resultaatbestemming

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het pensioenfonds. Het bestuur bepaalt jaarlijks de bestemming van het resultaat.

3.2 Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds TDV te Deventer is aan Triple A – Risk Finance Certification B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds TDV, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 2.880.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 86.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.
) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-personregel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuariel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds TDV is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende.

Het pensioenfonds heeft in 2022 gebruik gemaakt van het 'Besluit toeslagverlening in bijzondere omstandigheden' van 7 juni 2022 (Staatsblad 2022, 211) bij het besluit tot toeslagverlening per 1 januari 2022. Daarbij heeft het pensioenfonds onderbouwd dat is voldaan aan de in het Besluit gestelde voorwaarden.

Amsterdam, 30 juni 2023
drs. J.J.M. Tol AAG RBA
verbonden aan Triple A – Risk Finance Certification B.V

3.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds TDV

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Stichting Pensioenfonds TDV (hierna ook: "het pensioenfonds") te Deventer gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds TDV op 31 december 2022 en van de staat van baten en lasten over 2022 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2022;
2. de staat van baten en lasten over 2022; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds TDV zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 2,8 miljoen. De materialiteit is vastgesteld op basis van een percentage van 0,5% van de som van het stichtingskapitaal, de reserves en de technische voorzieningen. Wij hebben voor deze grondslag gekozen gelet op het feit dat deze relevant is voor de berekening van de (beleids)dekkingsgraad. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 86.000 rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's en niet naleven van wet- en regelgeving

Frauderisicobeheersing door het pensioenfonds

Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het pensioenfonds en de omgeving waarin zij opereert, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop het toezichthoudend orgaan het toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan.

In hoofdstuk 1.5 Risicobeheer paragraaf Fraude van het bestuursverslag beschrijft het bestuur de procedures ten aanzien van de risico's op fraude.

Onze frauderisico-analyse

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in

Bij al onze controles besteden wij aandacht aan de risico's de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

Het veronderstelde frauderisico met betrekking tot de opbrengstverantwoording is weerlegd, gezien de aard van de opbrengsten. De opbrengsten bestaan uit premiebijdragen die per deelnemer over de pensioengrondslag met een vastgesteld tarief wordt berekend en daardoor op objectieve wijze zijn vast te stellen. Daarnaast bestaan de opbrengsten uit beleggingsopbrengsten die eveneens op objectieve wijze zijn te bepalen.

van het doorbreken van interne beheersing door het bestuur. Wij hebben bijzondere aandacht gehad voor posten met een hoge schattingonzekerheid, waaronder de technische voorzieningen. We verwijzen hierbij ook naar de kernpunten van onze controle voor onze specifieke controle-aanpak voor dit risico.

Onze specifieke controle-aanpak voor het frauderisico

Ten aanzien van het risico op doorbreking van de interne beheersing door het bestuur hebben wij werkzaamheden uitgevoerd zoals het toetsen van de aanvaardbaarheid van de in het grootboek vastgelegde journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn aangebracht.

Verder hebben wij geëvalueerd of de keuze en toepassing van de grondslagen voor financiële verslaggeving door het pensioenfonds mogelijk wijzen op frauduleuze financiële verslaggeving. Tevens hebben we elementen van onvoorspelbaarheid opgenomen in onze controlewerkzaamheden. Ook hebben wij de uitkomsten van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving. Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur.

Onze specifieke controleaanpak voor het risico op het niet voldoen aan wet- en regelgeving

Wij hebben gesprekken gevoerd met het bestuur om inzicht te verkrijgen in welke mate er is voldaan aan wet- en regelgeving. Ook hebben wij communicatie met De Nederlandsche Bank (DNB) en Autoriteit Financiële Markten (AFM) doorgenomen. Wij hebben een schriftelijke bevestiging verkregen van het bestuur dat alle bekende aangelegenheden van vermoede non-compliance aan ons zijn gemeld.

Onze observaties

De hiervoor vermelde werkzaamheden zijn uitgevoerd in het kader van de controle van de jaarrekening. Ze zijn daarom niet gepland en uitgevoerd als een specifiek onderzoek gericht op fraude en het niet voldoen aan wet- en regelgeving. Deze werkzaamheden hebben niet geleid tot bevindingen die van materieel belang zijn voor de jaarrekening.

Controleaanpak continuïteit

Het bestuur heeft de jaarrekening opgemaakt uitgaande van de continuïteit van het geheel van de werkzaamheden voor de periode van minimaal twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening.

Wij hebben de beoordeling van de continuïteitsveronderstelling met het bestuur besproken en geëvalueerd. Bij deze beoordeling hebben wij in ogenschouw genomen dat de vermogenspositie van het pensioenfonds toereikend wordt geacht en het niet nodig is een herstelplan in te dienen bij De Nederlandsche Bank. Deze beoordeling levert geen informatie op die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het bestuur met betrekking tot de gehanteerde continuïteitsveronderstelling.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Beschrijving kernpunt	Samenvatting uitgevoerde werkzaamheden
<p>Waardering van beleggingen</p> <p>De beleggingen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds en bestaan naast beursgenoteerde effecten uit belangen in beleggingsfondsen en derivaten.</p> <p>In de algemene toelichting op de jaarrekening geeft het pensioenfonds de gehanteerde waarderingsgrondslagen weer. In paragraaf 2.4.2.2 zijn de gehanteerde waarderingsmethoden en belangrijke veronderstellingen voor waardering van de beleggingen uiteengezet.</p>	<p>Onze controlewerkzaamheden omvatten onder andere het:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beoordelen van de monitoring door het bestuur van de uitvoering van het beleggingsbeleid; • beoordelen van de effectieve werking van interne beheersingsmaatregelen bij het pensioenbureau. Met betrekking tot door het pensioenfonds uitbestede activiteiten hebben wij voor zover relevant en mogelijk gebruikgemaakt van de ontvangen ISAE 3402 type II rapportages; • voor beursgenoteerde effecten: toetsen van de juiste waardering van de beleggingen op basis van marktnoteringen; • voor de beleggingen in beleggingsfondsen: vaststellen dat de waarderingsgrondslagen van de beleggingsfondsen overeenkomen met die van het pensioenfonds en dat de waarde per participatie volgens de laatste door een onafhankelijke accountant gecontroleerde jaarrekening overeenkomt met de door het pensioenfonds gehanteerde waarde; • voor de derivaten: beoordelen of de gehanteerde waarderingsmethoden en technieken geschikt zijn om binnen de geldende verslaggevingsregels te komen tot de marktwaarde van deze beleggingen. Daarnaast uitvoeren van re-pricing waarvoor wij een eigen waarderingsspecialist hebben ingeschakeld; • toetsen of de in de jaarrekening opgenomen toelichting in overeenstemming is met de geldende verslaggevingsregels.
<p>Waardering van de technische voorzieningen</p> <p>De technische voorzieningen, waaronder de voorziening pensioenverplichtingen, zijn gevormd ter dekking van de belangrijkste verplichtingen van het pensioenfonds.</p> <p>In de algemene toelichting op de jaarrekening geeft het pensioenfonds de gehanteerde waarderingsgrondslagen weer. In paragraaf 2.4.2.3 zijn de gehanteerde waarderingsmethoden en belangrijke veronderstellingen voor waardering van de technische voorzieningen uiteengezet.</p>	<p>Bij de vaststelling van de nauwkeurige waardering, waaronder de toereikendheid, van de technische voorzieningen hebben wij gebruik gemaakt van de uitkomsten van de werkzaamheden van de certificerende actuaris. Om dit te kunnen doen hebben wij onder andere instructies gegeven aan de certificerende actuaris, hebben wij zijn onafhankelijkheid in de rol van certificerende actuaris vastgesteld en hebben wij de bevindingen en het certificeringsrapport met hem besproken.</p> <p>Door ons is tevens nagegaan of:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ de administratieve basisgegevens van deelnemers, slapers en pensioengerechtigden, die door de certificerende actuaris worden gehanteerd bij het certificeren van de actuariële berekening van de technische voorziening voor pensioenverplichtingen, daarvoor geschikt zijn; ▪ de toegepaste methodiek ter bepaling van de voorziening aanvaardbaar is, gegeven de karakteristieken van de verzekerde risico's; ▪ de door het bestuur gebruikte aannames en schattingen in overeenstemming zijn met de gekozen actuariële grondslagen, voldoende zijn onderbouwd en juist zijn toegepast; ▪ administratieve gegevens zijn afgestemd met de opgave van externe partijen en de werkgever.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie bestaande uit het bestuursverslag, de overige gegevens en bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van het bestuur en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur met betrekking tot de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze

werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds;

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het pensioenfonds haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Rotterdam, 30 juni 2023

Mazars Accountants N.V.

Origineel getekend door: drs. C.A. Harteveld RA

4. Bijlagen

4.1 Begrippenlijst

Actief beheer: Bij het beheer van het vermogen wordt afgeweken van de benchmark met de bedoeling om een hoger resultaat te bereiken dan het resultaat van de benchmark.

(Koninklijk) Actuarieel Genootschap ((K)AG): Vereniging van actuarissen.

Actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN): In deze, door de wet verplichtgestelde nota, worden naast de actuariële aspecten van de reglementaire pensioenen ook de hoofdlijnen van het interne beheersingssysteem, de uitvoeringsovereenkomst, de opzet van de administratieve organisatie en interne controle en het beleggingsbeleid beschreven.

Actuariële grondslagen: Dit zijn de veronderstellingen die de actuaris gebruikt bij de vaststelling van de pensioenverplichtingen en de pensioenpremie. Deze veronderstellingen hebben onder meer betrekking op de gehanteerde rekenrente, de kansstelsels en de kostenopslagen.

Actuaris: De actuaris combineert economische en wiskundige technieken en is gespecialiseerd in verzekeringswiskunde. De actuaris bepaalt koopsommen en premies voor pensioenverplichtingen, verricht risicoanalyses en bepaalt toekomstige pensioenverplichtingen.

Afkoop: Afkoop van pensioenrechten is het vervangen van de toekomstige betalingen door betaling van een bedrag ineens.

Algemene maatregel van bestuur (AMvB): Een algemene maatregel van bestuur (AMvB) is een besluit van de regering waarin regels uit een wet verder worden uitgewerkt

AOW (Algemene Ouderdomswet): De AOW is een volksverzekering die geldt voor alle ingezetenen van Nederland en voor degenen die in dienst zijn van een Nederlandse werkgever en wordt gefinancierd door middel van het omslagstelsel. De AOW voorziet in uitkeringen bij ouderdom.

Asset allocatie: De verdeling van beleggingen over verschillende beleggingscategorieën.

Asset Liability Management (ALM): ALM omvat het beleggings-, indexatie- en premiebeleid, waarbij rekening wordt gehouden met de ontwikkeling van de bezittingen (assets) en verplichtingen (liabilities) van het pensioenfonds in samenhang met de economische omstandigheden en de risicohouding van het pensioenfonds.

Autoriteit Financiële Markten (AFM): De AFM is de toezichthouder op het gedrag van en de informatieverstrekking door alle partijen op de financiële markten in Nederland.

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP): De AP is de onafhankelijke toezichthouder in Nederland die de bescherming van persoonsgegevens bewaakt.

Beleggingsfonds/-instelling: Een beleggingsfonds/-instelling verzamelt geld van meerdere beleggers en belegt dit namens hen.

Beleidsdekkingsgraad: Gemiddelde van de dekkingsgraad over de voorgaande 12 maanden.

Benchmark: Een objectieve maatstaf voor zowel de samenstelling als de performance van het belegde vermogen, ter vergelijking met de prestaties van beleggers.

Bewaarloon: Bedrag dat men aan zijn bank of commissionair verschuldigd is voor het hebben van een effectenrekening of effectendepot.

Buffer: Extra vermogen dat dient te worden aangehouden ter dekking van beleggingsrisico's.

Business Continuity Plan (BCP): In dit plan zijn de acties vastgelegd die dienen te worden uitgevoerd nadat een calamiteit is ontstaan.

CDC-regeling (Collective Defined Contribution-regeling): Pensioenregeling waarbij de werkgever jaarlijks de overeengekomen premie aan het fonds afdraagt, maar verder geen enkele andere verplichting jegens het fonds heeft.

Code Pensioenfondsen (Code): De Code bestaat uit 65 normen. Doel van de Code is om de kwaliteit van het functioneren van het pensioenfondsbestuur te verbeteren en daarbij het vertrouwen van alle direct belanghebbenden, maar ook van de maatschappij in het algemeen, te behouden en te versterken. De Code is te vinden op de website van de Monitoringcommissie Code Pensioenfondsen <http://mcpf.nl/publicaties/>.

Collateral management: Beheer van onderpand. Manier om het kredietrisico op tegenpartijen uit hoofde van derivatentransacties te beperken. Het risico is dat de tegenpartij op aflooptdatum niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen. Het collateral reduceert dit risico doordat er gedurende de looptijd van de transactie door de tegenpartij onderpand wordt gestort ter dekking van de marktwaarde van de transacties.

Compliance dienstverlener: Een onafhankelijke al dan niet interne toezichthouder die (actief) toetst of de gedragscode en/of wettelijke regelingen met betrekking tot koersgevoelige informatie en privé effectentransacties worden nageleefd.

Contante waarde: Het bedrag dat op dit moment nodig is om in de toekomst betalingen mee te kunnen verrichten, waarbij rekening is gehouden met de actuariële grondslagen.

Dekkingsgraad: De procentuele verhouding tussen het aanwezige pensioenvermogen en de technische voorzieningen.

Dekkingstekort: Een fonds heeft een dekkingstekort indien het eigen vermogen kleiner is dan 5% van de technische voorzieningen.

De Nederlandsche Bank (DNB): Bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan dat onder andere de naleving van de Pensioenwet bewaakt.

Derivaten: Afgeleide financiële instrumenten, dat wil zeggen financiële contracten, waarvan de waarde wordt afgeleid van een onderliggende waarde (bijvoorbeeld een aandeel), een referentieprijs of een index (bijvoorbeeld de AEX-index). De bekendste vormen van derivaten zijn opties, futures contracten en forward contracten.

Duration: Aanduiding van de koersgevoeligheid van vastrentende waarden als gevolg van veranderingen in de rentestand in relatie tot de resterende looptijd.

Eigen Risico Beoordeling (ERB): De ERB is een instrument voor pensioenfondsen om inzicht te krijgen in de samenhang tussen de strategie, de materiële risico's en de mogelijke consequenties hiervan voor tenminste de financiële positie, en de rechten van pensioengerechtigden en van (gewezen) deelnemers van het fonds.

Eigen vermogen: Pensioenvermogen minus de technische voorzieningen.

Ervaringssterfte: Correctiefactoren voor ervaringssterfte worden toegepast om de overlijdenskans van een verzekerde bij het fonds te verlagen.

European Central Bank (ECB): De ECB is de centrale bank voor de Europese gemeenschappelijke munt, de euro.

Excasso: Het verzorgen van uitbetalingen anders dan uit dienstverbanden, zoals pensioen-, VUT-, WAO/WIA- en lijfrenteuitkeringen.

Federal Reserve (Fed): Stelsel van federale banken in de VS welke fungeren als centrale bank voor de VS.

Fiduciair manager: Een fiduciair manager overziet en integreert alle aspecten van vermogensbeheer. Hij neemt een organisatie alle dagelijkse beheeractiviteiten uit handen.

Franchise: Het drempelbedrag (deel van het jaarsalaris) waarover geen pensioenopbouw plaatsvindt.

Fte (Fulltime-equivalent): Een rekeneenheid waarmee de omvang van een functie of de personeelssterkte kan worden uitgedrukt.

Fund of Funds: Een beleggingsfonds dat in beleggingsfondsen belegt.

Future: Een verhandelbare overeenkomst tussen twee partijen om een bepaalde onderliggende waarde te kopen of te verkopen op een vooraf afgesproken tijdstip in de toekomst tegen betaling van een eveneens vooraf overeengekomen prijs. Futures contracten worden verhandeld op een beurs.

Gedragcode: De code bevat voorschriften ter voorkoming van belangenconflicten en oneigenlijk gebruik van de bij het fonds aanwezige informatie.

Haalbaarheidstoets (HBT): Deze toets geeft inzicht in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden. In de HBT worden berekeningen gemaakt op basis van het deelnemersbestand over een periode van 60 jaar. Per geboortegaargroep wordt het verwachte pensioenresultaat uitgerekend.

Hedgefonds: Fonds waarbij gebruik wordt gemaakt van een breed scala aan beleggingsstrategieën en -instrumenten om onder alle marktomstandigheden een absoluut (positief) rendement te behalen.

Herstelplan: Plan om op termijn een reservetekort (lange termijn) en/of dekkingstekort (korte termijn) weg te werken.

Herverzekerde rechten: Pensioenverplichtingen die ondergebracht zijn bij een verzekeringsmaatschappij.

High Yield obligaties: Obligaties met een credit rating van BB en lager.

IORP II: Europese richtlijnen voor pensioenfondsen.

ISAE (International Standard on Assurance Engagements): ISAE is een internationale assurance standaard die klanten van een organisatie voorziet van een waarborg dat de organisatie voldoende interne controles heeft ingesteld.

Koopsom: Eenmalige betaling om een pensioenaanspraak mee in te kopen bij de uitvoerder van een pensioenregeling. De eenmalige betaling van een koopsom dient hetzelfde doel als de periodieke betaling van premies, namelijk de financiering van pensioenen.

Kostendekkende premie: Hiermee wordt de premie bedoeld die nodig is om volledig te kunnen voldoen aan de onvoorwaardelijke en - in voorkomende gevallen - voorwaardelijke onderdelen van de pensioenovereenkomst. Deze premie bestaat, kort samengevat, uit de actuariële benodigde premie voor de inkoop van het onvoorwaardelijk deel van de uit de pensioenovereenkomst voortvloeiende pensioenverplichting, een opslag voor solvabiliteit, een opslag voor uitvoeringskosten en de actuariële benodigde premie voor het voorwaardelijk deel van de pensioenovereenkomst.

Liquide middelen: Gelden die niet belegd zijn en op rekening van het fonds bij een bankinstelling staan.

Matching-portefeuille: Beleggingen die worden ingezet om het renterisico van TDV te beperken.

Middelloodregeling: Pensioenregeling waarin de hoogte van het (behaalbare) ouderdomspensioen is gebaseerd op de gemiddelde pensioengrondslag die tijdens het deelnemerschap aan de pensioenregeling heeft gegolden.

Minimaal te ontvangen premie: Te ontvangen premie zoals beschreven in de ABTN.

Minimaal vereist eigen vermogen (MVEV): Wettelijk minimum vereist eigen vermogen zoals vastgelegd binnen het nFTK.

Nieuw Financieel Toetsingskader (nFTK): Benaming van het nieuwe toezichtregime dat van toepassing is op de financiële positie en het financiële beleid van pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen.

Normportefeuille: De inrichting van de beleggingsportefeuille naar verschillende beleggingscategorieën die in het jaarlijkse beleggingsplan staat. De normportefeuille geldt als richtlijn voor de beleggingsportefeuille. De daadwerkelijke portefeuille mag binnen een vooraf vastgestelde bandbreedte ten opzichte van de norm afwijken.

Over-/onderweging: Een hoger of lager belang in een beleggingscategorie dan overeenkomt met de normportefeuille van het pensioenfonds.

Paritair bestuur: Het bestuur dat is samengesteld uit vertegenwoordigers van de werkgever, werknemers en pensioengerechtigden.

Pensioenfederatie: De Pensioenfederatie behartigt namens de pensioenfondsen de belangen van deelnemers, gepensioneerden en gewezen deelnemers. De Pensioenfederatie is voortgekomen uit een samenwerking van de koepels voor ondernemings- (OPF), beroeps- (UvB) en bedrijfstakpensioenfondsen (VB).

Pensioenfonds van de Metalektro (PME): Het pensioenfonds dat de pensioenregeling uitvoert voor alle werknemers van ondernemingen binnen de bedrijfstak Metalektro, met uitzondering van grafici, vakantiewerkers en bestuurders van NV's en BV's. Voor ondernemingen bestaat de mogelijkheid dispensatie aan te vragen voor de verplichte deelname aan de bovengenoemde pensioenregeling.

Pensioengerechtigde: Persoon voor wie het pensioen is ingegaan.

Pensioengevend salaris: Het vaste jaarsalaris inclusief vakantietoeslag.

Pensioengrondslag: Pensioengevend salaris minus de franchise. De pensioengrondslag vormt de basis voor de berekening van het pensioen en de pensioenpremie. Voor de berekening van de pensioengrondslag wordt het pensioengevend salaris afgetopt.

Pensioenresultaat: Het totaal aan verwachte uitkeringen ten opzichte van de som van de verwachte uitkeringen bij volledige pensioenopbouw conform de pensioenregeling en volledige prijsindexatie. Dat wil zeggen dat bij een score van 100%, een deelnemer een volledig geïndexeerd pensioen mag verwachten.

Pensioenvermogen: Het saldo van de belegde middelen, vorderingen en schulden.

Pensioenwet (PW): Afkorting voor Pensioenwet, de wet waarin de wettelijke bepalingen zijn opgenomen die pensioenfondsen dienen na te leven.

Performance: Berekeningsmethode waarbij zowel de inkomsten als de gerealiseerde en niet-gerealiseerde vermogensmutaties worden uitgedrukt als percentage van het tijdsgewogen geïnvesteerde bedrag.

Premie: De jaarlijkse bijdrage van werkgever en werknemers aan het pensioenfonds.

Private Equity: Beleggingen in niet ter beurze genoteerde ondernemingen.

Reële dekkingsgraad: In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat TDV voldoende vermogen heeft om aan de pensioenverplichtingen te voldoen én om de pensioenen volledig te verhogen met de verwachte stijging van de prijzen.

Renteafdekking: Vermindering/eliminatie van het renterisico.

Renterisico/-mismatch: Omdat de omvang van de verplichtingen groter is dan de omvang van de rentedragende bezittingen en veelal de looptijd van de verplichtingen langer is dan de looptijd van de rentedragende bezittingen, is er sprake van een mismatch tussen de rentegevoeligheid van de verplichtingen en bezittingen.

Renteswap (Interest Rate Swap): Transactie waarbij leningen tegen elkaar worden geruild. De koper betaalt een korte rente en ontvangt een lange rente.

Rentetermijnstructuur (RTS): Tabel (of grafiek) die het verband geeft tussen de looptijd van een lening enerzijds en de rente van de lening anderzijds.

Reservepositie: Het verschil tussen het aanwezige pensioenvermogen en het vereist eigen vermogen.

Return-portefeuille: Beleggingen waarmee, met inachtneming van limieten die gesteld zijn aan het risico, een zo hoog mogelijk rendement nagestreefd wordt.

Securities lending (verbruikleen): Het uitlenen van effecten waarbij het juridische eigendom wordt overgedragen, maar het economische eigendom in bezit van het fonds blijft.

Service Level Agreement (SLA): Overeenkomst waarin de kwaliteit van de diensten die door een leverancier worden geleverd is vastgelegd.

Solvabiliteitstoets: Een door de actuaaris opgestelde toets met betrekking tot de toereikendheid van het eigen vermogen om de aangegane pensioenverplichtingen op langere termijn te kunnen nakomen.

Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR): Set van regels voor financiële instellingen uitgevaardigd door de Europese Commissie. Doel van de regels is om beleggers inzicht te geven hoe duurzaam een belegging is. De regels verplichten financiële instellingen om een aantal zaken betreffende de duurzaamheid van hun beleggingen openbaar te maken.

Technische voorzieningen (TV): Voorziening voor pensioenverplichtingen plus alle overige verplichtingen van het fonds.

Toeslagen: Verhoging van een pensioen of van een aanspraak op pensioen op grond van een in het pensioenreglement omschreven regeling.

Uitvoeringsovereenkomst: Overeenkomst tussen Trivium Packaging Netherlands B.V. en Pensioenfonds TDV omtrent de uitvoering en financiering van de pensioenregeling(en).

Ultimate Forward Rate (UFR): DNB schrijft deze rente voor om de pensioenverplichtingen mee te berekenen. Bij de UFR-methode wordt de rekenrente voor de pensioenvoorzieningen boven een looptijd van 20 jaar nog maar deels bepaald door de marktrente. Het andere deel komt uit een model.

Uniform Pensioenoverzicht (UPO): Pensioenopgave zoals afgesproken tussen pensioenfondsen en verzekeraars om pensioenopgaven makkelijker vergelijkbaar en optelbaar te maken.

Verantwoordingsorgaan (VO): Het VO adviseert het bestuur over beleid en de gevolgen daarvan voor deelnemers. Het Verantwoordingsorgaan geeft vooraf advies, maar oordeelt ook achteraf of het bestuur goed gehandeld heeft.

Vereist eigen vermogen (VEV)/Vereiste dekkinggraad: Het eigen vermogen/de dekkinggraad waarbij met een zekerheid van 97,5% wordt voorkomen dat het pensioenfonds binnen een periode van een jaar over minder vermogen beschikt dan de hoogte van de TV.

Vereniging van Pensioengerechtigden van Pensioenfonds TDV (VPP-TDV): De VPP-TDV vertegenwoordigt pensioengerechtigden en gewezen deelnemers van Stichting Pensioenfonds TDV.

Visatiecommissie (VC): Commissie die het functioneren van het bestuur toetst. De VC wordt benoemd door het bestuur en bestaat uit ten minste drie onafhankelijke deskundigen.

Voorziening voor pensioenverplichtingen (VPV): Bedrag dat aanwezig moet zijn om samen met de toekomstige premieontvangsten aan de reeds bestaande pensioenverplichtingen te kunnen voldoen.

Waardeoverdracht: Het conform de wettelijke overdrachtsregels overdragen van de contante waarde van pensioenaanspraken wanneer een werknemer van werkgever wisselt. Pensioenaanspraken worden afgekocht door de pensioenuitvoerder van de oude werkgever en de afkoopwaarde wordt rechtstreeks overgedragen aan de pensioenuitvoerder van de nieuwe werkgever.

Wet Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA): Deze wet vervangt sinds 29 december 2005 de Wet op Arbeidsongeschiktheid (WAO). De WIA kent twee aparte regelingen: de WGA (Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten) en de IVA (Inkomensverzekering Volledig Arbeidsgeschikten).

Zuiver kostendekkende premie: Zie het begrip "kostendekkende premie".

Jaarverslag 2022

Uitgave:
Stichting
Pensioenfonds
TDV